Ч. 43 (14.875). Львів, неділя 27. лютого 1938. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„Шушніґ висловив свої особисті погляди"

ТВЕРДИТЬ БЕРЛІН.

Німецькі компетентні чинники приняли промову Шушніґа з резервою. Вони вважають, що закордон не може робити далекосяглих висновків з тої промови, бо вона була обрахована на „внутрішній ужиток" і Шушніґ висловив у ній чимало особистих поглядів.

Німецька преса помістила Шушніґову промову на дальших сторінках, без ніяких коментарів.

ВРАЖІННЯ В АВСТРІЇ.

Шушніґова промова викликала невдоволення австрійських націонал-соціялістів: він заявив, що не зробить їм більше ніяких уступок, крім того він заборонив поздоровляти по гітлерівськи та носити партійні відзнаки.

Зате католики дуже вдоволені — промова Шушніґа їх заспокоїла. Робітників тішить заява Шушніґа, що він усе буде по їхній стороні.

Льорд Галіфакс стає Фравцуським міністром закорд. справ,

БАТЛЄР — ДЕРЖАВНИМ ПІДСЕКРЕТАРЕМ МІНІСТЕРСТВА.

Британський король затвердив учора вечором льорда Галіфакса на становище міністра закордонних справ.

Цю номінацію охоче приняли всі партії за винятком лейбуристів, які звертають увагу на обставину, що льорд Галіфакс як член палати льордів — не може виступати в палаті послів. З огляду на те прем. Чемберлен заявив, що сам відповідатиме на інтерпеляції в закордонно-політичних справах.

Льорд Галіфакс має 57 літ. Кілька разів був він міністром, 1925. р. став віцекоролем Індії та дістав титул льорда Ірвіна (перше звався він Вуд). Щойно 1933. р., по смерти батька, одідичив він титул льорда Галіфакса.

Державний підсекретар закордонних справ Батлєр є одним з наймолодших послів, бо має щойно 35 літ.

Вислід виборів до естонського парляменту.

„НАЦІОНАЛЬНИЙ ФРОНТ" ЗДОБУВ 70 ПРЦ. МАНДАТІВ.

Вчора (в пятницю) покінчились вибори до естонського парляменту. „Національний фронт" здобув 56 мандатів (коло 70 прц.), опозиція — 24 мандати (коло 30 прц.).

Лиш у виборчій окрузі Тарту всі мандати припали опозиції; зате у 8-ох округах зовсім не було голосування, бо там було лиш по одному кандидатові.

У Таллінї віддало голоси 43.8 прц. громадян, управнених до голосування, у Тарту 51.2 прц., у Верах 60 прц.

В першій половині травня Гітлер виїде до Італії.

Як твердять у берлінських політичних колах, канцлер Гітлер виїхав би у першій половині травня на 8 днів до Риму. Крім Риму відвідає він Неаполь та Фльоренцію. Армія та партія уладять великі маніфестації в його честь.

Перед новим японсько-американським конфліктом.

Японська влада наказала американським громадянам покинути деякі околиці середущого Китаю. Як це заявив американський державний секретар, Злучені Держави не приймуть цеї постанови до відома; Вашингтон скидає на Японію відповідальність за всякі шкоди, які потерпілиб американські громадяни. Американський уряд повідомив своїх громадян, що вони можуть добровільно виїхати з деяких околиць Китаю.

Повновласти для президента Злучених Держав.

Військова комісія американського парляменту заапробувала проєкт закону, що дає президентові на випадок війни право видавати рішучі постанови, щоб контролювати господарське життя, не дозволяючи збагачуватись на війні.

Черновецька „Рада" знову почала виходити.

Недавно завіщений черновецький тижневик „Рада" орган української національної партії, знову почав виходити. Рівночасно появилися два числа: з датою 20. і 27. ц. м. То останнє має лиш одну сторінку з маніфестом румунського короля у справі четвергового плебісциту та з відозвою д-ра В. Залозецького, який взиває українців голосувати за новою конституцією.

Стара, добра і правильна назва: Галичина.

Є три шляхи, щоб устійнити назву території чи краю: 1) розпорядок влади, 2) науковий дослід (особливо, якщо йде про назви історичних територій, тобто таких, які вже затратили колишнє державно-політичне значіння чи національне обличчя), 3) навик, традиція, звичаєве право. У нормальних умовинах панує між цими чинниками гармонія. Наука досліджує, яка є чи була звичаєва, вживана місцевим населенням чи у світі назва території, а влада спирається на тому, що є останнім висловом наукового досліду. Та буває також інакше. Це діється в анормальних, переломових, революційних часах. З ріжних причин влада накидає назву без огляду на дотогочасний звичай і науковий дослід. Тут вирішується питання інколи на засаді: „Roma locuta, causa finita". Щоби згадати тільки найдрастичніші приклади з історії: В часі великої французької революції революційна влада, щоб затерти зовсім память минулого та перетяти всякі емоціональні звязки сучасного з тим минулим, перевела новий, зовсім інший територіяльний поділ держави на департаменти, забороняючи одночасно вживати старі, історичні назви територій як „Прованс", „Гасконь", „Бретань", „Норманді" і т. д. Так само та з подібних мотивів поступили большевики, накидаючи цілій державі нову назву спершу „Р. С. Ф. С. Р.", потім „СССР" — замісць старої „Росія". З інших мотивів, щоб не дразнити й не образити народів, які ввійшли в склад нової держави — повстала назва „Югославія".

Та в усіх таких випадках закріплення нової і викинення старої назви йде дуже пиняво. Не тільки у Совітах, де балаган з двократною зміною назви ускладнив справу, не перевелася навіть при терористичних прийомах режіму стара назва „Росія" (привернена, зрештою, знову до права громадянства), але навіть у Франції після стопятидесяти літ втримуються завжди ще старі, історичні назви країв, хоч і не мають сьогодні практичного значіння. — Краще представляється справа з Югославією, де нова назва держави не була накинена нагально урядом, тільки заведена ним за згодою

заінтересованих в цьому народів. Але і там нема навіть мови про те, щоб можна було „загубити" старі, історичні назви країв, як Сербія, Хорватія, Славонія, Чорногора, Босня і ніхто там навіть не змагає до цього.

Щодо території, на якій ми живемо та яка адміністраційно обхоплює три воєвідства, треба підчеркнути, що досі ще польський уряд суцільної, кумулятивної назви для тої території не устійнив ані декретом, ані законодатним шляхом. І треба признати, що всупереч натискові шовіністичних кол польського громадянства всі дотогочасні польські уряди виказали досіль досить стійкости і відпорности, щоб не намагатися накинути насильно краєві якусь нову назву, що не найшлаб признання у більшости його мешканців.

В сучасній дійсности звичаєвою назвою, опертою одночасно на науково-історичних даних, завжди є тут назва „Галичина". Вживає її ціле українське населення (виключно з москвофілами), вживають її також майже виключно жиди „про форо інтерно" („малополяками" називають себе лише жиди-асимілятори), та вживає її завжди ще, зарризикуємо це сказати, більшість тутешніх поляків, особливо у щоденних розмовах, коли забувають про „політику".

Науково-історичне походження назви „Галичина" було раніш відоме кожній пересічно-освіченій людині, бо ці речі подавали польські шкільні підручники, писані польськими вченими для польських шкіл. Однак спершу звернемо ще увагу на одну особливість номенклятури територій, яку зустрічаємо в найстарших українських хроніках. Там, аж до XIII ст., території були означені не окремою для себе назвою, тільки назвою головних городів, що на них находилися. Отже нпр. ніде в отих найдавніших часах не зустрічаємо таких назв, як Київщина, Чернигівщина, Ростовщина і т. д., лише Київ, Чернигів, Ростів і т. д., однаково на означення території, як і її столичного міста. Таке саме значіння має первісно назва Галич. І найдавніша назва частини галицької території, — це не „Русь Червона" чи „Земля Червенська", а „Червенскии Грады" („Червенські Городи").

Вже з цього бачимо, що назва „Галичина" („Galicja") не є виключно української чи руської продукції, бо чисто українська, стародавня термінольогія знала би тільки назву „Галич", чи „галицьке" князівство (королівство).

І справді назва „Галичина" закріплюється щойно від 1206. р., коли то після смерти Романа Мстиславича, князя галицького і володимирського під Завихостом (1205. р.), по його наслідство простягнули руки польський князь Лешек Білий і угорський король Андрій II., та коли цей останній переміг і прийняв титул короля „Galiciae et Lodomeriae" („Galicia" від „Halicia" в середновічній латині Галич, „Lodomeria" від „Vlodimiria", Володимир Волинський). Ті назви і титули одержали також польську санкцію славним трактатом в Спіжу 1214. р., де пятилітнього Кольомана, сина Андрія II., повінчали з трилітньою Сальомеєю, дочкою Лешка Білого, та призначили для них це королівство „Galiciae et Lodomeriae".

Але ця назва довго не удержалася. Мусіла відступити місце старій назві „Червенських Городів", що вернулася незабаром у трохи зміненій формі „Червоної Руси". Вже Данило Романович був коронований у Дрогичині папським легатом Опізом як король „Руси" а не „Галичини". Та коли польський король Казимир Великий здобув цю землю, швидко затерлися межі не тільки колишньої великої галицько-володимирської держави, але й колишньої території „Червенських Городів", що сягали від Перемишля по Червень. Литовський князь Ольгерд загорнув Волинь і Поділля і після унії Польщі з Литвою, довго ще тревав спір за приналежність тих країв. Щойно актом Люблинської Унії 1569. р. була вирішена ця справа признанням тих земель Польщі.

Остаточний адміністраційний поділ Польщі перед II розподілом був такий, що територія колишньої галицько-володимирської держави („regnum Galiciae et Lodomeriae") була розбита між пять воєвідств: 1) руське або львівське, 2) белзьке, 3) подільське, 4) волинське, 5) підляське (Дрогичин). Усі ті воєвідства були зачислені до „Малопольської провінції", при чому назва „Малопольщі" означала територію трьох воєвідств: краківського, сандомирського і люблинського, а воєвідство львівське або руське і белзьке разом називалися „Червона Русь". Території тих двох воєвідств у Польщі перед розподілом ніхто не називав „Малопольщею". Зате територію „белзького воєвідства зачисляли до „Червоної Руси", хоч свого часу істнувало там окремішне князівство. „Станиславівського" воєвідства тоді взагалі не було. Бачимо, що колишній адміністраційний поділ Польщі зовсім нетотожній з сучасним та що це булаб сизифова праця відкликуватися до традицій минулого, щоб виправдати стан, який витворився нині.

Такий фактичний стан ще донедавна був устійнений навіть у польських шкільних підручниках (гляди „Historja Polski" — Lewicki—Friedberg стор. 227, вид. восьме останнє аперед часів „редукції" знання). Так знали давну Польщу також сучасні. Ось шукаючи між старими антиками беремо перший зкраю. Це типовий підручник географії з XVIII. віку, призначений для високої інтеліґентної верхівки, заосмотрений численними цікавими мапами: „La science des personnes de cour, d' epée et de robe, commencée par Mr de Chevigni, continuée par Mr de Limiers, Revue, corrigée et considérablement augmentée Par Mr Pierre Massuet, Docteur en Médicine. — Tome premier, Partie II Qui contient une Introduction à la Geographie avec une description particulière de toutes les principales parties de l' Europe, de l' Asie, de l' Afrique et de l' Amerique (Австралії тоді ще не знали) — Amsterdam Chez Z. Chatelain et Fils. 1752.

Типовий предовгий заголовок і типова тодішня метода, де чергуються питання і відповіди. На стор. 283/4 читаємо дослівно:

„Comment diviser — vous la Pologne?" („Як ділите Польщу?") Відповідь:

„Le Royaume de Pologne est divisée en quatre parties: la Grande ou Basse Pologne, la petite ou Haute Pologne, la Russie Rouge ou Noire, et la Prusse." („Польське Королівство є поділене на чотири частини: Велика або Низинна Польща, Мала або Гориста Польща, Русь Червона або Чорна і Пруси".)

„Que comprend la Petite Pologne?" („Що обнимає Мала Польща?") Відповідь:

„La Haute ou Petite Pologne comprend les Palatinats de Cracovie, de Sendomir et de Lublin." („Гориста або Мала Польща обнимає воєвідства: Краківське, Сандомирське і Люблинське".)

„Qu' est ce que la Russie Rouge ou Noire?" („Що це таке Русь Червона або Чорна?") Відповідь:

„La Russie Rouge ou pour mieux dire, la Russie Polonoise, Pais extremement fertile, est avec la Haute Pologne la Partie Méridionale de tout Royaume. Elle se divise en Russie particulière à l' Occident, la Volhinie au Nord, et la Podolie au Midi." („Русь Червона або краще сказати Русь Польська, край незвичайно врожайний, є біля Гористої Польщі частина південна цілого Королівства. Вона ділиться на Русь властиву на заході, Волинь на півночі і Поділля на півдні.")

Залишаємо у французькому тексті старий правопис. Як бачимо, відомости дуже докладні, особливо, коли взяти під увагу тодішні неурегульовані відносини, часті зміни та плутанину назв і понять в самій Польщі.

Австрія, загорнувши в наслідок першого розподілу Польщі „Червону Русь", воскресила незабаром для неї назву „Галичина", мабуть саме тому, що ця остання назва була зафіксована також в угорсько-польській історичній літературі і традиції та що ту назву санкціонував був Лешек Білий. Тому ті поляки, які гадають, що назву „Галичина" придумали австрійці та ще й на злість полякам — поняття не мають про історію і про причини реактивування тієї назви. Вона остаточно принялась і закріпилась. Історично обі ті назви „Галичина" і „Червона Русь" виправдані. Але хто нині каже „Русь Червона"? Це вже назва тільки історична. Навіть для поляків термін „Ziemia Czerwieńska", який рішуче не відповідає території 3-ох сх.-гал. воєвідств, є вже тільки „від свята", щоб замаркувати свою нехіть і до „Галичини" і „Малопольщі". Фактично „Галичина" це найбільш відповідна, оправдана, історична і традиційно-звичаєва назва.

Українцям назва „Галичина" дорога, бо вона записана на скрижалях історії їхньої світлої минувшини. Коли дехто з поляків намагається усунути назву „Галичина" навіть з українських часописів, то вони виступають цим не тільки проти української минувшини, але й своєї власної, польської. Переслідування назви „Галичина" не є виправдане абсолютно ніяким аргументом: ані науково-історичним, ані звичаєвим, ані правно-формальним. Коли проти того терміну виступає польська брукова преса, яка не знає польської історії та для якої досить того, щоб поборювати те, за чим є українці, то це ще далеко не аргумент, що кожній такий польський спротив — слушний. Приклад з назвою „Галичина" — „галицький" — просто клясичний. Не кажемо вже про те, що викидаючи той термін з прилюдного ужитку треба би змінити й Галицьку вулицю, та й Галицьку Площу та цілу Галицьку дільницю у Львові та що УГА звалась би „Українською Малопольською Армією", яка вела з Польщею війну, і безліч подібних термінольогічних абсурдів. Суть у тому, що рескриптом й заборонами не можна перекреслювати тисячелітньої традиції, наукових доказів та звичаєвого права.

Скр.

Войовничі пацифісти.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 21. лютого 1938.

Не сама лише Ліґа Націй дбає в Женеві про мир. Недалеко від палати Ліґи серед чудового парку міститься в старезнім будинку Бюро Інтернаціональної Унії Асоціяцій для Ліґи Націй, до якої належить теж і українська Асоціяція. У старім будинку Ліґи на Ке де Вільсон, на березі Леманського Озера міститься централя Універсального Обєднання для миру, коротко — РУП, що має свої відділи в Парижі, Льондоні і Нюйорку. Його телеграфічна адреса коротка і змістовна — „Аллацем". Для листоношів помилка виключена, але можлива для політиків. У Женеві мають свій осідок дуже численні інші інтернаціональні організації. Їх спільні прикмети, великі блискучі мідяні таблиці зверха і поважні англьо-саксонські пані всередині, що хочуть обдарувати світ миром, коли світ не обдарував їх чоловіками. Мир у Женеві популярний; доказом цього хочби „Готель де ля Пе", „Авеню де ля Пе", гаражі, цукорні, каварні, голярні і деякі інші підприємства, з назвою „миру". Коли до того додати багато псів без каганців, які не зачіпають навіть котів, і масу качок на озері, яких ніхто не стріляє, то атмосферу незакаламученого миру в Женеві легко собі уявити.

Комуністичну партію в Женеві заборонено, також як і в деяких інших кантонах. Заборонено і всі інші організації, якими кермує Москва, в тім числі і „Товариство прихильників СССР", хоч вони й запевняли кантональний, а потім і федеральний уряд, що вони дбають лише про „культурне", а не якесь інше зближення з Москвою. До міжнародніх організацій на женевському ґрунті ці заборони не відносяться, хоч нема сумніву, що їх непереможне змагання до „миру" вяже їх з Москвою у всякім разі більше, ніж культура. Зрештою не можна забувати, що численні місцеві підприємства, які вивісили гасло миру, і які цього не зробили, хочуть справді лише мирно... заробляти на всіх прихильниках „миру".

Коли Унія для Ліґи Націй та РУП закінчили кілька днів тому свої конґреси не в Женеві, а в Льондоні, то для цього були досить поважні причини. Можливо, що в Женеві навіть не бачилиб дуже охоче деяких учасників цього Універсального Обєднання для миру. В усякому разі в Женеві не можна булоб зорганізувати таких бучних маніфестацій на користь Китаю та Еспанії, як у Льондоні. Можна думати, що конференція Унії для Л. Н. відбулась саме тому в Льондоні, що там відбувся конґрес РУП-у, в якому взяли участь і члени Унії. Можна навіть припускати, що Унія ця стоїть під деяким впливом РУП-у. Звязок між ними у всякім разі досить щільний. Голова Унії льорд Роберт Сесіль є співголовою РУП-у; другим головою його є не хто інший, як колишній міністр летунства Франції пан Пєр Кот, якому поважна частина світової преси закидає дуже великі постачання літаків і зброї мадридському, валенсійському і нарешті барсельонському урядові.

Конференція Унії мала властиво відбутися в Женеві. Перенесли її до Льондону так несподівано, що український представник проф. О. Шульгин, вже не мав часу виїхати до Льондону.

Перша резолюція принята в Льондоні 14. лютого містить у собі протест проти бомбардування неукріплених міст в Еспанії, але вона чо-

заінтересованих в цьому народів. Але і там нема навіть мови про те, щоб можна було „загубити" старі, історичні назви країв, як Сербія, Хорватія, Славонія, Чорногора, Боснія і ніхто там навіть не змагає до цього.

Щодо території, на якій ми живемо та яка адміністраційно обхоплює три воєвідства, треба підчеркнути, що досі ще польський уряд суцільної, кумулятивної назви для тої території не устійнив ані декретом, ані законодатним шляхом. І треба признати, що всупереч натискові шовіністичних кол польського громадянства всі дотогочасні польські уряди виказали досіль досить стійкости і відпорности, щоб не намагатися накинути насильно краєві якусь нову назву, що не найшлаб признання у більшости його мешканців.

В сучасній дійсности звичаєвою назвою, опертою одночасно на науково-історичних даних, завжди є тут назва „Галичина". Вживає її ціле українське населення (виключно в москвофілами), вживають її також майже виключно жиди „про форо інтерно" („малополяками" називають себе лише жиди-асимілятори), та вживає її завжди ще, зарнзикуємо це сказати, більшість тутешніх поляків, особливо у щоденних розмовах, коли забувають про „політику".

Науково-історичне походження назви „Галичина" було раніш відоме кожній пересічно освіченій людині, бо ці речі подавали польські шкільні підручники, писані польськими вченими для польських шкіл. Однак сперщу звернемо ще увагу на одну особливість номенклятури територій, яку зустрічаємо в найстарших українських хроніках. Там, аж до XIII ст., території були означені не окремою для себе назвою, тільки назвою головних городів, що на них находилися. Отже нпр. ніде в отих найдавніших часах не зустрічаємо таких назв, як Київщина, Чернигівщина, Ростовщина і т. д., лише Київ, Чернигів, Ростів і т. д., однаково на означення території, як і її столичного міста. Таке саме значіння має первісно назва Галич. І найдавніша назва частини галицької території, — це не „Русь Червона" чи „Земля Червенська", а „Червенскии Грады" („Червенські Городи").

Вже в цього бачимо, що назва „Галичина" („Galicja") не є виключно української чи руської продукції, бо чисто українська, стародавня термінольогія знала би тільки назву „Галич", чи „галицьке" князівство (королівство).

І справді назва „Галичина" закріплюється щойно від 1206. р., коли то після смерти Романа Мстиславича, князя галицького і володимирського під Завихостом (1205. р.), по його наслідство простягнули руки польський князь Лешек Білий і угорський король Андрій II., та коли цей останній переміг і прийняв титул короля „Galiciae et Lodomeriae" („Galicia" від „Halicia" в середновічній латині Галич, „Lodomeria" від „Vlodimiria", Володимир Волинський). Ті назви і титули одержали також польську санкцію славним трактатом в Спіжу 1214. р., де пятилітнього Кольомана, сина Андрія II., повінчали в трилітньою Сальомеєю, дочкою Лешка Білого, та призначили для них це королівство „Galiciae et Lodomeriae".

Але ця назва довго не удержалася. Мусіла відступити місце старій назві „Червенських Городів", що вернулася незабаром у трохи зміненій формі „Червоної Руси". Вже Данило Романович був коронований у Дрогичині папським леґатом Опізом як король „Руси" а не „Галичини". Та коли польський король Казимир Великий здобув цю землю, швидко затерлися межі не тільки колишньої великої галицько-володимирської держави, але й колишньої території „Червенських Городів", що сягали від Перемишля по Червень. Литовський князь Ольґерд загорнув Волинь і Поділля і після унії Польщі в Литвою, довго ще тревав спір за приналежність тих країв. Щойно актом Люблинської Унії 1569. р. була вирішена ця справа признанням тих земель Польщі.

Остаточний адміністраційний поділ Польщі перед II розподілом був такий, що територія колишньої галицько-володимирської держави („regnum Galiciae et Lodomeriae") була розбита між пять воєвідств: 1) руське або львівське, 2) белзьке, 3) подільське, 4) волинське, 5) підляське (Дрогичин). Усі ті воєвідства були зачислені до „Малопольської провінції", при чому назва „Малопольщі" означала територію трьох воєвідств: краківського, сандомирського і люблинського, а воєвідство львівське або руське і белзьке разом називалися „Червона Русь". Території тих двох воєвідств у Польщі перед розподілом ніхто не називав „Малопольщею". Зате територію „белзького воєвідства зачисляли до „Червоної Руси", хоч свого часу існувало там окремішне князівство. „Станиславівського" воєвідства тоді взагалі не було. Бачимо, що колишній адміністраційний поділ Польщі зовсім нетотожній з сучасним та що це булаб сизифова праця відкликуватися до традицій минулого, щоб виправдати стан, який витворився нині.

Такий фактичний стан ще донедавна був устійнений навіть у польських шкільних підручниках (гляди „Historja Polski" — Lewicki—Friedberg стор. 227, вид. восьме останнє заперед часів „редукції" знання). Так знали давну Польщу також сучасні. Ось шукаючи між старими антиками беремо перший зкраю. Це типовий підручник географії з XVIII. віку, призначений для високої інтелігентної верхівки, заосмотрений численними цікавими мапами: „La science des personnes de cour, d' epée et de robe, commencée par Mr de Chevigni, continuée par Mr de Limiers, Revue, corrigée et considérablement augmentée Par Mr Pierre Massuet, Docteur en Médicine. — Tome premier, Partie II Qui contient une Introduction à la Geographie avec une description particulière de toutes les principales parties de l' Europe, de l' Asie, de l' Afrique et de l' Amerique (Австралії тоді ще не знали) — Amsterdam Chez Z. Chatelain et Fils. 1752.

Типовий предовгий заголовок і типова тодішня метода, де чергуються питання і відповіди. На стор. 283/4 читаємо дослівно:

„Comment diviser — vous la Pologne?" („Як ділите Польщу?") Відповідь:

„Le Royaume de Pologne est divisée en quatre parties; la Grande ou Basse Pologne, la petite ou Haute Pologne, la Russie Rouge ou Noire, et la Prusse." („Польське Королівство є поділене на чотири частини: Велика або Низинна Польща, Мала або Гориста Польща, Русь Червона або Чорна і Пруси".)

„Que comprend la Petite Pologne?" („Що обнимає Мала Польща?") Відповідь:

„La Haute ou Petite Pologne comprend les Palatinats de Cracovie, de Sendomir et de Lublin." („Гориста або Мала Польща обнимає воєвідства: Краківське, Сандомирське і Люблинське".)

„Qu' est ce que la Russie Rouge ou Noire?" („Що це таке Русь Червона або Чорна?") Відповідь:

„La Russie Rouge ou pour mieux dire, la Russie Polonoise, Pais extremement fertile, est avec la Haute Pologne la Partie Méridionale de tout Royaume. Elle se divise en Russie particulière à l' Occident, la Volhinie au Nord, et la Podolie au Midi." („Русь Червона або краще сказати Русь Польська, край незвичайно врожайний, є біля Гористої Польщі частина південна цілого Королівства. Вона ділиться на Русь властиву на заході, Волинь на півночі і Поділля на півдні.")

Залишаємо у французькому тексті старий правопис. Як бачимо, відомости дуже докладні, особливо, коли взяти під увагу тодішні неурегульовані відносини, часті зміни та плутанину назв і понять в самій Польщі.

Австрія, загорнувши в наслідок першого розподілу Польщі „Червону Русь", воскресила незабаром для неї назву „Галичина", мабуть саме тому, що ця остання назва була зафіксована також в угорсько-польській історичній літературі і традиції та що ту назву санкціонував був Лешек Білий. Тому ті поляки, які гадають, що назву „Галичина" придумали австрійці та ще й на злість полякам — поняття не мають про історію і про причини реактивування тієї назви. Вона остаточно принялась і закріпилась. Історично обі ті назви „Галичина" і „Червона Русь" виправдані. Але хто нині каже „Русь Червона"? Це вже назва тільки історична. Навіть для поляків термін „Ziemia Czerwieńska", який рішуче не відповідає території 3-ох сх.-гал. воєвідств, є вже тільки „від свята", щоб замаркувати свою нехіть і до „Галичини" і „Малопольщі". Фактично „Галичина" це найбільш відповідна, оправдана, історична і традиційно-звичаєва назва.

Українцям назва „Галичина" дорога, бо вона записана на скрижалях історії їхньої світлої минувшини. Коли дехто в поляків намагається усунути назву „Галичина" навіть з українських часописів, то вони виступають цим не тільки проти української минувшини, але й своєї власної, польської. Переслідування назви „Галичина" не є виправдане абсолютно ніяким аргументом: ані науково-історичним, ані звичаєвим, ані правно-формальним. Коли проти того терміну виступає польська брукова преса, яка не знає польської історії та для якої досить того, щоб поборювати те, за чим є українці, то це ще далеко не аргумент, що кожний такий польський спротив — слушний. Приклад з назвою „Галичина" — „галицький" — просто клясичний. Не кажемо вже про те, що викидаючи той термін з прилюдного ужитку треба би змінити й Галицьку вулицю, та й Галицьку Площу та цілу Галицьку дільницю у Львові та що УГА звалась би „Українською Малопольською Армією", яка вела з Польщею війну, і безліч подібних термінольогічних абсурдів. Суть у тому, що рескриптом й заборонами не можна перекреслювати тисячелітньої традиції, наукових доказів та звичаєвого права.

Скіз.

Войовничі пацифісти.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 21. лютого 1938.

Не сама лише Ліга Націй дбає в Женеві про мир. Недалеко від палати Ліги серед чудового парку міститься в старезнім будинку Бюро Інтернаціональної Унії Асоціяцій для Ліги Націй, до якої належить теж і українська Асоціяція. У старім будинку Ліги на Ке де Вільсон, на березі Леманського Озера міститься централя Універсального Обєднання для миру, коротко — РУП, що має свої відділи в Парижі, Льондоні і Нюйорку. Його телеграфічна адреса коротка і змістовна — „Адпацем". Для листоношів помилка виключена, але можлива для політиків. У Женеві мають свій осідок дуже численні інші інтернаціональні організації. Їх спільні прикмети, великі блискучі мідяні таблиці зверха і поважні англьо-саксонські пані всередині, що хочуть обдарувати світ миром, коли світ не обдарував їх чоловіками. Мир у Женеві популярний; доказом цього хочби „Готель де ля Пе", „Авеню де ля Пе", гаражі, цукорні, каварні, голярні і деякі інші підприємства, з назвою „миру". Коли до того додати багато псів без каганців, які не зачіпають навіть котів, і масу качок на озері, яких ніхто не стріляє, то атмосферу незакаламученого миру в Женеві легко собі уявити.

Комуністичну партію в Женеві заборонено, також як і в деяких інших кантонах. Заборонено і всі інші організації, якими кермує Москва, в тім числі і „Товариство прихильників СССР", хоч вони й запевняли кантональний, а потім і федеральний уряд, що вони дбають лише про „культурне", а не якесь інше зближення з Москвою. До міжнародніх організацій на женевському ґрунті ці заборони не відносяться, хоч нема сумніву, що їх непереможне змагання до „миру" вяже їх з Москвою у всякім разі більше, ніж культура. Зрештою не можна забувати, що численні місцеві підприємства, які вивісили гасло миру, і які цього не зробили, хочуть справді лише мирно... заробляти на всіх прихильниках „миру".

Коли Унія для Ліги Націй та РУП закінчили кілька днів тому свої конгреси не в Женеві, а в Льондоні, то для цього були досить поважні причини. Можливо, що в Женеві навіть не бачилиб дуже охоче деяких учасників цього Універсального Обєднання для миру. В усякому разі в Женеві не можна булоб зорганізувати таких бучних маніфестацій на користь Китаю та Еспанії, як у Льондоні. Можна думати, що конференція Унії для Л. Н. відбулась саме тому в Льондоні, що там відбувся конгрес РУП-у, в якому взяли участь і члени Унії. Можна навіть припускати, що Унія ця стоїть під деяким впливом РУП-у. Звязок між ними у всякім разі досить щільний. Голова Унії льорд Роберт Сесіль є співголовою РУП-у; другим головою його є не хто інший, як колишній міністр летунства Франції пан Пер Кот, якому поважна частина світової преси закидає дуже великі постачання літаків і зброї мадридському, валенсійському і нарешті барсельонському урядові.

Конференція Унії мала властиво відбутися в Женеві. Перенесли її до Льондону так несподівано, що український представник проф. О. Шульгин, вже не мав часу виїхати до Льондону.

Перша резолюція принята в Льондоні 14. лютого містить у собі протест проти бомбардування незкріплених міст в Еспанії, але вона чо-

мусь не містить протесту проти винищування мирного населення московськими агентами перед початком громадянської війни в Еспанії та проти звірських масакр десятків тисяч безборонних заручників у часі війни. Друга резолюція жадає від Ліги скасувати постанови, що забороняють довозити зброю і муніцію, на що „еспанський уряд (лівий) має право", але ані трохи не вимагає признати це право комбатантам обох сторін. У справі Китаю жадають, щоб члени Ліги перевели „заходи дипльоматичні, фінансові та господарські, щоб спинити японський напад та допомогти Китаєві всіма засобами противитися цьому нападові", до переведення бойкоту японських товарів включно; але не жадають нічого, щоб спинити московську інтервенцію в Китаю, почату майже 15 років тому. Жадання, „полишити за цісарем Гайле Селясіє право заступництва у Женеві, щоб боронити право свого народу на незалежність", на жаль сильно спізнене. Унія журиться кількадесятьтисячами німецьких еміґрантів у звязку з можливим припиненням діяльности Нансенівського Бюра, але промовчує становище сотень тисяч еміґрантів із земель, занятих большевиками. Така поведінка керманичів Унії свідчить про їх повну моральну залежність від московського уряду.

Ще більша ця залежність Універсального Обєднання для „миру", у проводі якого сидять такі відомі приятелі Москви як міністер Кот, керманич французького професійного руху Жуо, китайський амбасадор у Льондоні Велінґтон Ку, Ґрумбах або Брукер. Резолюції цього обєднання майже тотожні з резолюціями Унії, мають лише більш демагоґічний характер. Наприклад — „Урятувати Китай — значить урятувати мир"... „Ми жадаємо від наших урядів припинити усяке співробітництво з Японією" і т. і. Але конференція ця поставила свої домагання не лише до урядів, вона звертається і понад голови цих урядів до зврібників, до споживачів, до транспортових робітників, і до купецьких організацій закликаючи всіх до бойкоту Японії і японських товарів.

Ця конференція, в якій взяли участь 25 інтернаціональних організацій з 21 держави, закінчилась мітінґами в Рояль Опера Гавз та Адельфі Театр, де зібрано 455 фунтів стр. на поміч Китаєві. Хоч між учасниками цієї конференції були і представники СССР, але про їх виступи справоздання нічого не говорить.

Виринає досить цікаве питання, чому Унія, що кілька років тому ще виступала досить гостро проти голодової катастрофи на Україні, піддалась в такій мірі впливам московських агентів? Різниця між Лігою Націй та Унією є передусім та, що в першій беруть участь представники відповідальних урядів, що мусять всеж робити деякі висновки з того, що вони говорять і рішають, тоді як Асоціяції, що належать до Унії є властиво приватними суспільними організаціями, що за свої вчинки і слова перед ніким не відповідають. Відірвана цілком від реального життя Унія впала досить скоро жертвою московської демагоґії і зробилась тим, чим вона тепер є, знаряддям московської акції в Европі.

М. Данько.

Плєбісцитова коломийка.

(Від власного кореспондента.)

III.

Ужгород, лютий 1938.

З наведеного ясно, в якій тяжкій атмосфері та при яких несприятливих обставинах відбувається процес національного відродження на Підкарпатській Руси. Ясно і те, що боротьба за матірню мову навчання в народніх школах у **країні Коменського** ведеться не в площині культурно-освітній, а в площині суто-політичній, особливо, коли беремо під увагу методи боротьби т. зв. русскіх. Льоґіка, розумові арґументи, наука — для них не істнують. У їх хоробливій фантазії маячить якась „українська ірредента", в боротьбі з якою **всі засоби і всі методи добрі**. Цим власне й пояснюється їхня тактика доконаних фактів, мовляв — **переможців не судять!!!**

Цього не може розуміти противна сторона — сторона українська... А тимчасом вона ніяк не спроможеться на розширення фронту боротьби також на відтинок політичний. Ні, вона вперто стоїть на позиціях, що накидують їй тактику **леґальної боротьби**.

Стверджені в наведених у нас інтерпеляціях нечувані порушення закону русскими не викликують відповідної протиакції серед українців. Навпаки, вони всугеровують собі аж за сильний послух законам. До абсурду доводять староримське прислів'я: Дура лекс, сед лекс. У дійсності ж нема навіть дура лекс. Фактично є безмежна сваволя, про яку посол Ю. Ревай пише так: „Справа плебісциту була предметом нарад комітету чеських політичних міністрів.

На тих нарадах п. міністр д-р Франке на запит одного міністра відповів: **від 8. жовтня 1937, себто від правосильности закону 172-37, на П. Руси не має права міністерство шкільництва ані міністр мішатися до шкільних справ, головно ж до справ мовних або підручників, бо ті справи по закону належать до компетенції ґубернатора Підкарпатської Руси.**

Цю заяву прийняли до відома. Чи скінчена цим справа плебісциту? Стоїть за ним хтонебудь з авторитетів нашої держави (влада, міністерство або університети)? Ні! Морально плебісцит з його авторами утратив на вазі. Інакше стоїть справа, що „в неправильностях може настати продовження".

І от ці „неправильности" приймає українська сторона за дура лекс, до послуху якому і закликують українську суспільність. Про це читаємо в „Українськім Слові" ч. 5. з 3. II. 1938. у статті „Що і як далі?"

„**Нині маємо поставити перед собою питання: Що і як далі? Чи будемо без слова терпіти, аби наступив час насильної русифікації, аби нищилося все те, що нам святе, чого ми досягли у свобідній демократичній республіці?**"

Що і як? Це питання, яким повинніб занятися всі наші організації, культурні установи та часописи. Наша боротьба за рідне слово має бути не тільки завзята, але й розумна та плянова.

У цій коротенькій статті не відважимося дати на ці питання всесторонньої відповіди. Тут хочемо вказати тільки на деякі наші завдання, передовсім на потрібну і неминучу працю у „першій стадії" цієї боротьби.

1) Учителі-українці у всіх школах, де заведено учебники „русскіє", повинні послухати розказу наставних урядів і повинні вчити з „русскіх" учебників по „русски", по „настоя-

ЙОСИФ ПАКОЧ.

Азійська отрута.

Чоловік (поважний, високий): Вільма, нині прийде до мене мій приятель.
Жінка (молода, з дитячим наївним личком): До мене теж прийдуть гості.
Чоловік: Це друг моїх молодечих літ. Будь для нього чемна.
Жінка: Ти для мого теж.
Чоловік (лютий): Певно знов цей вітрогон.
Жінка (надута): Дивний ти! Не терпиш моїх свояків. Це-ж мій сестрінок, з яким я виховалася.

(Чути дзвінок у передпокою).

Чоловік: Ого, це певно до мене... Ні! Ґеорґ! (Входить молодий чепкуватий молодець з китицею квітів).
Свояк: Добрий день, Вільмо! Сервус Карлі! Дозволиш, що я зроблю дарунок своячці.
Чоловік (сухо): Але-ж будь ласка!
Свояк: Вільмо! ти грала вчора чудово! (до чоловіка): Вона робить знамениті поступи! (до Вільми): Кілько ти годин вправляла?
Чоловік: Досить, щоб збожеволіти.
Жінка: Ти певно волів би слухати реву левів або слонів у джунґлях, ніж фортепіяну своєї жінки.

(Дзвінок).

Чоловік: Тепер це Степан.
Жінка: Можеш його приймати сам. Я йду грати. Ходи, Ґеорґ. (Виходять обидвоє до другої кімнати).
Чоловік: Сервус, Степане! Дуже тішуся, що ти прийшов... Щось ти від часу, як я оженився забув про мене!
Приятель (ніяково): Вибач. Я не хотів нарушувати твоє щастя. Може твоя жінка нерадо приймає твоїх товаришів. (З другої кімнати чути фортепіян).
Чоловік: Як ти можеш таке говорити! Вона теж буде тішитися. Тепер вона грає. Вона страшенно любить музику. Її своят дає їй лекції... звичайний собі молодець, але вони розуміють одне одного. Я покличу її за хвилину. А тепер сідай, оповідай про себе.
Приятель: У мене все те саме. Надалі їм у пані Гаркай.
Чоловік: І є там усі давні знайомі?
Приятель: Так, усі ті самі.
Чоловік (зідхає): І згадуєте мене?
Приятель: Усі заздрять тобі.
Чоловік: Но, аж так...

(Наразі фортепіян затих. Він надслухує).

Приятель: Певно, маєш таку гарну молоду жінку.
Чоловік (надслухує, чи фортепіян грає): Но так. так.
Приятель: І таку хату... Ти певно вже забув про свої пляни виїхати до Індії?
Чоловік: Мови нема про це!
Приятель: Отже тигра приборкали! Але тобі щось бракує...
Чоловік: Ні, нічого.
Приятель: Ти якийсь нервовий.
Чоловік (підскакує до дверей): Бачиш, не грають?
Приятель: Не розумію. Ну і що з того?
Чоловік (скривлений): Вона там сидить з ним... Чому вона не грає далі?
Приятель: З яким „ним".
Чоловік: Свояк, молокосос. (Чути фортепіян). Дурниця. Я не звертаю на це уваги. Тільки маю часто болі голови.
Приятель: Може за мало ходиш?
Чоловік: Так, бракує мені руху. Знаєш, що я від року не стріляв ні разу. (Фортепіян замовк). Він аж підскочив): Знову тихо!
Приятель (поклав йому руку на плече): Чи ти заздрісний?
Чоловік: Ти згадав.
Приятель: Сиди спокійно! Чи тобі не соромно, щоб такий здоровенний мужчина був заздрісний за таку дитину?
Чоловік: Щож? жіноча душа незглибна. Чи я знаю, що на неї може вплинути? (Фортепіян затихає). Чуєш? знову перестали. А я хочу знати, чому!.. (Вибігає до другої кімнати).

Перерва.

Чоловік (вертається пригноблений і сідає на крісло).
Приятель: Що таке трапилося?
Чоловік: Ти уяви собі, що той смаркач поцілував її. Я вибіг, бо боявся, що можу їх забити. Це страшне!
Приятель: Успокійся. Це-ж нічого злого. Вони-ж свояки... і діти... Можна їх покарати, як дітиськів... патиком. (Фортепіян затих).
Чоловік (підскочив): О, знову.

щому". Наука не знає мови „підкарпаторуської", наука не знає „проізношенія подкарпаторускаво", або „неправакатівнаво". Наука знає літературну мову російську та українську. Отже у селах, де родичі голосували за учебниками „русскими", треба вчити по „русски". **Є це не тільки службовим обовязком учителів українців, але це і їх національний обовязок.**

2) Учителі-українці та взагалі наші інтелігенти повинні більше занятись освітньою працею між народом.

3)... Родичі-українці, які голосували за українськими учебниками, мають законне право домагатись, аби їх дітей навчали у школах в їх рідній мові, аби для їх дітей відкрито побічні українські школи чи кляси всюди там, де наслідком плебісциту завели учебники „русскіе"..., щоб у кожному селі були для українських дітей українські школи, щоб українській дитині не накидали язика „русского".

Читає ці заклики рядовий читач української преси і знизує плечима. Чи це доцільно шляхом експерименту над дитячими душами („треба вчити по русски"), шляхом відкликів до народньої маси, якій зрештою кажуть безапеляційно слухати надставних урядів — розкладати на довгі й довгі роки (аби для українських дітей відкрито побічні школи чи кляси) боротьбу за справу, яка може бути зліквідована або постановою влади у відповідь на інтерпеляції, або навіть черговою зміною на міністерському кріслі?!

І не дивуєшся, коли від рядового читача чуєш запитання: 1) Чи нормальна така мова в устах тих, що за собою мають Всепросвітянський Зїзд з 17. X. 1937. р.? 2) Тих, що в своїх рядах нараховують тисячі свідомих та зорганізованих народовців, у тому числі понад півтора тисячі українських учителів?! 3) Тих, що їм аж руки горять від оплескування найрадикальніших резолюцій численних учительських конгресів?!

Занадто бє в очі диспропорція між манифестованою — зїздами, конгресами та евіденційним числом зорганізованих членів — силою і проявами цієї сили в обставинах конкретного бою за своє найприродніше право — право навчання в рідній мові.

Омега.

Нові форми життя на Волині.

I.

Хотілиб ми бачити того Соломона, — байдуже, українця, поляка чи людину іншої національности, — який потрапив би в двох словах звсувати: що таке сьогоднішня дійсність

Бо такого стану, як сьогодні, тут ще не було, і це відчуваємо не тільки ми.

Можна сказати хіба одно: життя загубило лінії, розплилося та розмазалося, як чорнильні рядки під якоюсь неокресленою ріднною.

Ще рік тому політично-меншиневу політику на східних землях ототожнювали з поглядами й плянами найвищих місцевих рішальних чинників. Так говорили головно про Волинь. Тепер цей погляд став уже анахронізмом: тепер уже не можна сказати, що так кермує життям отой чи інший рішальний чинник, що це його такий плян, такий курс.

Щож сталося? Від когож залежить сьогодні політично-меншиневий курс? І врешті, як погодити цей стан з заявою в Варшаві, що меншиневими теренами відосередково кермують місцеві адміністратори?

Передовсім загальна відповідь: на зміну обличчя місцевої меншиневої політики вплинули такі, незалежні від місцевих чинників, явища: загубилася меншинева політична лінія у центрі, східні землі залив напливовий елемент, ті чи інші ділянки життя залежні від позамісцевих чинників, розпорошилася польська політична думка і політична керма перейшла поступнево до польського громадянства під очевидним проводом ендеків.

Від довшого часу по цілій Польщі, особливо центральній і західній, лунали заклики:

— Памятаймо за „креси! Заопікуймося кресами! Хлібороби й купці, на креси! Подбаймо про дітей кресів! Висилаймо книжки на креси! Защіплюймо культуру кресам! Творім свої організації на кресах!"

І все рушило на схід: хлібороби, купці, промисловці, „фахові" бурмістри й війти, робітники й безробітні, вуличні музики, вчителі, грачі „в перчик" або „чорну-червону", жебраки, фордансерки, акробати, політики, промовці, ремісники, кооператори, експедієнтки, всякі специ від легкої наживи.

Все пішло сюди з надією на багатство й щастя, з думкою доказати чуда у переображенні країни й з певністю у свої всемогутні сили. Посунуло сюди все те, як сунуть ріжнородніші люди на якісь золотодайні чи бриліянтові терени, як на своє східнє Ельдорадо. І це „переселення народів" набирає щораз більшого розмаху.

Легко зрозуміти, що подібний наплив ріжнородної людської маси мусів внести деякий заколот у місцеве життя, що досі текло своїм річищем, яке так відріжняє Волинь, Полісся та Холмщину від інших польських земель. Такий масовий здвиг ріжношерстого елементу це неабиякий клопіт для адміністрації і удар по місцевому житті. Пригадаймо собі здвиги втікачів та евакуації в часі війни, що вибивали з нормального стану міста й цілі волости запілля, ставлячи все коміть головою.

А треба ще додати, що всі ті, які повінню текли й течуть на східні землі, несуть із собою ще ріжну культуру, ріжні звички, погляди, політичні переконання, відношення до закону й ладу, свої забобони та пересуди.

Крім тих, що поодиноко вливаються на східні землі й змінюють біг та характер місцевого життя, почали посередньо втручатися в місцеві меншиневі справи й ріжні далекі гурти та організації: ріжні „приятелі кресів", „опікуни над дітьми кресового населення", організатори бібліотек для „кресів" і нарешті столичні централі ріжних „кулок", організацій, звйонзків, легій, що теж уважають за перше своє завдання вести культурно-освітню працю серед українського населення, себто політичну роботу.

Всі ці неокресовяки та всі експозитури ріжних позамісцевих організацій, що „творять тут волю пославших їх", переконані, що їх саме небо покликало робити тут спасенну меншиневу політику й що крім них ніхто, навіть місцеві рішальні чинники не розуміють, як вона повинна виглядати. А начитавшись заздалегідь ріжних „Курієрків", приходять сюди з готовим уже „розумінням" українських справ та державних інтересів, часто-густо ставляться до місцевих рішальних чинників мало що не з підозрінням у згубнім українофільстві.

Тимто, хто тримається сьогодні старого погляду, що всьому тут надають курс місцеві рішальні чинники, той уже далеко відстав від життя: кожна із згаданих нових одиниць, кожна з місцевих клітин загально-польських організацій у першій черзі слухають своїх позамісцевих центрів чи протекторів і ведуть, явно чи скрито, власне їхню меншиневу політику. І скрізь помітні в цьому ділі ендецькі пальці. Ще більше: навіть поодинокі ресорти ріжних міністерств унезалежнюються й намагаються вести власну лінію, як це було в околиці Ланівців.

Кажучи коротко: **керму меншиневої політики на східніх землях перебирає у свої руки саме польське громадянство, розпорошуючи й ріжничкуючи цю політику.**

А через те, що всі ці одиничні і збірні чинники мають перед очима примару „української небезпеки", то українське питання вирішують сьогодні „з плеча" всі й кожний по своєму: уряди, організації, групи, стани, одиниці, віроісповідні громади й т. д.

А що ж на це головні, рішальні чинники?

Замість відповіді поставимо свої питання: А якуж треба мати велитенську силу, щоб змусити всіх однаково думати й робити, чи бодай не вмішуватися не в свої справи? Який треба

Жінка (входить із свояком): Ми скінчили лекцію! А, (побачивши приятеля) гості...

Чоловік: Вільма представляю тобі мого товариша Степана Альпара.

Жінка: Дуже мені приємно. Розгостіться.

Своак (з розмахом): А я звуся Георг Конраді! (до чоловіка): Дуже мені прикро, але я вже мушу відійти...

Чоловік: Але-ж ні, можеш іще трохи лишитися. Сідай. Мусимо випити чарку на здоровля нашого гостя. (Приносить пляшку і чарки, наливає). Так, будь ласка. (Окрему чарку приносить для своака). А це для тебе трохи — трохи лекше. (Цокаються всі і пють).

Приятель: Знаменито.

Чоловік (дивно сміється): Справді добре. А як тобі смакує, Георг?

Своак: Трохи кваскувате.

Приятель: Моє ні.

Чоловік: Бо це не те саме. Чи ти знаєш Георг, що ти випив?.. (страшним драматичним тоном): Отруту! (Жінка крикнула, всі перелякані).

Своак (поблід і скочив): Що ти сказав?

Чоловік (спокійно, але тоном фанатика): Так, звійську отруту! Вмреш за те, що ти мене ошукуєш.

Жінка (з криком): Це брехня!

Своак: Брехня!

Чоловік: Я бачив як ви цілувалися. За той цілунок заплатиш смертю!

Приятель: Карле! змилуйся! Це-ж божевілля! Цим згубиш і себе.

Своак (кидається до дверей): Лікаря! Помочі!

Чоловік (задумливо): Ніхто в Европі не має ліку против цієї отрути, тільки я.

Своак (благальним тоном): Рятуй мене, дай мені лік!

Чоловік: Не рухайся, бо це приспішує смерть, коли кров кружляє. Бачиш, не варт було робити такої дурниці. Але коли ти вже маєш заплатити за свою легкосердність таку високу ціну, я відступлю тобі тепер на пів години на розмову Вільму.

Жінка (кричить): Карле!

Чоловік: Чи ти молодче відчуваєш уже вплив отрути у своїх жилах? Можеш потішитися бодай тим, що ти здобув її серце.

Жінка (починає плакати).

Своак: Змилуйся!

Чоловік: Вибирай тепер — аж до твоєї смерти Вільма твоя, або смерть. (Витягає пляшечку). Тут маю протиотруту. Коли хочеш жити, мусиш зректися Вільми навіки! Вибирай!

Своак: Давай протиотруту!

Чоловік: Зрікаєшся її?

Своак: Зрікаюся, давай скорше лік!

Чоловік: То ти не волів би з нею разом умерти?!

Своак (клацає зубами): Давай! Я не люблю її! Не хочу! Я хочу жити!

Чоловік (кладе йому руку на плече): Не кричи, вспокійся молодче. Я зажартував собі. Цей лікер не мав ніякої отрути. Я тільки цікавий тепер, чи Вільма схоче тебе ще надалі бачити після такого вибору?

Жінка плаче засоромлена.

Своак виходить нишком із кімнати.

Чоловік (до приятеля): Бачиш! так виглядає той патик, якого ти радив мені вжити.

Перекл. аб.

щому". Наука не знає мови „підкарпаторуської", наука не знає „произношення подкарпаторусскаво", або „неправакатівнаво". Наука знає літературну мову російську та українську. Отже у селах, де родичі голосували за учебниками „русскими", треба вчити по „русски". Є це не тільки службовим обовязком учителів українців, але це і їх національний обовязок.

2) Учителі-українці та взагалі наші інтеліґенти повинні більше занятись освітньою працею між народом.

3)... Родичі-українці, які голосували за українськими учебниками, мають законне право домагатись, аби їх дітей навчали у школах в їх рідній мові, аби для їх дітей відкрито побічні українські школи чи кляси всюди там, де наслідком плебісциту завели учебники „русскіє"..., щоб у кожному селі були для українських дітей українські школи, щоб українській дитині не накидали языка „русского".

Читає ці заклики рядовий читач української преси і знизує плечима. Чи це доцільно шляхом експерименту над дитячими душами („треба вчити по русски"), шляхом відкликів до народньої маси, якій зрештою кажуть безапеляційно слухати надставних урядів — розкладати на довгі й довгі роки (аби для українських дітей відкрито побічні школи чи кляси) боротьбу за справу, яка може бути зліквідована або постановою влади у відповідь на інтерпеляції, або навіть черговою зміною на міністерському кріслі?!

І не дивуєшся, коли від рядового читача чуєш запитання: 1) Чи нормальна така мова в устах тих, що за собою мають Всепросвітянський Зїзд з 17. X. 1937. р.? 2) Тих, що в своїх рядах нараховують тисячі свідомих та зорганізованих народовців, у тому числі понад півтора тисячі українських учителів?! 3) Тих, що їм аж руки горять від оплескування найрадикальніших резолюцій численних учительських конґресів?!

Занадто бє в очі диспропорція між манифестованою — зїздами, конґресами та евіденційним числом зорганізованих членів — силою і проявами цієї сили в обставинах конкретного бою за своє найприродніше право — право навчання в рідній мові. **Омега.**

Нові форми життя на Волині.

І.

Хотілиб ми бачити того Соломона, — байдуже, українця, поляка чи людину іншої національности, — який потрапив би в двох словах висувати: що таке сьогоднішня дійсність

Бо такого стану, як сьогодні, тут ще не було, і це відчуваємо не тільки ми.

Можна сказати хіба одно: життя загубило лінії, розплилося та розмазалося, як чорнильні рядки під якоюсь неокресленою рідиною.

Ще рік тому політично-меншиневу політику на східних землях отожнювали з поглядами й плянами найвищих місцевих рішальних чинників. Так говорили голосно про Волинь. Тепер цей погляд став уже анахронізмом: тепер уже не можна сказати, що так кермує життям отой чи інший рішальний чинник, що це його такий плян, такий курс.

Щож сталося? Від когож залежить сьогодні політично-меншиневий курс? І врешті, як погодити цей стан з заявою в Варшаві, що меншиневими теренами відсередково кермують місцеві адміністратори?

Передовсім загальна відповідь: на зміну обличчя місцевої меншиневої політики вплинули такі, незалежні від місцевих чинників, явища: загубилася меншинева політична лінія у центрі, східні землі залив напливовий елемент, ті чи інші ділянки життя залежні від позамісцевих чинників, розпорошилася польська політична дума і політична керма перейшла поступнево до польського громадянства під очевидним проводом ендеків.

Від довшого часу по цілій Польщі, особливо центральній і західній, лунали заклики:

— Памятаймо за „креси! Заопікуймося кресами! Хлібороби й купці, на креси! Подбаймо про дітей кресів! Висилаймо книжки на креси! Защіплюймо культуру кресам! Творім свої орґанізації на кресах!"

І все рушило на схід: хлібороби, купці, промисловці, „фахові" бурмістри й війти, робітники й безробітні, вуличні музики, вчителі, грачі „в перчик" або „чорну-червону", жебраки, фордансерки, акробати, політики, промовці, ремісники, кооператори, експедієнтки, всякі специ від легкої наживи.

Все пішло сюди з надією на багатство й щастя, з думкою доказати чуда у переображенні країни й з певністю у свої всемогутні сили. Посунуло сюди все те, як сунуть ріжнородніщі люди на якісь золотодайні чи брилянтові терени, як на своє східне Ельдорадо. І це „переселення народів" набирає щораз більшого розмаху.

Легко зрозуміти, що подібний наплив ріжнородної людської маси мусів внести деякий заколот у місцеве життя, що досі текло своїм річищем, яке так відріжняє Волинь, Полісся та Холмщину від інших польських земель. Такий масовий здвиг ріжношерстого елементу це неабиякий клопіт для адміністрації і удар по місцевому житті. Пригадаймо собі здвиги втікачів та евакуації в часі війни, що вибивали з нормального стану міста й цілі волости запілля, ставлячи все комінь головою.

А треба ще додати, що всі ті, які повінню текли й течуть на східні землі, несуть із собою ще ріжну культуру, ріжні звички, погляди, політичні переконання, відношення до закону й ладу, свої забобони та пересуди.

Крім тих, що поодиноко вливаються на східні землі й змінюють біг та характер місцевого життя, почали посередньо втручатися в місцеві меншиневі справи й ріжні далекі гурти та організації: ріжні „прителі кресів", „опікуни над дітьми кресового населення", організатори бібліотек для „кресів" і нарешті столичні централі ріжних „кулок", організацій, зейонзків, леґій, що теж уважають за перше своє завдання вести культурно-освітню працю серед українського населення, себто політичну роботу.

Всі ці неокресовяки та всі експозитури ріжних позамісцевих організацій, що „творять тут волю пославших їх", переконані, що їх саме небо покликало робити тут спасенну меншиневу політику й що крім них ніхто, навіть місцеві рішальні чинники не розуміють, як вона повинна виглядати. А начитавшись заздалегідь ріжних „Курієрків", приходять сюди з готовим уже „розумінням" українських справ та державних інтересів, часто-густо ставляться до місцевих рішальних чинників мало що не з підозрінням у згубнім українофільстві.

Тимто, хто тримається сьогодні старого погляду, що всьому тут надають курс місцеві рішальні чинники, той уже далеко відстав від життя: кожна із згаданих нових одиниць, кожна з місцевих клітин загально-польських організацій у першій черзі слухають своїх позамісцевих центрів чи протекторів і ведуть, явно чи скрито, власне їхню меншиневу політику. І скрізь помітні в цьому ділі ендецькі пальці. Ще більше: навіть поодинокі ресорти ріжних міністерств унезалежнюються й намагаються вести власну лінію, як це було в околиці Ланівців.

Кажучи коротко: керму меншиневої політики на східних землях перебирає у свої руки саме польське громадянство, розпорошуючи й ріжничкуючи цю політику.

А через те, що всі ці одиничні і збірні чинники мають перед очима примару „української небезпеки", то українське питання вирішують сьогодні „з плеча" всі й кожний по своєму: ди, організації, ґрупи, стани, одиниці, віросповідні громади й т. д.

А що ж на це головні, рішальні чинники?

Замість відповіді поставимо свої питання: А якуж треба мати велитенську силу, щоб змусити всіх однаково думати й робити, чи бодай не вмішуватися не в свої справи? Який треба

Жінка (входить із свояком): Ми скінчили лекцію! А, (побачивши приятеля) гості...

Чоловік: Вільма представляю тобі мого товариша Степана Альпара.

Жінка: Дуже мені приємно. Розгоститься.

Свояк (з розмахом): А я звуся Георг Конраді! (до чоловіка): Дуже мені прикро, але я вже мушу відійти...

Чоловік: Але-ж ні, можеш іще трохи лишитися. Сідай. Мусимо випити чарку на здоровля нашого гостя. (Приносить пляшку і чарки, наливає). Так, будь ласка. (Окрему чарку приносить для свояка). А це для тебе трохи — трохи лекше. (Цокаються всі і пють).

Приятель: Знаменито.

Чоловік (дивно сміється): Справді добре. А як тобі смакує, Георг?

Свояк: Трохи кваскувате.

Приятель: Мое ні.

Чоловік: Бо це не те саме. Чи ти знаєш Георг, що ти випив?.. (страшним драматичним тоном): Отруту! (Жінка крикнула, всі перелякані).

Свояк (поблід і скочив): Що ти сказав?

Чоловік (спокійно, але тоном фанатика): Так, звійську отруту! Вмреш за те, що ти мене ошукуєш.

Жінка (з криком): Це брехня!

Свояк: Брехня!

Чоловік: Я бачив як ви цілувалися. За той цілунок заплатиш смертю!

Приятель: Карле! змилуйся! Це-ж божевілля! Цим згубиш і себе.

Свояк (кидається до дверей): Лікаря! Помочі!

Чоловік (глумливо): Ніхто в Европі не має лік[у] проти цієї отрути, тільки я.

Свояк (благальним тоном): Рятуй мене, дай мені лік!

Чоловік: Не рухайся, бо це приспішує смерть, коли кров кружляє. Бачиш, не варт було робити такої дурниці. Але коли ти вже маєш заплатити за свою легкосердність таку високу ціну, я відступлю тобі тепер на пів години на розмову Вільму.

Жінка (кричить): Карле!

Чоловік: Чи ти молодче відчуваєш уже вплив отрути у своїх жилах? Можеш потішитися бодай тим, що ти здобув її серце.

Жінка (починає плакати).

Свояк: Змилуйся!

Чоловік: Вибирай тепер — аж до твоєї смерти Вільма твоя, або смерть. (Витягає пляшину). Тут мою протиотруту. Коли хочеш жити, мусиш зректися Вільми навіки! Вибирай!

Свояк: Давай протиотруту!

Чоловік: Зрікаєшся її?

Свояк: Зрікаюся, давай скорше лік!

Чоловік: То ти не волів би з нею разом умерти?!

Свояк (клацає зубами): Давай! Я не люблю її! Не хочу! Я хочу жити!

Чоловік (кладе йому руку на плече): Не кричи, вспокійся молодче. Я зажартував собі. Цей лікер не мав ніякої отрути. Я тільки цікавий тепер, чи Вільма схоче тебе ще надалі бачити після такого вибору?

Жінка плаче засоромлена.

Свояк виходить нишком із кімнати.

Чоловік (до приятеля): Бачиш! так виглядає той патик, якого ти радив мені вжити.

Перекл. аб.

мати апарат, щоб знати, хто що робить усупереч рішальному курсові та щоб через зверхні центри в Варшаві чи в інших місцях змусити всіх до одної лінії чи невтручання в політичні справи? Та чи це можливе в блискавичному темпі?

Маємо враження, що неодин вибрик цих „здецентралізованих" політиків з польського суспільства заскокує рішальні чинники не менше, ніж нас, і цим чинникам залишається хіба „пост фактум" лагодити справи або закривати їх густим серпанком.

Звідси таке здеформоване, розпливчасте й замазане обличчя сьогоднішньої дійсности східніх земель. Звідси й те, що сьогодні годі вже сказати, як це ще було недавно, хто властиво винен.

Ексцентралізація меншиневої політики на східніх землях хвилею перекотила її через рішальну греблю й розлила серед польського ріжнородного громадянства.

II.

А тепер беремо зокрема волинську дійсність.

Усі згадані вище явища виступають тут особливо різко, бо Волинь своїми леґендарними багатствами та „жахливими" українськими „небезпеками" найбільше притягає до себе увагу місцевого польського громадянства і тих, що безупинно вливаються сюди зверха.

Ще рік тому можна було сказати.

„На Волині істнує такий-то політичний курс і надає його такий-то чинник."

Тепер про це перестають говорити. Бо дійсність виглядає так, що вже нема того одного курсу, що вже нема одної всесильної керми, що тут ділають численні чинники й ділають згідно зі своїми власними плянами. Отак, ще недавно римо-католицькі кола так-сяк застосовувалися до загальної рішальної лінії. Сьогодні вже того нема. Гриньки заскочили не тільки нас. Роблять несподіванки кермівним чинникам і інші, що мають такі чи інші вказівки згори.

Ще більше, Ю. Лободовський у ч. 6. „Бюл. Польсько-Українського" ще й каже:

„Поодинокі старости ведуть політику на власну руку, кожний іншим способом, а всі разом інакше, ніж воєвідський уряд."

Особливо заскакують своїми несподіванками ендеки, які проникли всюди й час-від-часу дають про себе знати якимись вибриками...

На розпруження життя Волині та перебирання в свої руки меншинової політики всіми, хто лише цього бажає собі, вплинули деякі явища, незалежні від місцевих чинників: 1) брак у центрі, в Варшаві, виразної політично-української лінії і 2) відсутність на місці громадсько-політичного чинника, що орґанізував би польську політичну думку.

Колись був бльок ББ і було бодай примарне тіло, що буцім-то координувало польську політичну думку. По його розвязанні створено окреме „Зєдноченє Польскєй Мисьлі Політичнєй", що мало завданням наставляти польську політичну опінію в напрямі урядового українського курсу. Коли повстав ОЗН, „Зєдноченє" було розвязане; місцевий же відділ цього ОЗН після довшого валкування нарешті цілковито вийшов на ендецький протиреґіональний шлях: ПАТ подав, що на останньому пленумі президії відділу голова його дир. Левіцький зреферував програму, що прямує „до звязання Волині з іншими землями Річипосполитої і до зміцнення польського елементу."

Залишився маленький гурток „Зніч", що стоїть на ґрунті волинської нормалізації, але він сам по собі за слабий, щоб дати напрям польській політичній думці. Тож для помочі собі запросив з рефератом редактора „Бюл. П.-Українського" п. В. Бончковського. Щоб затерти враження від цього реферату, ендеки (як уже подавало „Діло") миттю зорґанізували контрдоповідь і заспокоїлись. Бо знають, що ніякого центру, що наставляв би польську думку в напрямі „українського курсу", нема.

І над Волинню нависла тиша, як перед бурею. Лише час від часу десь загремить то в Гриньках, то на Костопільщині, в Рівному, то в іншому місці.

III.

Хоча ендецький табор і всі його сателіти мають відому всім ширшу мету, але на терені Волині головним обєктом усіх їхніх плянів і заходів — українці. Зміна меншинової політики в напрямі негайної і безоглядної асиміляції — ось їхня мета, якій вони присвячують усю свою увагу, сили, засоби. Задля осягнення цієї мети вони жертвують єдністю польської політичної думки на східніх землях і готові ввійти в порозуміння з кожним, ворожим українству, чинником.

Витворене зріжничкування меншинової, а властиво — української політики на Волині, навіть усупереч рішальному чинникові ускладнило тут українську справу до краю.

Ми знаємо, що за останні десять років українське громадянство було цілком відсунене від голосу й від політичної роботи, щоб очистити поле виключно для одного українського угруповання — ВУО. Поки в Варшаві був один вирішний голос і на Волині одна сильна „українська" політика, положення цієї української ґрупи було ясне й нескладне: все йшло згідно з одною вирішною думкою й за одним безумовним пляном.

Коли-ж життя принесло з собою згадані вище зміни, себто: загубилася у Варшаві дотогочасна лінія, а в осередках польської політичної думки в ріжних ендецьких місцевих клітинах зовсім змінилася щоденна меншинева практика, становище ВУО з кожним днем ставало важчим: нема вже того, хто міг би цілковито оборонити його та його лінію від ударів з боку тих польських кол, що не хотять слухати. З другого боку, погодившись на примусове відсунення від керми політичним життям українського громадянства поза орбітою ВУО, провідники цієї ґрупи взяли на себе всю відповідальність за долю Волині.

Власне у вогні цієї ситуації пройшов конґрес ВУО в Рівному. Хто читав навіть скорочені звіти з цього конґресу, той напевне звернув увагу, що майже всі референти і промовці на когось з польського громадянства вказували пальцями, від когось відбивалися, комусь заявляли, що не дадуть себе звести до ролі громадян другого ґатунку, комусь виповідали боротьбу.

Уже самий цей факт говорив, що досі пасивні ендецькі чинники розвязували собі руки й перейшли до діла, загрожуючи цій українській ґрупі, і цілому українському громадянству.

Власне під діланням цієї волинської дійсности появилися в „Вол. Слові", орґані ВУО, статті, явно спрямовані проти згаданих зактивізованих ендецьких чинників.

Кульмінаційною точкою оборонної та самооборонної акції ВУО стали виступи в соймі, інтерпеляція у справі Гриньок тощо.

Льогічно: хто взяв на себе всю відповідальність за стан української справи, мусить, як не хоче бути осудженим, переходити до оборони і тимбільше, що сьогодні вже не можна оглядатися на чужі плечі так, як це можна було робити ще рік тому.

Найслабше місце ВУО це те, що воно звужувало себе до кола своїх ближчих земляків, а мас не тільки не потрапило собі здобути, але ще й озброювало їх нехтуванням їхньої національно-політичної ролі й права голосу. Не раз бундючно заявляла „Укр. Нива", що маса — ніщо, а все — це „еліта", очевидно, в даному випадку, оцей вузький гурток інтеліґентів. Він уважав силу рішального чинники за свою, гадаючи, що маса це щось таке, з чим можна не рахуватися. І це нехтування народу гірко мститься: тепер, коли замісць одного рішального чинника зявилися сотні й коли меншинева політика фактично переходить у ріжні руки, ворожі до українського народу й до самого ВУО, запізно вже поправляти старі помилки.

Все це ми кажемо зовсім обєктивно. Сьогоднішні офіційні представники волиняків, здається, дуже пригнічені й стурбовані грізним положенням. І тим більше, що всі відчувають, що досить тої чи іншої важнішої зміни, щоб сьогоднішній провідний український табор перестав істнувати. А до цього власне прямують ті, що так пнуться цілковито перебрати у свої руки меншиневу політику й повести її по лінії вшехполяків.

Може бути два способи реаґування на те, що витворилося на Волині.

Перший: злобно тішиться, що ті, які знехтували всі активні волинські сили й оперлися виключно на рішальних чинниках, повели національну справу по лінії найменшого спротиву й найбільших уступок та найбільшого збезсилення українського громадянства, опинилися сьогодні перед дуже реальними загрозами для себе й народу; це спосіб неґативний, найлегший і найбільше нам питомий.

Другий: звернути увагу на саму суть справи — загрозу для нас і шукати шляхів до оборони народніх інтересів; це шлях позитивний, єдино правильний, хоча й найменше нам властивий.

Тепер, коли витворилися на Волині сотні центрів і центриків, що намагаються в найвищій мірі зактивізувати протиукраїнську ендецьку політику, час подумати українському громадянству і про дійсну консолідацію всіх своїх сил, і про способи й засоби оборони.

Цього вимагає момент і цю вимогу сильно відчувають маси, річ ясна, національно настроєні.

Але це вже інша тема, яку треба порушити окремо.

Тепер важне те, щоб українське громадянство зрозуміло й усвідомило собі вимогу моменту.

О. С-ський.

З польської преси.

Великий удар у польську внутрішню політику.

Так називає обі промови посла Войцеховського проти Митрополита Шептицького відомий польський публіцист, Олександер Бохенський у своїй статті п. н.: „Ще святоюрська справа" у „Політиці" (ч. 5. з 25-го лютого ц. р.). Правда — пише він — друга промова цього посла, цим разом на пленум сойму, була вже без особистих образ, та все-ж був це дуже нагальний напад на Митрополита Шептицького.

„Мерітум гніву посла Войцеховського пішло звідти, що Митрополит спротивився, щоб увести компанію війська до церкви на свято Йордану. Ця думка була нова, бо досі такого звичаю не було. Чи була вже відповідна хвилина на те, щоб такий звичай завести? Треба сумніватися. Маніфестації цього роду повинні бути кінцем а не початком важкого шляху наближення двох народів, що воюють з собою. Якщо бажання маніфестації не вдалося, треба було справу радше промовчати і чекати на дальшу еволюцію умів.

„В останньому числі „Політики" поставили ми тезу, що Митрополит Шептицький це один з головних промоторів льояльного і леґального українського націоналізму. Для людей, що знають історію Червенської Землі за останнє чвертьстоліття — це нічого нового. Але навіть найобережніша та найрозумніша політика Митрополита Шептицького не може нічого порадити проти неопанованої чи демаґогічної роботи людей, що не зглибили достаточно труднощів польсько-української проблеми. Випадок зі святом Йордану — клясичний. Командант ДОК хоче, щоб компанія війська асистувала при богослужбі. Важко окреслити користи, що їх принесло би сповнення цього домагання для польсько-українського порозуміння чи для польської держави. Рисковний був би погляд, що така приявність в чомунебудь скріпила би „льояльність" нашої меншини. Факт, що за австрійських часів такий звичай практикували, не має ніякого значіння, бож ми часто і дуже енерґійно відпекуємося, коли українці пропонують нам завести всякі іновації, що були знані вже... за австрійських часів.

„Військова асиста у святі Йордану не мала би ніякого суттєвого ані морального значіння у тому стані річей, який є сьогодні у Червенській Землі. Досконало розуміє це досвідчений політик, який є (на цій точці погоджуємося цілковито з паном пос-

ном Войцеховським) Митрополит Шептицький. Навпаки, уявляла би собою поважну небезпеку. Небезпеку провокації тим певнішу, що не так давно, в часі селянських страйків, ми мали спроби спрямувати боротьбу в протиукраїнський бік. У тому стані треба було рахуватися з острахом, що цей чи той українець (чому не большевицький провокатор?! — Ред.) скористає з нагоди, щоб закаламутити це поверхове польсько-українське братання і замість зближення зродиться поважна причина тимбільшої ненависти. Митрополит Шептицький побоювався цього і тому не дав своєї згоди. Ніхто не може заперечити, що зробив так, як йому розум диктував. Передбачував небезпеку і взяв на себе відповідальність за те, що зберіг перед нею обі сторони. Сьогодні, коли „братання“ не було і провокації не було, легко кидати на нього громи. Але питаємося, хто відповідав би, якби було „братання“ і з ним провокація? Хто відповідав би? Знову Митрополит? За що? За те, що не перестеріг, що погодився...

„Митрополит не передбачив мабуть тільки одного, а саме промов посла Войцеховського. А може й передбачив, але думав, що кров і злочини можуть зробити більше злого як найбільші образи та найнезручніші посунення.

„Але у цьому випадку не погоджуємося з цим. Труднощі, колоди під ноги, психічні врази, що їх створив пан посол Войцеховський своїми промовами довго вагітимуть над змаганнями до польсько-української нормалізації.

„Оце-ж бо перед тими промовами ясніла на темному дотепер фірманенті взаємовідносин одна велика можливість згоди, наближення, ба, навіть союзу. Ця можливість щораз більше нереальна від часу заїлої боротьби з українським націоналізмом у Совітах, — це спільний протиросійський фронт. Я ніколи не висував цієї точки у своїх міркуваннях, що змагали до порозуміння з українцями. Я знав, кілько лиха можуть наробити безнадійні фрази в роді промов пана посла Гофмана про ягайлонську ідею і думав, що справу польсько-української проблеми треба полагодити як чисто внутрішню справу на ґрунті деяких вимог польської людности і деяких вимог української людности. Але тепер мушу признатися, що з несподіваною і сильною допомогою нашим намірам прийшла нова протимосковська орієнтація серед українців“.

Автор наводить кілька фактів з українського життя й української політики, які — на його думку — вказують на цю протимосковську орієнтацію.

Отже: промова тодішнього голови УПР д-ра Дмитра Левицького, заява великої більшости УНДО за нормалізаційною політикою, складки українського громадянства на ФОН, становище „Лугу“.

„Чому пишемо про це? Тому, що щойно у світлі цих фактів, бо тут річ у фактах, бачимо, як далеко була посунулася еволюція в українських умах, як може вже близько було до — не того накиненого ані вишахрованого — але щирого і справжнього збратання українського націоналізму з польською армією. Очевидно військова парада на Йордані не була зовсім суттєва у цій еволюції. Тепер поміркуймо хвилинку і стане нам ясна оця жахлива, хотілосьб сказати майже трагічна незручність виступів пана посла Войцеховського. Протиставляючи Митрополита Шептицького польській армії, самовільно оперуючи авторитетом польської армії, що є найбільшим добром цілого народу, пан посол безсумніву відкинув далеко руки, що простягнулися були до згоди...

„Оце суть святоюрської проблеми“,

Для хвилевого успіху — пише автор далі — потоптали справу, яку треба було вести поволі, якнайобережніше, в атмосфері найщирішої та відкритої виміни поглядів. Як 19 літ не було військової асисти на Йордані, то й далі могло не бути. Як Митрополит боявся провокації, бо час ще невідповідний, треба було зачекати. Так зробив би не тільки такий політик, як Митрополит Шептицький, але перший-ліпший чоловік, що чує відповідальність, яка тяжить на тому, що „впадає в середину еволюції польсько-українських відносин і з градом патріотичних фраз ломить і нищить все, як слон у крамниці з порцеляною“. Пос. Войцеховський гукав, що сталася жахлива річ, бо Митрополит Шептицький не допустив війська до церкви, яку признає держава. Але-ж компанії польського війська не асистують на Судний день у божницях, які теж признає держава.

„Оце суть святоюрського конфлікту. Але-ж цей конфлікт відслонює теж дальші вітки, дуже цікаві, яких не можна промовчати. Одна — це питання компетенції у справі конфлікту. Це дуже поважне питання, бо якби воно не дочекалося відповіди, це був би знак, що цю ділянку нашої політики, хто зна чи не найважнішу у внутрішній політиці, ведуть у нас зовсім хаотично й безпляново. Маю на увазі те, хто рішає такі дразливі питання, як оце питання з компанією війська на Йордані, і хто несе відповідальність за такий чи інший вислід ініціятиви, промовчання чи теж поширення до великих розмірів такого питання? На нашу думку

крайня пора створити державний підсекретаріят для українських справ, що звільнив би міністра внутрішніх справ від тягару, якого не може витримати.

„Друге питання — це вигук пана посла Войцеховського, що він — мовляв — виступає в імені своїх українських виборців. Може бути, що перецінюємо значіння та відгомін виступів цього роду, але, як це ми сказали, уважаємо ці дні промови за великий удар для нашої внутрішньої політики. Те, що на „українських виборців“ покликався посол, який виступив проти Митрополита і цим зумів сконсолідувати проти себе цілий нарід від скрайньої лівиці до найправіших консерватистів, матиме поважні консеквенції. Воно раз на завжди унеможливить всякі виборчі компроміси.

„Врешті на кінці, не тому, що це найменш важне, але тому, що, щоб зберіглося у памяті, мусимо пригадати, що крім політичного авторитету, Митрополит Шептицький має незвичайний особистий авторитет, який завдячує своїй богоугодности та терпеливости, з якими зносить терпіння, що їх на нього Бог зсилає. Хочемо, щоб хроніки, що згадуватимуть цей епізод історії 1938, зазначили, що був польський голос, який і на цей момент звернув увагу.“

Ідель-Урал, союзник України,

СВЯТКУЄ РОКОВИНИ ВОЛІ.

Варшава, лютий 1938.

Майже цілий тиждень відбувалось у Варшаві святкування 20-тих роковин державної самостійности й національного самоокреслення Ідель-Уралу, природного союзника України в минулій і майбутній боротьбі з московським наїздником. Заходом невеликої, проте цупко зорганізованої кольонії політичної ідель-уральської еміграції у Варшаві зорганізовано цілу низку пропаґандивних імпрез, особливож велику академію, на якій ідель-уральські патріоти відсвяткували 20-ліття волі своєї країни та поінформували д. численно зібраних чужинців про долю і змагання свого народу. У всіх тих урочистих святкуваннях взяли участь численні делеґації ідель-уральців з Фінляндії, Туреччини й Румунії; українців репрезентували делегати У. Ц. К. та кореспонденти української львівської і закордонної преси.

•

Ідель-Урал — простора країна між Волгою (Ітель — по турецьки Волга), заселена хоробрими тюрко-татарськими племенами, віддавна була відома в нашій історії, як батьківщина Золотої Орди В X. і XI. століттї арабські історики називали сьогоднішній Ідель-Урал державою болгарів, а від часу Джінгісхана саме і прийнялася назва Золотої Орди. У XV. столітті внаслідок внутірішніх непорозумінь Золота Орда поділилася на чотири ханати: казанський, астраханський, ноґайський та кримський, що згодом один по другім ставали жертвою Москви. В 1552 році під напором війська Івана Грозного впала Казань, два роки пізніше — Астрахань. Доля тих тюрко-татарських столиць нічим не різнилася від долі, яка стрінула Великий Новгород. Тюрко-татари не піддалися відразу. Казанський ханат відновлявся двічі, аж врешті за Петра I. прилучено ханатські землі до московських ґуберній. Почалася — як всюди на загарбаних Московщиною землях — русифікація, кольонізація, пацифікації.

Та народу не вбєш, не зітреш з лиця землі!.. Кілька століть жевріла серед тюрко-татарів мрія про волю, аж вибухла подібно як у нас, після революції 1917 р. З 900 тисяч тюрко-татарів, що служижли в московській армії, почали організуватись національні полки. 22. листопада 1917 р. зібрався в Уфі Народній Конгрес, що продовжував свої наради до 24. січня 1918 р. Конгрес устійнив нову назву відродженої тюрко-татарської держави — Ідель-Урал. Назва ця — географічна й обіймає тюрко-татарські племена Мішар, Ноґай, Тіптар, Башкір, Татар і Чуваш, яких як громадян одної ідель-уральської-держави, називають тюрко-татарами.

Народній Конгрес надав Ідель-Уралові форму республики і встановив окрему конституцію, але інвазія большевиків поклада край національним змаганням. Большевики прилучили 64% території Ідель-Уралу до Московії, а з решти виділили три окремі автономні республики: татарську, башкірську і чувашську. Від тої пори доля Ідель-Уралу в нічім не різниться від долі України, населення переслідують, національні елементи випалюють вогнем.

Число населення Ідель-Уралу сягає 15½ міл. при чому 51% це — тюрко-татари, 18% фіно-монголи і 3% німці; отже немосковське населення тої країни творить 72% загалу.

Нещаслива боротьба за самостійність вигнула багато тюрко-татарів на чужину Живуть

ком Войцеховським) Митрополит Шептицький. Навпаки, уявляла би собою поважну небезпеку. Небезпеку провокації тим певнішу, що не так давно, в часі селянських страйків, ми мали спроби спрямувати боротьбу в протиукраїнський бік. У тому стані треба було рахуватися з острахом, що цей чи той українець (чому не большевицький провокатор?! — Ред.) скористає з нагоди, щоб закаламутити це поверхове польсько-українське братання і замість зближення вродиться поважна причина тимбільшої ненависти. Митрополит Шептицький побоювався цього і тому не дав своєї згоди. Ніхто не може заперечити, що зробив так, як йому розум диктував. Передбачував небезпеку і взяв на себе відповідальність за те, що зберіг перед нею обі сторони. Сьогодні, коли „братання" не було і провокації не було, легко кидати на нього громи. Але питаємося, хто відповідав би, якби було „братання" і з ним провокація? Хто відповідав би? Знову Митрополит? За що? За те, що не перестеріг, що погодився...

„Митрополит не передбачив мабуть тільки одного, а саме промов посла Войцеховського. А може й передбачив, але думав, що кров і злочин можуть зробити більше злого як найбільші образи та найнезручніші посунення.

„Але у цьому випадку не погоджуємося в цим. Трудноші, колоди під ноги, психічні врази, що їх створив пан посол Войцеховський своїми промовами довго ваготітимуть над змаганнями до польсько-української нормалізації.

„Оце-ж бо перед тими промовами ясніла на темному дотепер фірмаменті взаємовідносин одна велика можливість згоди, наближення, ба, навіть союзу. Ця можливість щораз більше нереальна від часу заїлої боротьби з українським націоналізмом у Совітах, — це спільний протиросійський фронт. Я ніколи не висував цієї точки у своїх міркуваннях, що змагали до порозуміння з українцями. Я знав, кілько лиха можуть наробити безнадійні фрази в роді промов пана посла Гофмана про ягайлонську ідею і думав, що справу польсько-української проблеми треба полагодити як чисто внутрішню справу на ґрунті деяких вимог польської людности і деяких вимог української людности. Але тепер мушу признатися, що з несподіваною і сильною допомогою нашим намірам прийшла нова протимосковська орієнтація серед українців".

Автор наводить кілька фактів з українського життя й української політики, які — на його думку — вказують на цю протимосковську орієнтацію.

Отже: промова тодішнього голови УПР д-ра Дмитра Левицького, заява великої більшости УНДО за нормалізаційною політикою, складки українського громадянства на ФОН, становище „Лугу".

„Чому пишемо про це? Тому, що щойно у світлі цих фактів, бо тут річ у фактах, бачимо, як далеко була посунулася еволюція в українських умах, як може вже близько було до — не того накиненого ані вишахрованого — але щирого і справжнього збратання українського націоналізму з польською армією. Очевидно військова парада на Йордані не була зовсім суттєва у цій еволюції. Тепер поміркуймо хвилинку і стане нам ясна оця жахлива, хотілосьб сказати майже трагічна незручність виступів пана посла Войцеховського. Протиставляючи Митрополита Шептицького польській армії, самовільно оперуючи авторитетом польської армії, що є найбільшим добром цілого народу, пан посол безсумніву відкинув далеко руки, що простягнулися були до згоди...

„Оце суть святоюрської проблеми".

Для хвилевого успіху — пише автор далі — потоптали справу, яку треба було вести поволі, якнайобережніше, в атмосфері найщирішої та відкритої виміни поглядів. Як 19 літ не було військової асисти на Йордані, то й далі могло не бути. Як Митрополит боявся провокації, бо час ще невідповідний, треба було зачекати. Так зробив би не тільки такий політик, як Митрополит Шептицький, але перший-ліпший чоловік, що чує відповідальність, яка тяжить на тому, що „впадає в середину еволюції польсько-українських відносин і з градом патріотичних фраз ломить і нищить все, як слон у крамниці з порцеляною". Пос. Войцеховський гукав, що сталася жахлива річ, бо Митрополит Шептицький не допустив війська до церкви, яку признає держава. Але-ж компанії польського війська не асистують на Судний день у божницях, які теж признає держава.

„Оце суть святоюрського конфлікту. Але-ж цей конфлікт відслонює теж дальші вітки, дуже цікаві, яких не можна промовчати. Одна — це питання компетенції у справі конфлікту. Це дуже поважне питання, бо якби воно не дочекалося відповіди, це був би знак, що цю ділянку нашої політики, хто зна чи не найважнішу у внутрішній політиці, ведуть у нас зовсім хаотично й безпляново. Маю на увазі те, хто рішає такі дразливі питання, як оце питання з компанією війська на Йордані, і хто несе відповідальність за такий чи інший вислід ініціятиви, промовчання чи теж поширення до великих розмірів такого питання? На нашу думку

крайня пора створити державний підсекретаріят для українських справ, що звільнив би міністра внутрішніх справ від тягару, якого не може витримати.

„Друге питання — це вигук пана посла Войцеховського, що він — мовляв — виступає в імені своїх українських виборців. Може бути, що переціньюємо значіння та відгомін виступів цього роду, але, як це ми сказали, уважаємо ці дві промови за великий удар для нашої внутрішньої політики. Те, що на „українських виборців" покликався посол, який виступив проти Митрополита і цим зумів сконсолідувати проти себе цілий нарід від скрайньої лівиці до найправіших консерватистів, матиме поважні консеквенції. Воно раз на завжди унеможливить всякі виборчі компроміси.

„Врешті на кінці, не тому, що це найменш важне, але тому, що, щоб збереглося найкраще у памяті, мусимо пригадати, що крім політичного авторитету, Митрополит Шептицький має незвичайний особистий авторитет, який завдячує своїй богоугодности та терпеливости, з якими зносить терпіння, що їх на нього Бог зсилає. Хочемо, щоб хроніки, що згадуватимуть цей епізод історії 1938, зазначили, що був польський голос, який і на цей момент звернув увагу."

Ідель-Урал, союзник України,

СВЯТКУЄ РОКОВИНИ ВОЛІ.

Варшава, лютий 1938.

Майже цілий тиждень відбувалось у Варшаві святкування 20-тих роковин державної самостійности й національного самоокреслення Ідель-Уралу, природнього союзника України в минулій і майбутній боротьбі з московським наїздником. Заходом невеликої, проте цупко зорганізованої кольонії політичної ідель-уральської еміграції у Варшаві зорганізовано цілу низку пропагандивних імпрез, особливож велику академію, на якій ідель-уральські патріоти відсвяткували 20-ліття волі своєї країни та поінформували д. численно зібраних чужинців про долю і змагання свого народу. У всіх тих урочистих святкуваннях взяли участь численні делеґації ідель-уральців з Фінляндії, Туреччини й Румунії; українців репрезентували делеґати У. Ц. К. та кореспонденти української львівської і закордонної преси.

•

Ідель-Урал — простора країна між Волгою (Ітель — по турецьки Волга), заселена хоробрими тюрко-татарськими племенами, віддавна була відома в нашій історії, як батьківщина Золотої Орди В X. і XI. столітті арабські історики називали сьогоднішній Ідель-Урал державою болгарів, а від часу Джінгісхана саме і прийнялася назва Золотої Орди. У XV. столітті внаслідок внутірших непорозумінь Золота Орда поділилася на чотири ханати: казанський, астраханський, ногайський та кримський, що згодом один по другім ставали жертвою Москви. В 1552 році під напором війська Івана Грозного впала Казань, два роки пізніше — Астрахань. Доля тих тюрко-татарських столиць нічим не ріжнилася від долі, яка стрінула Великий Новгород. Тюрко-татари не піддалися відразу. Казанський ханат відновлявся двічі, аж врешті за Петра I. прилучено ханатські землі до московських ґуберній. Почалася — як всюди на загарбаних Московщиною землях — русифікація, кольонізація, пацифікації.

Та народу не вбєш, не зітреш з лиця землі... Кілька століть жевріла серед тюрко-татарів мрія про волю, аж вибухла подібно як у нас, після революції 1917 р. З 900 тисяч тюрко-татарів, що служили в московській армії, почали організуватись національні полки. 22. листопада 1917 р. зібрався в Уфі Народній Конгрес, що продовжував свої наради до 24. січня 1918 р. Конгрес устійнив нову назву відродженої тюрко-татарської держави — Ідель-Урал. Назва ця — географічна й обіймає тюрко-татарські племена Мішар, Ноґай, Тіптар, Башкір, Татар і Чуваш, яких як громадян одної ідель-уральської-держави, називають тюрко-татарами.

Народній Конгрес надав Ідель-Уралові форму республики і встановив окрему конституцію, але інвазія большевиків поклала край національним змаганням. Большевики прилучили 64% території Ідель-Уралу до Московії, а з решти виділили три окремі автономні республики: татарську, башкірську і чувашську. Від тої пори доля Ідель-Уралу в нічім не ріжниться від долі України, населення переслідують, національні елементи випалюють вогнем.

Число населення Ідель-Уралу сягає 15½ міл. при чому 51% це — тюрко-татари, 18% фіно-монголи і 3% німці; отже немосковське населення тої країни творить 72% загалу.

Нещаслива боротьба за самостійність виниула багато тюрко-татарів на чужину Живуть

Іх емігранти в Німеччині, Польщі, Туреччині, Фінляндії, на Далекому Сході. Всі вони вірять, що недалекий той час, коли на поклик своїх національних вождів підуть під блакитним прапором Золотої Орди (зі зломаним золотим стременем) на боротьбу з ворогом за волю свого краю.

*

З нагоди великого свята ідель-уральської політичної еміграції представники української преси у Варшаві перевели інтерв'ю з героєм тюрко-татарського народу, журналістом, політиком, діячем і борцем **Аясом Беєм Ісхаки**, випробованим приятелем України, що від ранньої молодости був мотором ідель-уральського національного руху. Аяс Бей Ісхаки вірить, що дійсно недалекий той час, коли його нарід разом з усіма іншими невільниками большевицької вязниці зірве пута і піднесе прапор волі.

КТВ.

М. Заячківський та українська еміграція.

ГРУДКА ЗЕМЛІ ВІД „ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ НА ЙОГО СВІЖУ МОГИЛУ.

Ненадійна смерть Миколи Заячківського спричинила чи не найболючішу втрату в кругах тих, що піднялися праці в еміграційній ділянці. Цеж відійшов довголітній голова „Товариства опіки над українськими емігрантами", знавець еміграційної проблеми, заступник інтересів українських емігрантів перед державними чинниками, людина, що в еміграційній справі завжди бачила важний у житті кожного народу економічний процес. Не зражувало його те, що зустрічав нераз упередження до еміграційної справи серед ширшого громадянства, був вдоволений, що має біля себе, що правда, невеличкий гурт відданих справі людей, бо був переконаний і вірив у те, що врешті переможе слушність доброго діла. Звичайно це повторяв, що не штука знати й памятати про еміграцію тоді, коли від неї край потребує фінансової помочи, але що треба емігрантом поцікавитися, коли він, примушений умовинами, мусить покидати Рідний Край.

Коли сьогодні призадумаємося над заслугами М. Зячківського для української еміграції, то сміло можемо сказати, що були вони великі, що він віддав їй багацтво своїх сил, все своє знання, свою характерність, ідейність та щирість свого серця. Таким перейде він на сторінки історії української еміграції, один із небагатьох, якого важко буде заступити.

Діяльність М. Заячківського в цій ділянці слід поділити на кілька періодів.

Товчком до пізнання еміграційної проблеми, як і практичні праці в тій ділянці, було для М. Заячківського знайомство і близькі взаємини з першим дослідником української еміграції проф. О. Олеськовим, з автором монументального наукового твору „Українська іміграція в Злучених Державах Америки" Ю. Бачинським, Т. Реваковичем та іншими. Часті розмови з ними на теми еміграційних справ та обсервація самого еміграційного процесу на наших землях, що зафіксувався в історії минулого жахливими картинами бразилійської гарячки, прикували всю увагу М. Заячківського до цієї справи. Еміграційну проблему починає він вивчати, аналізувати та обдумує способи, якими можна булоб її урегулювати та вивести еміграційний рух зі стадії безладдя та шкідливости.

Бачив він і розумів нужду українського села, яка спонукала досі інертні українські селянські маси до героїчного страйку в 1902 році. Бачив він і розумів, на якому тлі повставала еміграційна стихія і куди вона плила. Тоді прийшов він до переконання, що куди кориснїша для нас сезонова, заробітня еміграція. Тереном для цієї еміграції була в тому часі Німеччина і туди щороку виїздила поважна скількість українських селян на рільні, сезонові роботи. На жаль, ці виїзди були доривочні, безпланові та незорганізовані.

В 1903 році виїзджає М. Заячківський до Німеччини. Обїздить численні місцевости, в яких на рільних роботах були приміщені українські сезонові робітники, слідить уважно умовини їхньої праці, навязує контакт з працедавцями та з багатим матеріялом вертається до краю.

Користи планової і зорганізованої сезонової еміграції до Німеччини, на які вказував М. Заячківський, не дали довго на себе чекати. З нашого терену виїздило рік-річно яких сто тисяч українських селян. У Німеччині вони познайомлювалися з вищою рільною культурою, пізнавали вищий рівень життя і на зиму верталися з придбаними ощадностями до краю. Завдяки цим виїздам край мав відтяження від зайвих робочих рук, попри це мав яких 40 міліонів річного припливу.

В 1906 році вертається зі Злучених Держав Північної Америки та Канади відомий публіцист Юліян Бачинський, що перебуває нині на Соловках. Перебував він за океаном півтора року, де збирав матеріяли про життя та історію української іміграції в цих двох заморських країнах. Ці матеріяли послужили пізніше Ю. Бачинському до написання першої української наукової студії про українську іміграцію в Злучених Державах. Книжка появилася друком, хоч доля її була незавидна. На жаль, матеріяли про українську іміграцію в Канаді не побачили взагалі світу.

З автором тієї праці М. Заячківський жив у дуже близьких та дружніх взаєминах. Неодну річ спільно перелискутували, неодно передумали, обмірковуючи майбутнє української еміграції, головно в її заморській формі. Та не покінчилося на заморських міркуваннях.

У 1911 р. виїздить М. Заячківський як стипендист австрійського міністерства торговлі до Бразилії, щоб там прослідити можливости торговельних взаємин. Цю поїздку рішив М. Заячківський використати для пізнання життя українських переселенців у Бразилії та перспектив української еміграції до тієї країни в майбутньому. В тій цілі обїздить він численні українські кольонії, на місцях обсервує умовини життя і праці українських піонірів у бразилійському пралісі та з багатим матеріялом вертається до краю.

На їх підставі написав обширний звіт з цінними заввагами, за те тодішня українська репрезентація в австр. парляменті вибрала його знавцем еміграційних справ. Як такий увійшов він у склад державної комісії, що була скликана до Відня в 1912 році.

Велика воєнна хуртовина дає знову М. Заячківському змогу поцікавитись еміграційною проблемою та практично її вивчити. Дня 8. червня 1915 р. вивозять його російські війська як заручника міста Львова у глибину царської імперії. Врешті опиняється він на Сибірі над головною артерією сибірської тайги, рікою Ангарою де провів майже три роки у селі Чадобець.

Побут М. Заячківського у сибірській тайзі — це неначе третій період у його еміграційній діяльности. Сільця чи хуторі над Ангарою замешкалі переселенцями з центральної Росії та України. Серед них живе наш засланець три роки і за той час має нагоду приглянутися їхньому життю, такому відмінному від життя українських переселенців у краях Південної Америки. Гостинний, привітливий — був він там загально знаною і шанованою фігурою. Двері хати, у якій жив „Миколай Евстафієвич", стояли отвором для кожного, хто потребував від нього поради. Як памятку по собі лишив у селі Чадобці кооперативу, що її сам заснував і привчив місцевих чолдонів її вести.

І врешті останній період в еміграційній діяльности М. Заячківського. Повоєнні роки і сильний зріст еміграції: зарібкової до Франції і переселенчої до Канади. В 1926 році повстає у Львові „Товариство опіки над українськими емігрантами". Чиж міг бути кращий кандидат на голову цього товариства як випробуваний еміграційний діяч М. Заячківський?

Повних одинацять років стояв він у проводу цього товариства, головував, не оглядаючись на перепони одних чи необосновані упередження других і у своїй довголітній праці на тому становищі виявив стільки особистої культури, джентельменства, розуміння справи і шляхотного серця, що міг тільки імпонувати як своїм, так і чужим. А з тими останніми часто доводилось йому зустрічатися в часі еміграційних конференцій і нарад. Симпатично із поважанням його приймали і вислухували на засіданнях Еміграційної Ради у Варшаві, тактом і спокійною аргументацією здобував признання на конференціях з представниками уряду, тішився великою симпатією в Союзі Еміграційних Товариств, де безперервно засідав як віцепрезидент.

Може несподіванкою була для нього частинна заплата за свою довголітню працю для українського емігранта. Але милою несподіванкою стало, коли довідався, що українські переселенці в далекому Параґваї заснували еміграційне товариство й охрестили його іменем М. Заячківського.

Частинна заплата, але вповні заслужена.

В історії української еміграції, в історії української опікунчої акції над нею, назвище Миколи Заячківського мусить заняти передове місце.

І. Красниця.

З промов українських послів у соймі.

УКРАЇНЦІ У СВОЇЙ ВЛАСНІЙ ГРОМАДІ НЕ МОЖУТЬ ЗБУДУВАТИ ВЛАСНОГО БУДИНКУ.

Промова посла Гриня Тершаківця, виголошена на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства внутрішніх справ.

Ціла ця промова посла Тершаківця — це була критика теперішньої самоуправи, яку завели згідно з законом з 23-го березня 1933. р. Тепер є триступнева орґанізація самоуправи, тобто: волость, повіт і воєвідство. Крім того є громада, якої виконавчий орґан службово підлягає волості. У практиці це виглядає так: староста, що бере платню з повітових фондів, є державним урядовцем і виконує те, що йому наказує воєвода і міністр, а не Повітовий Виділ і Повітова Рада. А війт виконує те, що йому доручить староста, а не Волосна Рада. Ці панове мають право не виконати ухвали Ради.

Що торкається громади, то вона не маючи сьогодні майже ніяких приходів, має ті самі видатки, що й колись, бо мусить утримувати тих самих службовиків.

Всі приходи, що їх мала колись громада, крім оплат за пасовиська, забирає сьогодні волость. Але з тих грошей, що їх дістає волость, нема великого хісна, бо великий відсоток тих грошей іде на адміністрацію волости. Нпр. за 1936/37 рік сільські громади в цілій державі видали на управу й особові видатки 29.8 міліонів золотих, на річеві видатки 8,1 міл. зол., тобто разом 37,9 міл. золотих. У тому самому часі всі волости видали на вселюдне шкільництво 23.4 міл., а на підтримку хліборобства 1.04 міл. зол.

Промовець виказує, що волости не мають змоги будувати ані шкіл, ані доріг, бо з одного боку не мають відповідних фондів, а з другого боку не можуть зорганізувати співпраці людности ось хочби в ділянці шарварків просто тому, що людність не має довіря до людей, які стоять на чолі самоуправи в громадах і волостях.

Якщо оцінювати теперішний поділ на сільські громади й волости з погляду вигоди громадян, то те, що сьогодні треба полагоджувати майже всі справи у волості, віддаленій нераз 5—15 км. від громадян, просто утруднює життя мешканцям сільських громад. Промовець наводить на це цілу низку прикладів.

У дальшій промові пос. Тершаковець наводить багато фактів з волосної господарки, сповідає про всякі зловживання волосних війтів, які покривали повітові люстратори, про те, як волосні війти і громадські солтиси дошкулюють українським товариствам та особливо крамницям дуже часто з особистих мотивів, про нехтування українською мовою у волостях і т. д. і т. д.

Промовець підкреслює, що таке відношення до української людности в цілій самоуправі: від волости до воєвідства. Нпр. Кооператива „Сян" у Синках, пов. Турка, ще в 1935-ому році внесла до львівського воєвідства прохання затвердити плян будови кооперативного дому. Сподіючись, що дозвіл найдалі за кілька місяців прийде, кооператива почала звозити матеріял. Але дозволу не було і не було. Щойно в останніх днях воєвідський уряд надіслав кооперативі письмо, що два примірники проекту будови звертає без розглянення. На таке рішення треба було чекати аж два і пів року. В наслідок такого рішення українське громадянство у своїй власній громаді не може збудувати будинку для своєї кооперативи тільки тому, що ця кооператива українська.

На закінчення своєї промови пос. Тершаковець ствердив, що не тільки влада загальної адміністрації, але й місцева територіяльна самоуправа не може виконувати своїх обовязків через недостачі самого закону і тому найвищий час цей закон основно змінити.

ВІРА В ПРАВО ХИТАЄТЬСЯ.

Промова посла д-ра Степана Біляка, виголошена на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства справедливости.

Серед громадянства у Польщі — ствердив на початку своєї промови пос. Біляк — можна щораз частіше зауважити брак віри в безсторонній вимір справедливости, про що свідчать не тільки голоси у щоденній пресі, але й думки фахових правників у правничих журналах. Є це явище й серед українського громадянства, а причин його є кілька.

В першу чергу — це персональна політика міністерства справедливости у відношенні до українців, яка в останньому часі не то що не поправилася, але погіршилася. Українців майже не приймають на судових аплікантів, не приймають їх і на комормиків, а від кількох літ на терені львівської апеляції не заіменували ані одного нотаря українця.

Друга причина — це нехтування українською мовою в судівництві. Український нарід привязує особливу вагу до мовних прав, бо свідомий того, що одною з основних познак істнування і розвитку культури народу є його рідна мова. А тимчасом суди не долучують до присудів та рішень, виготовлених у польській мові, українських перекладів, а в останніх часах кажуть українцям навіть присягати по польськи. А присяга — це в першу чергу релігійний акт, а щойно потім судово-процедуральний. Відбирати комусь право присягати в рідній мові — це значить нарушувати релігійні почування.

В судах можна взагалі замітити брак пошани до українського народу, особливо серед молодших суддів та прокураторів. Нпр. один з молодших прокураторів окружного суду в Тернополі ужив в акті обвинувачення вислову „т. зв. українці". Це зневага українського народу в публичному документі, яким є акт обвинувачення. Українці певно притягнулиб цього прокуратора до судової відповідальности, але закон хоронить перед зневагою тільки польський нарід і польську державу.

Не диво, що в таких обставинах прокураторські уряди щораз більше підпадають під впливи політичних діячів, ворожо настроєних до українського народу. А наслідком того є, між іншим, обвинувачення українських священиків за те, що в метриках виписують прізвища українців з українськими закінченнями. Ця нагінка на українське духовенство нічим неумотивована.

У дальшій промові пос. Біляк говорив про українських політичних вязнів, які не мають відповідної релігійної опіки, бо нема потрібного числа українських капелянів, не дають їм дозволу читати українські книжки та часописи, ба, навіть не дозволяють говорити по українськи при зустрічі з батьками. Промовець звернув увагу, що влада робить труднощі в доставі харчів українським політичним вязням.

Вкінці промовець домагався віднови ґрунтових книг, які знищила війна в судах львівської апеляції, домагався скасувати нотаріяльний примус, торкнувся справи закону про зміну адвокатури, що замкне українцям доступ до того звання, висловився за тим, щоб установу судів присяглих поширити на цілу державу і заявився проти введення кари биття. Така кара не зменшить проступків. Зріст кримінальних проступків спинить поправа соціяльних відносин, зріст політичних проступків стримає справедливе наладнання політичних відносин у краю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 35. Понеділок, 27 (15) лютого 1888.

З НАМИ БОГ.

В цьому числі „Діла" знаходимо на першому місці „Відкрите письмо до голови повітової „Народньої Ради в Долині", яке підписав „Один в імені многих".

„В нашому повіті діються від довшого часу такі нечувані речі, що ми русини в імені права повинні голосно проти всіх неправностей і зловживань запротестувати. Дефравдантів громадських кас та церков не може досягнути рука справедливости, натомість кари та суспензії досягають невинних людей..."

„Шовінізм дійшов у нашому повіті до кульмінаційної точки: не приймають руської букви, руського слова, — не дають відповіди на руське письмо... Відомі ж у нас справи з метрикальними витягами, пашпортами, таблицями і т. д.

„У чисто церковні справи, де тільки одна церковна влада компетентна рішати, — мішаються особи до того непокликані..." Відома-ж у нас хрестова справа.

„Нашого селянина, громадянина краю і держави, що кровю і майном платить за свої конституційні права, повинні всюди шанувати..."

Підписаний просить голову повітової „Народньої Ради", о. Йосипа Заячківського, на якого теж наложили були „грошеву кару за руське письмо", щоб він скликав нараду: „На ваш поклик ми зберемось! Піднесіть прапор — ми його всі підтримаємо! Всі ми просимо Бога, щоб додав Вам сили і бодрости! Покличте, щоб ми звязалися, скріпилися і станули в обороні конституційних прав і чести руського загалу й одиниць! З нами Бог!"

ЗА ЦАРСЬКІ РУБЛІ.

У Відні відбувся перед судом присяжних процес редактора „Парляментара" — д-ра Карла Жівного, чеха. Прокуратура обвинувачувала його за державну зраду, якої він допустився статтями, своїми власними та інших авторів, що їх він містив у своєму часописі. Цими статтями він пропагував панславізм, чим — по думці прокуратури — діяв у хосен Росії, але на шкоду Австрії, бо змагав до політичного обєднання всіх славян під проводом Росії. Прокуратура мала докази, що д-р Жівний брав на цю пропаганду російські рублі, часами навіть через о. Наумовича. Д-р Жівний боронився тим, що він є добрим австрійським патріотом — навіть прокуратура признавала, що в його статтях часто можна замітити австрійський патріотизм — що він признає німцям домінуюче право в Австрії, але славяни хоче скріпити спільною російською мовою та спільною православною вірою. (Сам д-р Жівний з дружиною та шурином перейшов у 1886 р. на православя).

Присяжні судді признали 7 голосами проти 5-ти, що д-р Жівний невинуватий, а тому, що прокуратор не зголосив відклику неважности, д-ра Жівного випустили на волю.

ТАКОЖ „ҐЕШЕФТ".

У новинках читаємо вістку про те, що в селі Тростянці долинського повіту, у сам день Богоявлення вихрестився у грецькому обряді Шмуль Мальберг. Зараз після того він пустився на мандри по сусідніх селах і збирав для себе датки від селян та священиків. Призбирав якусь суму і зголосив у Долині урядово, що переходить на юдаїзм.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ДАНЦІҐУ.

Союз Українських Студентів „Основа" в Данціґу вислав до Митрополита Шептицького таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє! Українське студентство в Данціґу, католицького і православного віроісповідання, з найглибшим обуренням осуджує виступ посла Войцеховського в польському соймі та засилає Вашій Ексцеленції вислови глибокої пошани і привязання."

ДУХОВЕНСТВО ГРИМАЛІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ ПРОТЕСТУЄ.

Духовенство грималівського деканату, зібране на конференції у Грималові 24-го лютого ц. р., висловило своє обурення з приводу виступу посла Войцеховського на терені сойму проти греко-кат. Церкви, Митрополита Андрея й українського духовенства та заявило свою синівську любов та відданість Архипастиреві.

ВИСЛОВИ НАЙГЛИБШОЇ ПОШАНИ.

Всі українські установи й товариства у Скалаті вислали до Ексц. Митрополита таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє, Високопреосвященний Архиерею! Обурені до глибини з приводу нечуваної напасти в соймі проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції як Першого Громадянина всієї України і Голови української греко-кат. Церкви — ми, представники українських релігійних, культурно-освітніх та економічних установ Скалатщини, складаємо Вашій Ексцеленції вислови найглибшої пошани, віддавости та синівської любови."

ЛЕМКІВЩИНА КНЯЗЕВІ НАШОЇ ЦЕРКВИ.

Лемки-українці, зібрані на святі просфори Філії „Просвіти" у Новому Санчі, переслали Ексц. Митрополитові заяву синівської любови та привязання і побажання, щоб Всевишній дав Голові нашої Церкви сили та здоровля у дальшій праці для добра Церкви й українського народу.

ПРОТЕСТ ЖИДАЧІВЩИНИ.

Представники всіх українських місцевих та повітових установ Жидачева, зібрані на нараді 24-го лютого ц. р., ухвалили протест проти виступу посла Войцеховського та взагалі проти вмішування чужих чинників у наші справи і вирішили вислати Ексц. Митрополитові запевнення, що громадянство Жидачівщини завжди стоятиме при своїй вірі, Церкві і національности. „Всякі напасти — підкреслили зібрані в одній резолюції — на наші святощі не пригноблюють нас, але скріплюють нашу віру і певність у праці та у змаганні до нашого найвищого ідеалу".

ДВІ КАРТИНИ.

Події, якими не цікавляться.

Варшава, 25. лютого 1938.

НА ХОЛМЩИНІ.

Дістаємо таку вістку: У Тишівцях (містечко на Томашівщині) парцелював Банк Рольни землю між селян. До купна зголосилося теж 20-ох українців, від яких щойно після полагоди всіх формальностей зажадали **переходу на римо-католицизм.** Подія викликала в цілій околиці велике, пригноблююче враження.

НА ВОЛИНІ.

Польська преса ще не знає про подію, яку хочемо оповісти. Коли довідається, перефарбує цю подію певно на свій спосіб. У місцевости Сенкевичівка (яка волинська назва!) живе свідомий український селянин з родиною. Ціла родина — українська, тільки одна донька любиться в молодому сусіді-осаднику. Батьки своєї згоди на мішане подружжа не дали. Одної неділі на дім українського господаря нападає відділ озброєних людей на чолі з сусідом-осадником. Господар і сини бороняться. Баталія триває кілька годин, падуть стріли, летять вікна. Нікого там, на щастя, не вбили, але напасники перемогли і сусід-осадник забрав батькові доньку і вивіз до себе „в ясир".

Такі середневічні історії-картинки реєструємо у 1938. р. на „тихих волинсько-холмських землях".

Гром.

Альбанія визнала еспанський національний уряд.

Альбанський король Ахмет Зогу підписав декрет, яким утворив альбанський консулят у Саляманці. Значить це, що Альбанія визнала національну Еспанію.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якстій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

У дальшій промові пос. Тершаковець наводить багато фактів з волосної господарки сповідає про всякі зловживання волосних війтів, які покривали повітові люстратори, про те, як волосні війти і громадські солтиси дошкулюють українським товариствам та особливо крамницям дуже часто з особистих мотивів, про нехтування українською мовою у волостях і т. д. і т. д.

Промовець підкреслює, що таке відношення до української людности в цілій самоуправі: від волости до воєвідства. Нпр. Кооператива „Сян" у Сянках, пов. Турка, ще в 1935-ому році внесла до львівського воєвідства прохання затвердити плян будови кооперативного дому. Сподіючись, що дозвіл найдалі за кілька місяців прийде, кооператива почала звозити матеріял. Але дозволу не було і не було. Щойно в останніх днях воєвідський уряд надіслав кооперативі письмо, що два примірники проекту будови звертає без розглянення. На таке рішення треба було чекати аж два і пів року, а внаслідок такого рішення українське громадянство у своїй власній громаді не може збудувати будинку для своєї кооперативи тільки тому, що ця кооператива українська.

На закінчення своєї промови пос. Тершаковець ствердив, що не тільки влада загальної адміністрації, але й місцева територіяльна самоуправа не може виконувати своїх обовязків через недостачі самого закону і тому найвищий час цей закон основно змінити.

ВІРА В ПРАВО ХИТАЄТЬСЯ.

Промова посла д-ра Степана Біляка, виголошена на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства справедливости.

Серед громадянства у Польщі — ствердив на початку своєї промови пос. Біляк — можна щораз частіше завважити брак віри в безсторонній вимір справедливости, про що свідчать не тільки голоси у щоденній пресі, але й думки фахових правників у правничих журналах. Є це явище й серед українського громадянства, а причин його є кілька.

В першу чергу — це персональна політика міністерства справедливости у відношенні до українців, яка в останньому часі не то що не поправилася, але погіршилася. Українців майже не приймають на судових аплікантів, не приймають їх і на комірників, а від кількох літ на терені львівської апеляції не заіменували ані одного нотаря українця.

Друга причина — це нехтування українською мовою в судівництві. Український нарід привязує особливу вагу до мовних прав, бо свідомий того, що одною з основних познак іствування і розвитку культури народу є його рідна мова. А тимчасом суди не долучують до присудів та рішень, виготовлених у польській мові, українських перекладів, а в останніх часах кажуть українцям навіть присягати по польськи. А присяга — це в першу чергу релігійний акт, а щойно потім судово-процедуральний. Відбирати комусь право присягати в рідній мові — це значить нарушувати релігійні почування.

В судах можна взагалі замітити брак пошани до українського народу, особливо серед молодших суддів та прокураторів. Нпр. один з молодших прокураторів окружного суду в Тернополі ужив в акті обвинувачення вислову „т. зв. українці". Це зневага українського народу в публичному документі, яким є акт обвинувачення. Українці певно притягнулиб цього прокуратора до судової відповідальности, але закон хоронить перед зневагою тільки польський нарід і польську державу.

Не диво, що в таких обставинах прокураторські уряди щораз більше підпадають під вплив політичних діячів, ворожо настроєних до українського народу. А наслідком того є, між іншим, обвинувачення українських священиків за те, що в метриках вписують прізвища українців з українськими закінченнями. Ця нагінка на українське духовенство нічим неумотивована.

У дальшій промові пос. Біляк говорив про українських політичних вязнів, які не мають відповідної релігійної опіки, бо нема потрібного числа українських капелянів, не дають їм дозволу читати українські книжки та часописи, ба, навіть не дозволяють говорити по українськи при зустрічі з батьками. Промовець звернув увагу, що влада робить трудноші в доставі харчів українським політичним вязням.

Вкінці промовець домагався віднови ґрунтових книг, які знищила війна в судах львівської апеляції, домагався скасувати нотаріяльний примус, торкнувся справи закону про зміну адвокатури, що замкне українцям доступ до того звання, висловився за тим, щоб уставу судів присяглих поширити на цілу державу і заявився проти введення кари биття. Така кара не зменшить проступків. Зріст кримінальних проступків спинить поправа соціяльних відносин, зріст політичних проступків стримає справедливе наладнання політичних відносин у краю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 35. Понеділок, 27 (15) лютого 1888.

„З НАМИ БОГ".

В цьому числі „Діла" знаходимо на першому місці „Відкрите письмо до голови повітової „Народньої Ради в Долині", яке підписав „Один в імені многих".

„В нашому повіті діються від довшого часу такі нечувані речі, що ми русини в імені права повинні голосно проти всіх неправностей і зловживань запротестувати. Дефравдантів громадських нас та церков не може досягнути рука справедливости, натомість кари та суспензії досягають невинних людей..."

„Шовінізм дійшов у нашому повіті до кульмінаційної точки: не приймають руської букви, руського слова, — не дають відповіди на руське письмо... Відомі ж у нас справи з метрикальними витягами, пашпортами, таблицями і т. д.

„У чисто церковні справи, де тільки одна церковна влада компетентна рішати, — мішаються особи до того непокликані..." Відома-ж у нас хрестова справа.

„Нашого селянина, громадянина краю і держави, що кровю і майном платить за свої конституційні права, повинні всюди шанувати..."

Підписаний просить голову повітової „Народньої Ради", о. Йосипа Заячківського, на якого теж наложили були „грошеву кару за руське письмо", щоб він скликав нараду: „На ваш поклик ми зберемось! Піднесіть прапор — ми його всі підтримаємо! Всі ми просимо Бога, щоб додав Вам сили і бодрости! Покличте, щоб ми звязалися, скріпилися і станули в обороні конституційних прав і чести руського загалу й одиниць! З нами Бог!"

ЗА ЦАРСЬКІ РУБЛІ.

У Відні відбувся перед судом присяжних процес редактора „Парляментара" — д-ра Карла Жівного, чеха. Прокуратура обвинувачувала його за державну зраду, якої він допустився статтями, своїми власними та інших авторів, що їх він містив у своєму часописі. Цими статтями він пропагував панславізм, чим — по думці прокуратури — діяв у хосен Росії, але на шкоду Австрії, бо змагав до політичного обєднання всіх славян під проводом Росії. Прокуратура мала докази, що д-р Жівний брав на цю пропаганду російські рублі, часами навіть через о. Наумовича. Д-р Жівний боронився тим, що він є добрим австрійським патріотом — навіть прокуратура признавала, що в його статтях часто можна замітити австрійський патріотизм — що він признає німцям домінуюче право в Австрії, але славян хоче скріпити спільною російською мовою та спільною православною вірою. (Сам д-р Жівний з дружиною та шурином перейшов у 1886 р. на православя).

Присяжні судді признали 7 голосами проти 5-ти, що д-р Жівний невинуватий, а тому, що прокуратор не зголосив відклику неважности, д-ра Жівного випустили на волю

ТАКОЖ „ҐЕШЕФТ".

У новинках читаємо вістку про те, що в селі Тростянці долинського повіту, у сам день Богоявлення вихрестився у грецькому обряді Шмуль Мальберг. Зараз після того він пустився на мандри по сусідніх селах і збирав для себе датки від селян та священиків. Призбирав якусь суму і зголосив у Долині урядово, що переходить на юдаїзм.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ДАНЦІҐУ.

Союз Українських Студентів „Основа" в Данціґу вислав до Митрополита Шептицького таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє! Українське студентство в Данціґу, католицького і православного віроісповідання, з найглибшим обуренням осуджує виступ посла Войцеховського в польському соймі та засилає Вашій Ексцеленції вислови глибокої пошани і привязання."

ДУХОВЕНСТВО ГРИМАЛІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ ПРОТЕСТУЄ.

Духовенство грималівського деканату, зібране на конференції у Грималові 24-го лютого ц. р., висловило своє обурення з приводу виступу посла Войцеховського на терені сойму проти греко-кат. Церкви, Митрополита Андрея й українського духовенства та заявило свою синівську любов та відданість Архипастиреві.

ВИСЛОВИ НАЙГЛИБШОЇ ПОШАНИ.

Всі українські установи й товариства у Скалаті вислали до Ексц. Митрополита таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє, Високопреосвященний Архиерею! Обурені до глибини з приводу нечуваної напасти в соймі проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції як Першого Громадянина всієї України і Голови української греко-кат. Церкви — ми, представники українських релігійних, культурно-освітніх та економічних установ Скалатщини, складаємо Вашій Ексцеленції вислови найглибшої пошани, відданости та синівської любови."

ЛЕМКІВЩИНА КНЯЗЕВІ НАШОЇ ЦЕРКВИ.

Лемки-українці, зібрані на святі просфори Філії „Просвіти" у Новому Санчі, переслали Ексц. Митрополитові заяву синівської любови та привязання і побажання, щоб Всевишній дав Голові нашої Церкви сили та здоровля у дальшій праці для добра Церкви й українського народу.

ПРОТЕСТ ЖИДАЧІВЩИНИ.

Представники всіх українських місцевих та повітових установ Жидачева, зібрані на нараді 24-го лютого ц. р., ухвалили протест проти виступу посла Войцеховського та взагалі проти вмішування чужих чинників у наші справи і вирішили вислати Ексц. Митрополитові запевнення, що громадянство Жидачівщини завжди стоятиме при своїй вірі, Церкві і національности. „Всякі напасти — підкреслили зібрані в одній резолюції — на наші святощі не пригноблюють нас, але скріплюють нашу віру і певність у праці та у змаганні до нашого найвищого ідеалу".

ДВІ КАРТИНИ.

Події, якими не цікавляться.

Варшава, 25. лютого 1938.

НА ХОЛМЩИНІ.

Дістаємо таку вістку: У Тишівцях (містечко на Томашівщині) парцелював Банк Рольни землю між селян. До купна зголосилося теж 20-ох українців, від яких щойно після полагоди всіх формальностей зажадали **переходу на римо-католицизм.** Подія викликала в цілій окониці велике, пригноблююче враження.

НА ВОЛИНІ.

Польська преса ще не знає про подію, яку хочемо оповісти. Коли довідається, перефарбує цю подію певно на свій спосіб. У місцевости Сенкевичівка (яка волинська назва!) живе свідомий український селянин з родиною. Ціла родина — українська, тільки одна донька любиться в молодому сусіді-осаднику. Батьки своєї згоди на мішане подружжа не дали. Одної неділі на дім українського господаря нападає відділ озброєних людей на чолі з сусідом-осадником. Господар і сини бороняться. Баталія тревае кілька годин, падуть стріли, летять вікна. Нікого там, на щастя, не вбили, але напасники перемогли і сусід-осадник забрав батькові доньку і вивіз до себе „в ясир".

Такі середневічні історії-картинки реєструємо у 1938. р. на „тихих волинсько-холмських землях".

Гром.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якстій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

Альбанія визнала еспанський національний уряд.

Альбанський король Ахмет Зогу підписав декрет, яким утворив альбанський консулят у Саламанці. Значить це, що Альбанія визнала національну Еспанію.

Літературна сторінка.

Повість про еспанську волинячку.

(Наталена Королева: „ПРЕДОК", повість. Бібл. „Дзвонів", Львів 1937, ст. 143.).

Авторка вибрала собі гарну небуденну в нас тему — змалювати історію одного парістка роду графів Дунін-Борковських з Волині, що мав предків в Еспанії. „Що-ж подібне між Еспанією й Волинню? (— читаємо в цій повісті.) — Аякже! — Той самий вічний бій з невірними. Тут — хижаки-номади, а там — хижі африканські і берберійські орди... Ті там „ідуть по хліб", а ці тут — „по людей". Як еспанські, так і ці країни (?) боронять християнство й долю Европи від наїздників. Таж (такожо?) голосу й обличчя цього народу, як і еспанського, Европа собі не уявляє"...

Дія (коли не помиляємося) йде в 1506 році. Оповісти її нелегко. Одна інтелігентна дама, що прочитала цю повість дуже уважно, так більш-менше ділилася враженнями після лектури: „Героїв точно назвати вам не можу. Вони всі мають дуже екзотичні імена, здебільша еспанські. З ними не можна познайомитися відразу, коли вони вперше виступають у книжці, бо авторка їх нам не представляє і не каже, хто вони і що роблять. Є там страшний похорон, що мандрує по ріжних краях, чекаючи на чудо, дівчина, що тратить нараз мову, скажений вовк, забутий земляк в арабській чи якійсь іншій східній країні, якого викуплюють з неволі, багато містичних сцен, дивовижних і страшних... Дальші розділи не завсіди пояснюють попередні... Я наприклад так і не розуміла, що сталося з тим таємничим страшним похороном, якого учасники чекали на чудо. З чудами дуже важко. Я сама вірю в чуда, але чудо повинно бути так змальоване, щоб воно було незвичайне, цікавіше, ніж таємниця у детективному романі"...

Те, що говорить пересічний читач про повість може бути тільки доказом, чи вона буде загально подобатись. Авторці на цьому не залежить, бо вона занята релігійними проблемами і при цьому — національними. Здається, що за ними вона забуває про саму техніку повісти, де балачки і рефлексії заступають дію та образ дієвих осіб. Яка чудова нагода змалювати пригоди еспанського лицаря, що іде до Святої Землі, конфлікт між вірою і змисловим коханням, зустріч християн з магометанами! У „Предку" відчуваємо дуже совісну, муравлину працю, але виразних картин ні людей не бачимо. Зате раз-у-раз надибуємо докази ерудиції — всякі фрази, цитати і зерна мудрости еспанські, латинські, грецькі та арабські.

Нема сумніву, що навіть пересічного читача зацікавилаб історія роду української волинячки, що має предків в Еспанії і дивними довкільними шляхами вертається на батьківщину. Та в повісти треба би бачити далекі мандрівки, переживати разом із героями хвилини боротьби, їх терпіння, вагання і постанови. Для авторки всі ці справи вирішені механічно, теоретичними дискусіями або принятими постановами. Читач має таке враження, якби авторка хотіла накидати чимраз більше серпанків на кожну сцену і так не зовсім ясну, замісць розяснювати нам напів середневічну темряву, до якої нелегко звикаємо.

Авторка закінчує повість диспутами про перевагу католицизму над православям і про ролю шляхти в боротьбі церковній і національній. Ось зразок таких диспут:

— „Чуже" католицтво? Забобон „дикої" Литви? Брате, брате! Чи-ж не сам ти повторяв мені, що навіть патріярх Ніфон в своєму листі до митрополита Йосифа Солтана називає унію релігією „нашою батьківською"? В Москві „не пастирі — череду, а череда пасе пастирів!" Та згадай-же, ще перед унією прийняли обряд латинський наші князі й магнати: Слуцькі, графи Тишкевичі, роди Лукомських, Пузинів, Потієв, Ярошинських..., І хто їх всіх назве! Тож розплющ очі й приглядайся, брате, — що діється в тій „православній" церкві: здирства, суди, сварки, проклони, анатеми, розпуста невпинна — це чесноти духовенства схизматицького!"

Мова в повісти дбайлива та поетична таки не вільна від „кляшторів", „законників", „шерегів" від „оладків" (млинці), „передишок". Стиль; десятками можнаб навести такі речення: „Бож в пустині одиноко їдучого завжди допроваджує диявол"; „Гарний драматичний тенор обнявся з голосом інструменту, звивався й плив, як смужка диму, розходився з металевим голосом струн, як, посварившись, розходяться на хвилю закохані, щоб незабаром обнятись ще палкіше".

м. р.

Літературна хроніка.

„СТАНДАРТОВА" БІБЛІОТЕКА.

Американські видавці почали тепер цікаву кампанію, над якою і нам варт булоб призадуматися. Вони кинули гасло, що кожний справжній американець повинен мати в себе бібліотеку складену бодай в 500 томів. Видавці та книгарі склали навіть плян такої „стандартової" бібліотеки, яку можна — як усе у Спол. Державах — дістати на дуже догідні сплати розкладені на кілька років. У цій бібліотеці є 190 повістей, 70 життєписів великих людей, 50 томів історії, 25 книжок подорожних, 40 т. поезії, 10 томів з песами, 10 томів фільософії і 105 томів з ріжних ділянок знання і практичних підручників. Зразок такої бібліотеки дістав у дарунку президент Рузвельт до Білого Дому.

АВТОБІОГРАФІЯ СОМЕРСЕТ-МОГЕМА.

Англійський пов'єтяр і драматург В. Сомерсет-Моґем видав свій життєпис п. з. „Підсумки", де старався дати історію свого приватного та літературного життя у формі легкій і цікавій так, начеб він оповідав про свого близького знайомого. Як син англійського консуля в Парижі він познайомився близько із французькою мовою та культурою, пізніше як студент медицини в Німеччині засвоїв собі також добре німецьку мову, і згодом як корабельний лікар мав нагоду легко та основно оглянути світ у різних його закутинах. Моґем почав від пис 30 років тому і здобув ними великий успіх і гроші. Після пес показав не менший талант у повісти та новелі. Він вибирає завсіди цікаві теми і ґоґдає, а не думає для себе. У своїй автобіографії він каже теж: „Я використовував у своїх книжках те, що мені траплялося. Нераз мої переживання послужили мені за тему і я добирав до неї цілу низку пригод, щоб його змалювати; ще частіше я брав на своїх героїв особи, з якими я більше чи менше близько познайомився і вживав їх як підставу до моїх уявних характерів. Факти та фантазії так поперемішувалися у моїй праці, що коли тепер приглядаюся їм, не можу відріжнити їх. Зовсім не булоб для мене цікаво оповідати факти з мого життя, навіть колиб я їх міг собі пригадати — а яко виходить" із них ще гірше. Моє життя було ріжномайнітне і цікаве, але не повне пригод. Зрештою моя память слаба. Я ніколи не можу затямити собі доброї анекдоти, поки я ще раз її не почую, а потім забуваю її, заки я вспію її комусь повторити. Навіть власних дотепів я не міг собі ніколи пригадати і може це приневолювало мене робити нові".

Моґем згадуючи імена великих сучасних діячів і письменників, з якими мав нагоду зустрічатися, як теж пригадуючи свої найбільше улюблені книжки майже на кожній сторінці висловлює глибокі думки про життя і мистецтво тоном скромної, високо освіченої та розумної людини.

ФРАНЦУСЬКА ПОВІСТЬ ПРО ЗМІНУ ПОЛУ.

Відомий французький письменник Жак Буланже видав пов'єсть „Адам і Ева", вибравши за тему дивне явище, як людина нараз віднаходить у собі психольогію особи зовсім іншого полу, попросту змінюючи пол. Адам і Ева це не перші люди в раю, а прізвище одного француза та імя одної чілійки. Француз Жан-Пер Адам згинув буцім-то в одній залізничій катастрофі; він прокидається у тілесній оболоні молодої чілійки Еви Фернандес, яка колись жила в Парижі. Повістяр повтаряє платонський міт про вічних любків, що віднаходять один одного по смерти з теоріями Фройда і новими фізіольогічними дослідами, які ствердили, що в кожній людині живуть елементи обидвох полів. Повість складається з кількох частин. Одна з них є щоденником молодої жінки, переданим нею лікареві-психоаналітикові. Лікар упевнює, що всі враження списані його пацієнткою є фантазією, спричиненою неврозою, бо люди такого типу, коли занедужають, уживають мітів, щоб розяснити свою ненормальність. Вона переконана, що була колись мужчиною і є ним далі. Автор дає в пов'єсти багато наукового матеріялу в легкій формі, як людина справді добре ознайомлена з науковою літературою предмету. Повість при всій своїй поважні не позбавлена гумору, такого, як мав його Вольтер. Маємо тут подрібну аналізу психольогічної переміни „полoвости". Буланже дав повість дуже свобідну щодо композиції, зовсім оригінальну, тому, що може мати успіх і на чужині, бо заторкує загальну проблему. Один із французьких критиків звертає увагу, що вже в 1624 р. д-р Ґюї Патен противник Мазарена видав твір „Про трансмутацію полів".

ПАНЕГІРИК А. ТОЛСТОГО СТАЛІНОВІ.

Найвизначніший представник сучасної совітської літератури Алексей Толстой видав повість „Хліб". Автор студіював спеціяльно для неї матеріяли громадянської війни і перервав на якийсь час пов'єсть про царя Петра. „Хліб" мав бути чимось у роді панегірика у 20-літтє большевицької революції. У цій повісти Сталін займає головне місце, Чи? — можна догадатися. Пов'єсть має підзаголовок „Оборона Царицина". Тепер Царицин називається Сталінградом. Там находився Сталін у 1918 і 1919 р., отже саме там рішалася доля революції. На це місто і на особу Сталіна звернув увагу Ленін, коли треба було назначити керманича харчевими справами там, де цих харчів було найбільше на... „півдні Росії", як каже автор. Але Сталін не працював сам; він мав тоді поруч себе Троцького і багато інших революціонерів тепер засуджених. Толстой як досвідчений автор історичних повістей усіх „неблагонадьожних" промовчав. Три четвертини повісти присвячені змальованню воєнних операцій. Великий талант А. Толстого, який не зблід ні трохи при описах, де не треба подавати прізвищ ані звеличувати начальство, мусів піти на найбільше рабський панегірик теперішньому „самодержцу" Росії, який певне мусів іще ласкаво дати дозвіл на це видання.

ПИСЬМЕННИКИ ІНТРИГУЮТЬ ПУБЛИКУ.

У Льондоні є вже чимало молодих людей, які відкривши у собі хист до пера, думають поважно над тим, чи не зробити собі з писання цікавих книжок — професію. Вони не задумуються багато над славою, а вдоволені, коли находять видавців, читачів і дістають щораз вищі гонорарі, залежно від кількости проданих примірників. Навіть поважні автори йдуть часом під смак публики. Ось недавно шістьох письменників з іменем вибрали спільну тему о тим, що кожний мав її розвинути по своєму і разом усе це видрукувати. Тема була така: Молода дівчина виходить з готелю і всідає до авта. За нею вибігає портієр і передає їй пакет, який вона забула. Дівчина не хоче приняти пакету і швидко відїздить. Проблема, на яку автори мають дати розвязку така: Чому дівчина відмовилась взяти пакет? Що було в ньому? Що сталось далі. Один з авторів зробив із цього кримінальну історію з украденими діямантами в пакеті, другий любовну: у пакеті була збірка поезій, які хотів дівчині передати закоханий у ній поет без взаємности. Таким робом читачі можуть на прикладах бачити, як ту саму тему ріжні автори розвязують по своєму.

СЕЛІН — АНТИСЕМІТОМ.

Відомий французький повістяр Ф. Селін, автор „Подорожі до останніх меж ночі" видав книжку „Дрібниці через одну різню". Ця книжка є „бомбою" на французькому ринку, бо вона вся повна атак на жидів і то атак, що є тільки висловом люті, а не на підставі передуманих аргументів. Варшавський літературний тижневик „Пион" у ч. 20 з лютого так пише про цю книжку: „На 300 повних сторінках Селін силкується переконати читача, що всі нещастя, які колинебудь упали на людство спричинені жидами, яких влада простягається на ввесь світ, аж до... теперішньої гітлерівської Німеччини. Селін заявляє, що якби став диктатором то видав би окремий закон такого змісту: „На випадок війни всі жиди від 17 до 60 р. життя, як теж особи подружені з жидами та їх симпатики, напр. масони, повинні як вояки піхоти піти негайно на фронт. Жид не може бути в війську ні лікарем, ні санітаром, ні летуном, ні сапером... ні нічим у віддалі 20 метрів від боєвої лінії. Усі, що пробувалиб виламатися з того закону, повинні згинути від кари смерти. Ранених жидів у бою не треба евакуувати, нехай лікуються самі або згинають". Деякі голоси французької критики кажуть, що Селін поважно недужий.

МОСКВА ОЧИМА ЕМІГРАНТКИ.

Відомий російський письменник Іван Шмельов, що живе на еміграції видав повість „Няня з Москви". Це одна із найкращих його творів, з усіма рисами архитвору. Стара російська няньн, що втікла із своїми панами перед большевиками починає оповідати одній старшій пані, як колись виглядало життя у Москві і як воно виглядає тепер на еміграції. Вона пригадує подиноні події зв'язані з тими, яких виховала і в яких служила, не забуваючи знайомих — просто, звичайною народньою мовою і так поволі відтворює перед нашими очима цілу картину передвоєнного московського побуту „панів" і всього того, що вони відчувають на еміграції. Уся повість написана так, що нема в ній нічого з авторських рефлексій, які моглиб забарвлювати її якоюсь політичною тенденцією.

Цікаве, що пов'єсть Шмельова появилася майже одночасно в німецькому перекладі і мала величезний успіх між критиками і читачами. Тепер з наказу цензури її стягнули з книгарських полиць, як таку, що „не відповідає сучасному німецькому духові". Водночас німецький журнал „Европейський Огляд" друкує більше оповідання Шмельова „Вічне світло".

нусь не містить протесту проти винищування мирного населення московськими агентами перед початком громадянської війни в Еспанії та проти звірських масакр десятків тисяч безборонних заручників у часі війни. Друга резолюція жадає від Ліги скасувати постанови, що заборонюють довозити зброю і муніцію, на що „еспанський уряд (лівий) має право", але ані трохи не вимагає признати це право комбатантам обох сторін. У справі Китаю жадають, щоб члени Ліги перевели „заходи дипльоматичні, фінансові та господарські, щоб спинити японський напад та допомогти Китаєві всіма засобами противитися цьому нападові", до переведення бойкоту японських товарів включно; але не жадають нічого, щоб спинити московську інтервенцію в Китаю, почату майже 15 років тому. Жадання, „полишити за цісарем Гайле Селясіе право заступництва у Женеві, щоб боронити право свого народу на незалежність", на жаль сильно спізнене. Унія журиться кількадесятьтисячами німецьких еміґрантів у звязку з можливим припиненням діяльности Нансенівського Бюра, але промовчує становище сотень тисяч еміґрантів із земель, занятих большевиками. Така поведінка керманичів Унії свідчить про їх повну моральну залежність від московського уряду.

Ще більша ця залежність Універсального Обєднання для „миру", у проводі якого сидять такі відомі приятелі Москви як міністр Кот, керманич французького професійного руху Жуо, китайський амбасадор у Льондоні Велінґтон Ку, Грумбах або Брукер. Резолюції цього обєднання майже тотожні з резолюціями Унії, мають лише більш демагоґічний характер. Наприклад — „Урятувати Китай — значить урятувати мир"... „Ми жадаємо від наших урядів припинити усяке співробітництво з Японією" і т. і. Але конференція ця поставила свої домагання не лише до урядів, вона звертається і понад голови цих урядів до виробників, до споживачів, до транспортових робітників, і до купецьких орґанізацій закликаючи всіх до бойкоту Японії і японських товарів.

Ця конференція, в якій взяли участь 25 інтернаціональних орґанізацій з 21 держави, закінчилась мітінґами в Рояль Опера Гава та Адельфі Театр, де зібрано 455 фунтів стр. на поміч Китаєві. Хоч між учасниками цієї конференції були і представники СССР, але про їх виступи справоздання нічого не говорить.

Виринає досить цікаве питання, чому Унія, що кілька років тому ще виступала досить гостро проти голодової катастрофи на Україні, піддалась в такій мірі впливам московських агентів? Ріжниця між Ліґою Націй та Унією є передусім та, що в першій беруть участь представники відповідальних урядів, що мусять всеж робити деякі висновки з того, що вони говорять і рішають, тоді як Асоціяції, що належать до Унії є властиво приватними суспільними орґанізаціями, що за свої вчинки і слова перед ніким не відповідають. Відірвана цілком від реального життя Унія впала досить скоро жертвою московської демаґоґії і зробилась тим, чим вона тепер є, знаряддям московської акції в Европі.

М. Данько.

Плєбісцитова коломийка.

(Від власного кореспондента.)

III.

Ужгород, лютий 1938.

З наведеного ясно, в якій тяжкій атмосфері та при яких несприятливих обставинах відбувається процес національного відродження на Підкарпатській Руси. Ясно і те, що боротьба за матірню мову навчання в народних школах у **країні Коменського** ведеться не в площині культурно-освітній, а в площині суто-політичній, особливо, коли беремо під увагу методи боротьби т. зв. русскіх. Льоґіка, розумові арґументи, наука — для них не істнують. У їх хоробливій фантазії маячить якась „українська ірредента", в боротьбі з якою **всі засоби і всі методи добрі**. Цим власне й пояснюється їхня тактика доконаних фактів, мовляв — переможців не судять!!!

Цього не може розуміти противна сторона — сторона українська... А тимчасом вона ніяк не спроможеться на розширення фронту боротьби також на відтинок політичний. Ні, вона вперто стоїть на позиціях, що накидують їй тактику **леґальної боротьби.**

Стверджені в наведених у нас інтерпеляціях нечувані порушення закону русскими не викликують відповідної протиакції серед українців. Навпаки, вони всуґеровують собі аж за сильний послух законам. До абсурду доводять староримське прислів'я: Дура лекс, сед лекс. У дійсности ж нема навіть дура лекс. Фактично є безмежна сваволя, про яку посол Ю. Ревай пише так: „Справа плєбісциту була предметом нарад комітету чеських політичних міністрів. На тих нарадах п. міністр д-р Франке на запит одного міністра відповів: **від 8. жовтня 1937, себто від правосильности закону 172-37, на П. Руси не має права міністерство шкільництва ані міністр мішатися до шкільних справ, головнож до справ мовних або підручникових, бо ті справи по закону належать до компетенції губернатора Підкарпатської Руси.**

Цю заяву приняли до відома. Чи скінчена цим справа плєбісциту? Стоїть за ним хтонебудь з авторитетів нашої держави (влада, міністерство або університети)? Ні! Морально плєбісцит з його авторами утратив на вазі. Інакше стоїть справа, що „в неправильностях може настати продовження".

І от ці „неправильности" приймає українська сторона за дура лекс, до послуху якому і закликують українську суспільність. Про це читаємо в „Українськім Слові" ч. 5. з 3. II. 1938. у статті „Що і як далі"?

„Нині маємо поставити перед собою питання: Що і як далі? Чи будемо без слова терпіти, аби наступив час насильної русифікації, аби нищилося все те, що нам святе, чого ми досягли у свобідній демократичній републиці?!

Що і як? Це питання, яким повинніб занятися всі наші орґанізації, культурні установи та часописи. Наша боротьба за рідне слово має бути не тільки завзята, але й розумна та плянова.

У цій коротенькій статті не відважимося дати на ці питання всесторонньої відповіди. Тут хочемо вказати тільки на деякі наші завдання, передовсім на потрібну і неминучу працю у „першій стадії" цієї боротьби.

1) Учителі-українці у всіх школах, де заведено учебники „русскіе", повинні послухати розказу наставних урядів і повинні вчити з „русскіх" учебників по „русски", по „настоя-

ЙОСИФ ПАКОЧ.

Азійська отрута.

Чоловік (поважний, високий): Вільма, нині прийде до мене мій приятель.
Жінка (молода, з дитячим наївним личком): До мене теж прийдуть гості.
Чоловік: Це друг моїх молодечих літ. Будь для нього чемна.
Жінка: Ти для мого теж.
Чоловік (лютий): Певно знов цей вітрогон.
Жінка (надута): Дивний ти! Не терпиш моїх свояків. Це-ж мій сестрінок, з яким я виховалася.

(Чути дзвінок у передпокою)

Чоловік: Ого, це певно до мене... Ні! Георг!

(Входить молодий чепурненький молодець з китицею квітів).

Своя к: Добрий день, Вільмо!
Сервус Карль! Дозволиш, що я зроблю даруночок своячці.
Чоловік (сухо): Але-ж будь ласка!
Своя к: Вільмо! ти грала вчора чудово! (до чоловіка): Вона робить знамениті поступи! (до Вільми): Кілько ти годин вправляла?
Чоловік: Досить, щоб збожеволіти.
Жінка: Ти певно волів би слухати реву левів або слонів у джунглях, між фортепіяну своєї жінки.

(Дзвінок).

Чоловік: Тепер це Степан.
Жінка: Можеш його приймати сам. Я йду грати. Ходи, Георг. (Виходять обидвоє до другої кімнати).
Чоловік: Сервус, Степане! Дуже тішуся, що ти прийшов... Щось ти від часу, як я оженився забув про мене!
Приятель (ніяково): Вибач. Я не хотів нарушувати твоє щастя. Може твоя жінка нерадо приймає твоїх товаришів. (З другої кімнати чути фортепіян).
Чоловік: Як ти можеш таке говорити! Вона теж буде тішитися. Тепер вона грає. Вона страшенне любить музику. Її своя к дає їй лекції... звичайний собі молодець, але вони розуміють одне одного. Я покличу її за хвилину. А тепер сідай, оповідай про себе.
Приятель: У мене все те саме. Надалі їм у пані Гаркай.
Чоловік: І є там усі давні знайомі?
Приятель: Так, усі ті самі.
Чоловік (зідхає): І згадуєте мене?
Приятель: Усі заздрять тобі.
Чоловік: Но, аж так...

(Нараз фортепіян затих. Він надслухує).

Приятель: Певно, маєш таку гарну молоду жінку.
Чоловік (надслухує, чи фортепіян грає): Но так. так...
Приятель: І таку хату... Ти певно вже забув про свої пляни виїхати до Індії?
Чоловік: Мови нема про це!
Приятель: Отже тигра приборкали! Але тобі щось бракує...
Чоловік: Ні, нічого.
Приятель: Ти якийсь нервовий.
Чоловік (підскакує до дверей): Бачиш, не грають?
Приятель: Не розумію. Ну і що з того?
Чоловік (скривлений): Вона там сидить з ним... Чому вона не грає далі?
Приятель: З яким „ним".
Чоловік: Своя к, молокосос. (Чути фортепіян). Дурниця. Я не звертаю на це уваги. Тільки маю часто болі голови.
Приятель: Може за мало ходиш?
Чоловік: Так, бракує мені руху. Знаєш, що я від року не стріляв ні разу. (Фортепіян замовк). Він аж підскочив): Знову тихо!
Приятель (поклав йому руку на плече): Чи ти заздрісний?
Чоловік: Ти вгадав.
Приятель: Сиди спокійно! Чи тобі не соромно, щоб такий здоровенний мужчина був заздрісний за таку дитину?
Чоловік: Щож? жіноча душа незглибна. Чи я знаю, що на неї може впливати? (Фортепіян затихає). Чуєш? знову перестали. А я хочу знати, чому!.. (Вибігає до другої кімнати)

Перерва.

Чоловік (вертається пригноблений і сідає на крісло).
Приятель: Що таке трапилося?
Чоловік: Ти уяви собі, що той смаркач поцілував її. Я вибіг, бо боявся, що можу їх забити. Це страшне!
Приятель: Успокійся. Це-ж нічого злого. Вони-ж своя ки... і діти... Можна їх покарати, як дітиськів... патиком. (Фортепіян затих)
Чоловік (підскочив): О, знову.

Сторінка без політики

Девятихвістна „кітка“ в Анґлії.

Льондонський суд засудив чотирьох молодців із найкращого льондонського товариства на кару вязниці і на кару „девятихвістної кітки“ за крадіж дорогоцінностей у золотарській фірмі Картіє.

Голова тієї банди Роберт Гарлі є сином полковника королівської артилерії, вбитого підчас війни.

Молодий Гарлі оженився всього рік тому з міс Фредою Марґаритою Вайшвік, дочкою полковника з політичного департаменту Індій.

За своє недовге життя Роберт Гарлі закоштував уже ріжних професій: він був уже керманичем повзу, що його канадійська поліція пускала, щоб розігнати страйкарів, був уже акробатом, боксером, ексцентричним танцюристом, професійним джокеєм і власником помаранчевого гайку.

Його три спільники вчилися в аристократичних англійських школах. Один із них Христоф Льондсдель мав найкращу опінію в льондонськім товаристві. Льондсдель разом із марквізом Брістолем та сином б. англійського посла в Перу льорда Герберта Геврея, займався також продажею зброї для Еспанії.

Не без гордости заявив він у суді, що він двічі бився у двобої, що він знайомий із усіма „королями гармат“ у світі, що раз розбив банк у Монте Карльо. Одначе перед судом не признався він до того, що здезертирував із полку в Дорсеті.

Щоб добре покарати молодих злочинців, суд засудив їх крім вязниці ще на бичування. Цю кару виконують нагайкою т. зв. „кіткою“, яка складається із девятираменного кнута. Перед бичуванням підсудного оглядає вязничний лікар, одначе підсудний має теж право покликати і приватного лікаря, щоб той був присутній підчас екзекуції.

Звичайно за першим разом не вдаряють більше як тричі. Після того підсудного відвозять до лічниці, і нова екзекуція відбувається аж тоді, коли загояться рани. Воно буває звичайно приблизно по трьох тижнях.

Клопоти з австрійським гимном.

У деяких закордонних часописах появилися вістки, буцімто в Австрії, у звязку з останніми політичними подіями, заведуть новий національний гимн.

Старий гайднівський гимн має вже більше як півтора сотні літ. У 1918. р. після розвалу монархії його змінили. Тодішній канцлер, д-р Реннер узявся сам творити новий гимн — слова й музику. Та композиторського таланту в д-ра Реннера не було і гимн вийшов такий млявий і скучний, що ніхто не хотів його співати.

Десять літ пропагував і защіплював віденський уряд той нещасний гимн — даремне!

Вкінці знайшли вихід із клопітливої ситуації: до старої мельодії Гайдна підложив хтось слова, в яких замість монархії, прославляли републику і на превелике вдоволення німців старий гимн знову почав усюди лунати.

Тепер цікаво, який успіх у творчості матиме наслідник д-р Реннера. Чи його твір дозволить забути стару мельодію Гайдна?

Реннер звертався свого часу, до Ришарда Штравса з проханням помогти йому. Одначе Штравс, оглянувши „архитвір“ високопоставленого композитора, відповів, що він уважав би богохульством змінити в тому творі хочби одну нотку.

До своїх товаришів сказав таке:

— Я не мішаюся до урядових актів.

Дискусія про жіночі шнурівки... в парляменті.

В англійській палаті громад кожний посол має право на початку засідання ставити міністрові довільний запит.

Міністр торговлі Олівер Стенлі мусів перед кількома днями давати відповідь на питання, що торкалися справи привозу до Англії... жіночих шнурівок. Міністр Стенлі заявив, що цю частину жіночої туалети не можна вважати предметом першої потреби і тому за імпортовані до Англії шнурівки треба платити 50% або й 55% мита, якщо на шнурівці є коронки і вишивки.

Один із послів питав, чи багато шнурівок привозять до Англії. Міністр відповів на те, що це скількість залежна від „розмірів“ та обему привезених предметів. Негайно впав новий запит: „Чи „розмір“ та „обем“ імпортованих шнурівок збільшився останніми часами, чи зменшився?...“

Дискусія почала набирати такі напрямні, що предсідник мусів її припинити, заявляючи, що тепер не може дискутувати над справою ввозу шнурівок взагалі, та над справою „лінії“ англійських жінок зокрема.

Дивне завіщання лікаря...

Не тому воно дивне, щоб дивувало когонебудь своїм змістом, лиш дивне тому, що старий 75-літній лікар Ле Таро із Лямбалі волів виставитися на небезпеку смерти, як змінити завіщання.

Старенький лікар не займався вже віддавна лікарською практикою і жив у великій нужді при вул. Нотр-Дам. Коли сусіди не бачили старого лікаря вже кілька днів, занепокоїлися. А що двері до мешкання старця були зачинені, виломили їх. Старий лікар лежав зовсім виснажений і ледви міг говорити. Його перевезли негайно до лічниці, в якій він теж ще тієї самої ночі помер.

Перед смертю д-р Ле Таро повідомив, що у шуфляді його бюрка схований пакетик, запечатаний ляком і просив передати той пакетик, на випадок його смерти, посадникові Лямбаґі.

Посадник пішов у товаристві нотара до мешкання Ле Таро. І справді у шуфляді столика знайшли пакетик і в ньому завіщання старенького лікаря, який ціле своє майно 300.000 фр. записав для міста Лямбаґі.

Старий лікар дослівно примирав голодом, одначе не хотів рухати грошей, які рішив жертвувати рідному містові.

—o—

„СХОПЛЕННЯ ЄГИПЕТСЬКОЇ КОРОЛЕВИ“.

Щойно тепер виявилося, що перед подружжям єгипетського короля бедуїни ладилися схопити його суджену.

Старий арабський звичай наказує, що коли жениться король або престолонаслідник, його прибічники замикають на замки і обводять ланцюгом дім молодої. Щоб увільнити молоду, молодий мусить заспокоїти домагання прибічників.

Бедуїни хотіли завести той старий звичай і схопивши суджену, поставити королеві два домагання: Хоровід бедуїнів повинен іти перед короводом молодого й молодої. Королева повинна відложити виїзд із Каїра на один день, щоб виявити тим свою пошану для міста.

Король Фарук довідався заздалегідь про той плян. Запізно було вже змінювати цілу програму весільних парад і тому король звернувся до бедуїнів із проханням, щоб вони закинули свій плян. Бедуїни погодилися на прохання короля і третього дня принесли королеві золоті замки і ланцюги, яких вони не вспіли використати.

ПОМЕР КОНСТРУКТОР „ГРУБОЇ БЕРТИ“.

В Бадені помер минулого тижня у 63. році життя проф. Освальд Дірмозер, колишній директор віденського політехнічного інституту. Підчас світової війни проф. Дірмозер працював у Берліні, в лябораторії головної артилерійської управи. На підставі його плянів побудували багато нових типів далекострільних гармат, між іншим теж на підставі його плянів побудували славну 42-центиметрову гармату „Грубу Берту“, з якої обстрілювали Париж із віддалі більшої, як 100 км.

ТРАНСАТЛЯНТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „ПАСТЕР“.

Франція побудувала новий трансатлянтійський корабель-велитень „Пастер“, який буде грізним суперником славного морського велитня „Нормандії“. Імовірно, що Франція стане власницею „блакитної ленти“ і на полудневих шляхах Атлянтійського Океану, бо саме на ці шляхи призначений „Пастер“.

Крім того Франція будує ще три скороплавні пароходи-велитні, кожний по 14.000 тон.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОДНАКОВА МІРКА.

Лікар психіятр поговорив із пацієнтом і каже:

— Випадок незвичайно цікавий!... Я заобсервував у вас зовсім виразно дві особовости. Дві незалежні особовости.

— Чи воно небезпечне?

— Ні... Лиш зрозумійте: ви не один, вас двох!

Після оглядин:

— Кілько я вам винен, докторе?

— Двіста золотих, як завжди.

— Дозвольте, що дам вам 100 зол., значить половину. Другу сотку домагайтеся від мого двійника.

СКУПІСТЬ.

Шотляндець хоче купити собі авто. Його жінці подобався малий спортовий віз.

Шотляндець фільософує:

— Авто і тільки з двома сидженнями? А деж буде сидіти той приятель, якого ми запросили до авта, щоб заплатив нам бензину?

СОНЦЕ.

— Павле, яку користь дає людям сонце?

— Ніякої, пане професоре. Вночі воно не світить, а в день то й так видно.

БІДНИЙ ЖЕНИХ.

— Юрчику, чи той жених, що має одружитися з твоєю сестрою багатий?

— Напевно ні, бо за кожним разом, коли мова про подружжя, мій батько говорить про нього „бідний чоловік“.

НІЧОГО ОСОБЛИВОГО.

На вулиці стрічається двох купців.

Один із них оповідає:

— У мене вчора був влом до каси.

Другий каже: Моя жінка робить це кожного тижня.

МАТЕРИНІ РАДИ.

— Якщо хочеш собі, донечко, знайти мужа, то перш усього зверни увагу на те, щоб він був пильний, інтелігентний та мудрий. Не зроби так, як зробила твоя мати, що вийшла замуж для грошей.

Сторінка без політики.

Девятихвістна „кітка“ в Англії.

Льондонський суд засудив чотирьох молодців із найкращого льондонського товариства на кару вязниці і на кару „девятихвістної кітки“ за крадіж дорогоцінностей у золотарській фірмі Картіє.

Голова тієї банди Роберт Гарлі є сином полковника королівської артилерії, вбитого підчас війни.

Молодий Гарлі оженився всього рік тому з міс Фредою Маргаритою Вайшвік, дочкою полковника з політичного департаменту Індій.

За своє недовге життя Роберт Гарлі закоштував уже ріжних професій: він був уже керманичем повзу, що його канадійська поліція пускала, щоб розігнати страйкарів, був уже акробатом, боксером, ексцентричним танцюристом, професійним джокеєм і власником помаранчевого гайку.

Його три спільники вчилися в аристократичних англійських школах. Один із них Христоф Льондсдель мав найкращу опінію в льондонськім товаристві. Льондсдель разом із маркізом Брістолем та сином б. англійського посла в Перу льорда Герберта Геврея, займався також продажею зброї для Еспанії.

Не без гордости заявив він у суді, що він двічі бився у двобої, що він знайомий із усіма „королями гармат“ у світі, що раз розбив банк у Монте Карльо. Одначе перед судом не признався він до того, що здезертирував із полку в Дорсеті.

Щоб добре покарати молодих злочинців, суд засудив їх крім вязниці ще на бичування. Цю кару виконують нагайкою т. зв. „кіткою“, яка складається із девятираменного кнута. Перед бичуванням підсудного оглядає вязничний лікар, одначе підсудний має теж право покликати і приватного лікаря, щоб той був присутній підчас екзекуції.

Звичайно за першим разом не вдаряють більше як тричі. Після того підсудного відвозять до лічниці, і нова екзекуція відбувається аж тоді, коли загояться рани. Воно буває звичайно приблизно по трьох тижнях.

Клопоти з австрійським гимном.

У деяких закордонних часописах появилися вістки, буцімто в Австрії, у звязку з останніми політичними подіями, заведуть новий національний гимн.

Старий гайднівський гимн має вже більше як півтора сотні літ. У 1918. р. після розвалу монархії його змінили. Тодішній канцлер, д-р Реннер узявся сам творити новий гимн — слова й музику. Та композиторського таланту в д-ра Реннера не було і гимн вийшов такий мляний і скучний, що ніхто не хотів його співати.

Десять літ пропагував і защіплював віденський уряд той нещасний гимн — даремне!

Вкінці знайшли вихід із клопітливої ситуації: до старої мельодії Гайдна підложив хтось слова, в яких замість монархії, прославляли републику і на превелике вдоволення німців старий гимн знову почав усюди лунати.

Тепер цікаво, який успіх у творчості матиме наслідник д-р Реннера. Чи його твір дозволить забути стару мельодію Гайдна?

Реннер звертався свого часу, до Ришарда Штравса з проханням помогти йому. Одначе Штравс, оглянувши „архитвір“ високопоставленого композитора, відповів, що він уважав би богохульством змінити в тому творі хочби одну нотку.

До своїх товаришів сказав таке:

— Я не мішаюся до урядових актів.

Дискусія про жіночі шнурівки... в парляменті.

В англійській палаті громад кожний посол має право на початку засідання ставити міністрові довільний запит.

Міністр торговлі Олівер Стенлі мусів перед кількома днями давати відповідь на питання, що торкалися справи привозу до Англії... жіночих шнурівок. Міністр Стенлі заявив, що цю частину жіночої туалети не можна вважати предметом першої потреби і тому за імпортовані до Англії шнурівки треба платити 50% або й 55% мита, якщо на шнурівці є коронки і вишивки.

Один із послів питав, чи багато шнурівок привозять до Англії. Міністр відповів на те, що ця скількість залежна від „розмірів“ та обему“ привезених предметів. Негайно впав новий запит: „Чи „розмір“ та „обем“ імпортованих шнурівок збільшився останніми часами, чи зменшився?...“

Дискусія почала набирати такі напрямні, що предсідник мусів її припинити, заявляючи, що тепер не може дискутувати над справою ввозу шнурівок взагалі, та над справою „лінії“ англійських жінок зокрема.

Дивне завіщання лікаря...

Не тому воно дивне, щоб дивувало когонебудь своїм змістом, лиш дивне тому, що старий 75-літній лікар Лє Таро із Лямбалі волів виставитися на небезпеку смерти, як змінити завіщання.

Старенький лікар не займався вже віддавна лікарською практикою і жив у великій нужді при вул. Нотр-Дам. Коли сусіди не бачили старого лікаря вже кілька днів, занепокоїлися. А що двері до мешкання старця були зачинені, виломили їх. Старий лікар лежав зовсім виснажений і ледви міг говорити. Його перевезли негайно до лічниці, в якій він теж ще тієї самої ночі помер.

Перед смертю д-р Лє Таро повідомив, що у шуфляді його бюрка схований пакетик, запечатаний ляком і просив передати той пакетик, на випадок його смерти, посадникові Лямбагі.

Посадник пішов у товаристві нотара до мешкання Лє Таро. І справді у шуфляді столика знайшли пакетик і в ньому завіщання старенького лікаря, який ціле своє майно 300.000 фр. записав для міста Лямбагі.

Старий лікар дослівно примирав голодом, одначе не хотів рухати грошей, які рішив жертвувати рідному містові.

—o—

„СХОПЛЕННЯ ЄГИПЕТСЬКОЇ КОРОЛЕВИ“.

Щойно тепер виявилося, що перед подружжям египетського короля бедуїни ладилися схопити його суджену.

Старий арабський звичай наказує, що коли жениться король або престолонаслідник, його прибічники замикають на замки і обводять ланцюгом дім молодої. Щоб увільнити молоду, молодий мусить заспокоїти домагання прибічників.

Бедуїни хотіли завести той старий звичай і схопивши суджену, поставити королеві два домагання: Хоровід бедуїнів повинен іти перед хороводом молодого й молодої. Королева повинна відложити виїзд із Каїра на один день, щоб виявити тим свою пошану для міста.

Король Фарук довідався заздалегідь про той плян. Запізно було вже змінювати цілу програму весільних парад і тому король звернувся до бедуїнів із проханням, щоб вони закинули свій плян. Бедуїни погодилися на прохання короля і третього дня принесли королеві золоті замки і ланцюги, яких вони не вспіли використати.

ПОМЕР КОНСТРУКТОР „ГРУБОЇ БЕРТИ“.

В Бадені помер минулого тижня у 63. році життя проф. Освальд Дірмозер, колишній директор віденського політехнічного інституту. Підчас світової війни проф. Дірмозер працював у Берліні, в ляборатрії головної артилерійської управи. На підставі його плянів побудували багато нових типів далекострільних гармат, між іншим теж на підставі його плянів побудували славну 42-центиметрову гармату „Грубу Берту“, з якої обстрілювали Париж із віддалі більшої, як 100 км.

ТРАНСАТЛЯНТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „ПАСТЕР“.

Франція побудувала новий трансатлянтійський корабель-велитень „Пастер“, який буде грізним суперником славного морського велитня „Норманді“. Імовірно, що Франція стане власницею „блакитної ленти“ і на полудневих шляхах Атлянтійського Океану, бо саме на ці шляхи призначений „Пастер“.

Крім того Франція будує ще три скороплавні пароходи-велитні, кожний по 14.000 тон.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОДНАКОВА МІРКА.

Лікар психіятр поговорив із пацієнтом і каже:

— Випадок незвичайно цікавий!... Я заобсервував у вас зовсім виразно дві особовости. Дві незалежні особовости.

— Чи воно небезпечне?

— Ні... Лиш зрозумійте: ви не один, вас двох!

Після оглядин:

— Кілько я вам винен, докторе?

— Двіста золотих, як завжди.

— Дозвольте, що дам вам 100 зол., значить половину. Другу сотку домагайтеся від мого двійняка.

СКУПІСТЬ.

Шотляндець хоче купити собі авто. Його жінці подобався малий спортовий віз.

Шотляндець фільософує:

— Авто і тільки з двома сидженнями? А деж буде сидіти той приятель, якого ми запросили до авта, щоб заплатив нам бензину?

СОНЦЕ.

— Павле, яку користь дає людям сонце?

— Ніякої, пане професоре. Вночі воно не світить, а в день то й так видно.

БІДНИЙ ЖЕНИХ.

— Юрчику, чи той жених, що має одружитися з твоєю сестрою багатий?

— Напевно ні, бо за кожним разом, коли мова про подружжя, мій батько говорить про нього „бідний чоловік“.

НІЧОГО ОСОБЛИВОГО.

На вулиці стрічається двох купців.

Один із них оповідає:

— У мене вчора був влом до каси.

Другий каже: Моя жінка робить це кожного тижня.

МАТЕРИНІ РАДИ.

— Якщо хочеш собі, донечко, знайти мужа, то перш усього зверни увагу на те, щоб він був пильний, інтелігентний та мудрий. Не зроби так, як зробила твоя мати, що вийшла замуж для грошей.

Центральна жіноча секція УНДО.

(Поклик).

Національно-демократичні ідеали, пристосовані до повних вимог нашого збірного національного життя та західно-европейських проявів і форм національних зривів та змагань — вимагають перш -за-все концентрації усіх життевих сил Нації, обеднання творчої діяльности усіх шарів, поверствувань і слоїв суспільности та їх органічного підчинення одному збірному проводові для найвищих інтересів Нації.

Ці ідеї, змагання і завдання репрезентує та переводить у життя найбільша наша політична організація — Українське Національно-Демократичне Обеднання серед найважчих умовин нашого національного життя.

Для нас, українських жінок — найвищим імперативом — у сучасну переломову хвилю нашої Нації — є станути плече об плече з нашими батьками, чоловіками й братами, членами УНДО до якнайживішої та всесторонньої політичної праці в рямцях тієї нашої передової національної політичної організації.

Для тієї цілі відновили ми діяльність Жіночої Секції УНДО та зорганізували Центральну Жіночу Секцію у Львові, якої метою є поширити і поглибити політичну працю українського національного жіноцтва в цілому краю при помочі Повітових Жіночих Секцій УНДО та Жіночих Сільських Гуртків УНДО.

Так Центральна Жіноча Секція УНДО як і Повітові Жіночі Секції — не є ніяким партійним відокремленням жіноцтва, а навпаки є тим організаційним чинником, якого метою є політичне освідомлювання якнайширших кругів нашого жіноцтва та всіх його шарів, організування його в рядах УНДО як рівнорядних і рівноправних членів партії, громадянське виховання нашого жіноцтва, оперте на твердих національних основах, на релігійній та християнській етиці, та вкінці праця над його політичним і господарським піднесенням.

Виробити наших жінок на чесних, карних та здисциплінованих членів нашої Нації, які ніколи не зломилиб національної і партійної дисципліни та яких метою буде найвищий ідеал нашої Нації — отсе завдання Жіночої Секції УНДО.

Добро Нації і тільки її найвище добро, це основна аксіома праці та змагань Жіночої Секції УНДО.

Одна Нація, сильна, тверда і непохитна! — далека від всяких лібералізмів і хибно зрозумілих фемінізмів, — отсе гасло, під яким Центральна Жіноча Секція взиває усе наше активне і національно свідоме жіноцтво ставати в ряди УНДО до спільної активної та жертвенної праці для добра нашого народу! Ми свідомі, що без співучасти та співпраці українського жіноцтва на цих ділянках нашого національно-політичного життя не осягнемо того щабля політичного піднесення й розвитку, який є передумовою здійснення нашого найвищого ідеалу.

Щоби не ширилися ніякі сумніви ані непорозуміння, мусимо з особливим натиском підкреслити, що нема й не можуть існувати ніякі непорозуміння ані компетенційні спори між Жіночою Секцією УНДО та іншими загальними жіночими організаціями, зокрема Союзом Українок. Суть розріжнення у тому, що Жіноча Секція УНДО це організація суто політична, зі стисло означеним політичним напрямком, в той час, коли Союз Українок є організацією загально жіночою, аполітичною, яка обеднує жіноцтво всяких політичних партій, поглядів і напрямків на основі загально культурно-освітньої та феміністичної праці. Як організація аполітична — Союз Українок не може задовольнювати й організувати тих чи інших політичних змагань нашого жіноцтва. Тож ані Союз Українок, ані інші загально-громадянські жіночі організації не можуть ані суперничити ані входити в розріз з Жіночою Секцією УНДО. Приналежність до Союзу Українок не перешкоджує нашим жінкам приналежати до УНДО і працювати в Жіночих Секціях нашої партії. І навпаки, приналежність до УНДО не перешкоджує приналежности нашого жіноцтва до Союзу Українок. Тимбільше, що — як виказує практика життя — значна більшість членів Союзу Українок є членами або симпатиками УНДО як це виказала статистика передостанніх та останніх виборів до законодатних установ. Також теперішня голова і заст. голови Союзу Українок були кілька років членами Центрального Комітету УНДО та голова Союзу Українок була вибрана послом до сойму від УНДО. Колиж від теперішнього проводу Союзу Українок підносяться голоси, що українське жіноцтво **має повну волю і право** приналежати до таких чи інших **політичних партій**, чи організацій, але що це жіноцтво не повинно бути в цих політичних партіях організоване в Секціях, — то треба тут заявити, що це вже суто внутрішня справа політичних партій та організацій, в яких формах вони вважають доцільним організувати своїх членів. Ніяка стороння організація не має й не може мати узасадненого права ні компетенції встрявати в те, чи якась політична організація вважає доцільним творити свої секції прим. молоді, робітництва, міщанства тощо. — Як бачимо, викликування штучної прірви серед жіноцтва між Союзом Українок та Жіночою Секцією УНДО не є базоване на ніяких ідейних ні фактичних основах, а є тільки тенденційним витворюванням роздору серед нашого жіноцтва.

Тому Центральна Жіноча Секція УНДО на ніякі полемічні та в неповажному тоні поміщувані газетні статті (гл. „Жінка" — „Жіноче ґетто") — відповідати не буде, уважаючи своїм принципом позитивну працю, а не зайву паперову полеміку.

Центральна Жіноча Секція УНДО — стоїть на становищі, що Українське Національно-Демократичне Обеднання, яке в сучасну хвилину виконує історичну ролю в добуванні для українського народу в Польщі якнайширших національних прав і забезпечення прав на життя і розвиток українського народу на західних та північно-західних українських землях, потребує для цієї великої праці якнайбільше здисциплінованих, активних і громадянсько вишколених одиниць, — потребує цілих кадрів національно вишколених працівників і працівниць, — борців за нашу велику ідею!

Жіноча Секція УНДО, вважає, що Українське Національно-Демократичне Обеднання одобрюючи відновлення і покликання до життя Жіночої Секції УНДО — дало доказ повного зрозуміння важкої та відповідальної ролі жінки, як громадянського й політичного чинника в нашому житті.

Українське Національно-Демократичне Обеднання, спираючись на засадах християнського світогляду, а заразом на принципах справжньої демократії і волі широких шарів нашого громадянства, — дає нам, українським жінкам, широкі рямці для нашої творчої, позитивної праці для політичних змагань нашого народу.

УНДО — забезпечуючи нам повну рівнорядність і рівноправність у всіх партійних установах — дає нам жінкам заразом можливість пляновою і доцільною та найбільш живою організаційною працею добути належний вплив на ідеольогічну розбудову і напрямні нашої національної політики та на національно-політичну діяльність цієї найбільш авторитетної політичної організації, якою являється Українське Національно - Демократичне Обеднання.

Українські Жінки! Приступайте масово в ряди Українського Національно-Демократичного Обеднання!

Українські Жінки! Творім на місцях Повітові Жіночі Секції УНДО!

Наше гасло: Один нарід! — один Провід! Одна політична організація!

Евгенія Макарушкова, голова.
Нуся Бородайкова, секретарка.
Блянка Баранова, з. голови і орґ. реф.
Ліза Круківна, орґ. секретарка.
Марія Колтунюкова, скарбничка.
Д-р Дарія Дзеровичева, референтка звязків культ.-освітніх і господ. установ.
Д-р Ярослава Криштальська, референтка Суспільної Опіки.
Каролина Любомировичева, референтка реестраційна.

Члени Старшини: Степанія Филиповичева, Степанія Фіґолева, Степанія Маґалясова, Михайлина Говиковичева.

З життя української кольонії у Кракові.

ПОСВЯЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ДОМІВКИ И ХАРЧІВНІ.

В неділю, 20. лютого ц. р. відбулося посвячення домівки й харчівні „Української Студентської Громади" в Кракові. Був це важний день у житті краківських українців взагалі і студентства зокрема. Завдяки заходам Виділу У. С. Г., передовсім голови У. С. Г. **Томи Лапичака**, українське студентство Кракова має нарешті свою власну, відповідно уладжену, домівку й першу, поза Львовом, харчівню. Домівка, що міститься при вул. Асника 3., складається з 6-ти кімнат; з цього 3 займає харчівня, одну — адміністрація, одна призначена на студентську читальню і домівку, а одна служить за приватне мешкання для бідних студентів. На кошти уладження домівки склалися заощаджені гроші й сума, яку зібрали з одноразових датків усіх членів Студентської Громади. В домівці примістили велику бібліотеку, а в читальні є досить ріжних часописів та журналів. Харчівня видає щораз більше обідів, а це дає надію на її дальший розвиток.

Посвячення домівки мало відбутися 6-го лютого ц. р., але з відомих уже причин, треба було відкласти і щойно 20-го лютого ц. р. воно справді відбулося. В год. 10-ій відправив Службу Божу о. д-р Гриньох, який виголосив також зворушливу проповідь. Пополудні, в год. 5. відбулося саме посвячення. Розмірно невелика саля не могла помістити багатьох гостей і студентів. Явилося і старше громадянство. Між іншими були присутні також професори: д-р І. Зілинський, д-р В. Кубійович та куратор У. С. Г. проф. Леґр-Сплавінський.

Посвячення довершив о. д-р Хрущ. До зібраних промовив о. д-р Гриньох та голова У. С. Г. Тома Лапичак. Відспіванням „Боже Великий Єдиний" закінчено посвячення, після чого присутні гості вписали свої імена на Пропамятному Листку у книзі хроніки У. С. Г. Потім відбувся (у студентській харчівні) комерс, що пройшов у веселому настрою і закінчився пізно вечором промовою о. д-ра Хруща, який коротко зясував генезу заснування домівки й харчівні. Наприкінці голова У. С. Г. подякував гостям за участь у святі, зокрема тим, що в якийнебудь спосіб причинилися до відкриття домівки й харчівні. Традиційним „Многая літа" закінчився цей святочний день українського студентства у Кракові.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Дня 13. лютого ц. р. відбулися у Кракові загальні збори філії Т-ва „Просвіта", на яких явилася переважно молодь. Відсутність старшого громадянства прикро вражала, бо вона пречисто свідчить не тільки про брак заінтересування, але й про легковаження собі громадянських обовязків, не зважаючи на часті пригадки і добрий приклад голови інж. М. Павлика.

До нового виділу ввійшли: інж. Михайло Павлик, голова; Прокіп Мацелюх, заступник голови; Володимир Мандичевський секретар; Тома Лапичак (абсольвент медицини) скарбник Збори відбулися майже без дискусії і без непорозумінь.

На „Фонд хліборобської освіти ім. О. Т. Войнаровського".

зложили дальше (другий спис): С-ка Акц. для деревного промислу, давн. І. Левинський — 800.— зол.; Софія й Андрій Мельники, Львів — 80.— зол.; д-р Микола Чубатий, Львів — 10.— зол.; Видавнича Спілка „Діло", Львів — 100.— зол.- Товариство взаімних обезпечень на життя і ренти „Карпатія", Львів — 100.— зол.; „Народня Лічниця", — Львів — 50.— зол. **Разом з попередніми зложено 1.290 зол.** — Жертводавцям щиро дякує Т-во „Сільський Господар" і просить дальші датки пересилати до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550.

Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів.

В суботу 26. ц. м. відбулися Загальні Збори СУА у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 5 (дім Центробанку). Збори відкрив в год. 11.20 передполуднем **президент СУА д-р Кость Левицький** короткою промовою підкреслюючи, що саме тепер відбувається боротьба за основні права адвокатів. Тому наказом українських адвокатів зорганізуватись у своїй становій організації — СУА, щоб оборонити свої права. По виборі секретарів: м-ра З. Решетиловича і м-ра Чуми та поладнанні формальностей з протоколом з попередніх Загальних Зборів, що його відчитав м-р З. Решетилович, складали звіти: секретарський — **адв. д-р В. Лициняк;** про діяльність делеґатур — **адв. д-р Р. Перфецький**, касовий — **адв. д-р К. Паньківський** і вкінці про діяльність секції українських адвокатських аплікантів при СУА — **м-р Ю. Старосольський.**

З першого звіту присутні довідалися, що в Польщі є 513 українських адвокатів; з того членів СУА 353 або 69%. Від січня 1937 р. до лютого ц. р. померло 13 адвокатів. Найбільше українських адвокатів, бо 391, живе на території львівського апеляційного суду; решта живе на території краківського і люблинського апеляційного суду, а коло 20 розкинені по цілій Польщі. Зі звіту референта делеґатур СУА присутні довідалися про діяльність та життя поодиноких делеґатур. Орґанізаційних поїздок референта було 8. Створено окрему равську делеґатуру тому, бо з цього району не приїздили члени СУА на сходини львівської делеґатури. Вкінці згадав, що при кожній делеґатурі створено секції аплікантів. З касового звіту присутні довідалися, що ледви третина членів СУА платить членські вкладки і передплату за журнал „Життя і Право". Якщоб усі члени платили точно вкладки, — можна було би приступити до видавання журналу „Життя і Право" щомісяця, як цього домагаються члени. Вкінці м-р Ю. Старосольський обговорив діяльність секції українських адвокатських аплікантів, що обєднує тепер понад 220 членів, зокрема спинився на І. конґресом українських адвокатських аплікантів. З черги **адв. д-р О. Марітчак** поставив внесок в імени Контрольної Комісії, щоби Збори признали абсолюторію Виділові СУА. Над цими звітами розвинулася оживлена дискусія, в якій забирали голос: **адв. д-р Т. Залуцький** домагаючись, щоби члени платили вкладки та виконували всі доручення Виділу СУА. **М-р М. Дзьоба** обговорив основно важке матеріяльне і дійсно незавидне моральне положення українських адвокатських аплікантів та відчитав резолюції І. конґресу аплікантів у цих справах. **Адв. д-р Рибак** (Перемишль) накликував до збереження моралі у взаімовідносинах українських адвокатів між собою. Одночасно склав подяку през. К. Левицькому за його успішну працю над зміцненням СУА, яку присутні приняли голосними оплесками. **Адв. д-р Лев Ганкевич** торкнувся справи оживлення журналу „Життя і Право", збереження прав української мови, справи плачення вкладок до посмертного фонду, підкреслюючи, що кільканацять вдовиць українських адвокатів не дістало з приводу залеглостей з вкладками ні сотика допомоги з адвокатської палати у Львові, прикрашення домівки СУА портретами визначних покійних українських адвокатів і справи кодексу про моральне відношення українських адвокатів і аплікантів між собою. **Адв. д-р Лисий** (Тернопіль) обговорив справу переміни чвертьрічника „Життя і Право" на місячник.

По промові адв. **д-ра О. Павенцького** адв. **д-р Ст. Біляк** торкнувся справ нехтування української мови в суді на тлі обіжника б. президента львівського апеляційного суду, щоб судді відбирали присягу від українських сторін у польській мові. Всякі зловживання слід подавати Виділові СУА, щоб можна було використати цей матеріял, де слід. У дальшій дискусії забирали ще голос адвокати: **д-р Білинський** (Самбір), **д-р Богачевський** (Рава Руська), **д-р Мурович** (Галич), **д-р І. Венґльовський** (Бібрка).

Після того Збори одноголосно признали абсолюторію Виділові СУА. та приняли всі побажання, що їх зголосили поодинокі промовці.

НОВИЙ ВИДІЛ.

По 5-хвилинній перерві Збори вибрали на внесок **д-ра Ф. Свістеля** (під голосні оплески присутніх) президентом СУА. **д-ра Костя Левицького**, а заступником президента адв. **д-ра Михайла Волошина.** Крім того до Виділу ввійшли такі адвокати: **д-р Лев Ганкевич, д-р Степан Ганицький, д-р Степан Біляк, д-р Роман Криштальський, проф. д-р Володимир Старосольський, д-р Роман Перфецький, д-р Евген Щуровський, д-р Дмитро Сосюкало, д-р Володимир Лициняк і д-р Кость Паньківський** та голова секції аплікантів **м-р Ю. Фединський.**

До Контрольної Комісії ввійшли: **д-р Нестор Савчак, д-р Олександер Марітчак і д-р Евген Давидяк.**

По кількох внесках ці ділові Збори закінчилися в год. 3-ій пополудні.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте ласкаво помістити у Вашому цінному щоденнику отсю заяву:

Деякі студентські кола у Варшаві кольпортують поголоску, буцімто я — всупереч постановам українського студентства — до цієї пори є членом чужої пресової організації. В дійсности я виступив зі згаданої організації ще в грудні 1936 р. (на що маю відповідну посвідку), отже на цілий рік раніше, ніж загал українського студентства, принадежного до тої організації.

З правдивою пошаною

Геннадій Которович.

Варшава, 24. лютого 1938 р.

НОВИНКИ.

— **ПЕРШИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ** з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепіянове тріо есмоль, форт. тріо амоль і варіяції на фортепіяновий секстет. Білети у передпродажі в Союзнім Базарі кожного дня від 9—12 і від 4—7. Для членів СУПРОМ-у 50 прц. знижки за членською виказкою. 2—4

— Заупокійна Служба Божа з панахидою за померших членів Видавничої Спілки „Діла" і редакторів „Діла" відправиться в понеділок 28. ц. м. в Успенській церкві в год. 9. рано.

— **Заточенці! Еміграція!** Прохаємо всі установи, товариства, організації, вільні фахи й підприємства подати впродовж березня ц. р. свої фірмові назви, точні адреси, рік заснування, ч. тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику українського культурного, економічного й суспільного життя". Заграничні часописи прохаємо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. —3

— **Літниська! Кліматичні станції!** Перед цьогорічним сезоном вийде нашим накладом „Ілюстрований літнисько-туристичний провідник по Галичині", який крім пропаґандивних описів усіх літниськ, лікувальних живців, туристичних шляхів та районів зимових спортів обійматиме в рівній мірі рекляму всіх місцевих санаторій, готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших підприємств. Щоб не оминути ніодне таке українське підприємство, прохаємо всіх власників і віднаємців літниськових підприємств надіслати нашій редакції: 1) назви й описи своїх підприємств, 2) теперішні адреси власників або віднаємців, 3) знимки своїх заведень та красвидів і 4) відомости про дану місцевість — для вміщення їх в неіснуючому ще в нас, а такому необхідному „Провіднику". Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського 4. 464 а —3

— **Бенкет чи чума, люксус чи примітивізація?** З приводу одної дискусії говоритиме в понеділок, 28. ц. м. п. Марія Морачевська у клюбі „Нової Хати" й „Труду", Ринок ч. 39. Початок год. 6. Членам і гостям раді.

— **З академічних вечорів.** У неділю 27. ц. м. виголосить о. д-р М. Конрад відчит про приватну власність. Саля „Української Бесіди". Початок в год. 6.

— **„Плекання характеру"** — відчит з циклю виховних конференцій Католицької Акції виголосить дир. Т. Заморока (Станиславів) у неділю 27. ц. м. у салі бібліотеки „Просвіти", Ринок 10, II. пов. в год. 17. Вступ вільний.

— **Щоб не було непорозумінь.** Проект подрібної програми святкування ювилею 950-ліття прещення України, що його ми помістили у вчорашньому (42) числі „Діла", є покищо тільки проектом. Він обовязуватиме щойно після затвердження його Єпископатом Галицької Провінції.

— **Дешевий місяць книжки** триває від 21. лютого до 31. березня. Катальоги книжок, нот, списи бібліотек і т. д. висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— **Іспит зрілости в Державній Гімназії з українською мовою навчання у Львові** в зимовому речинці склали: Ольга Бабин, Михайло Пенцак, Романа Михалевич, Лаврик, Ірина Олексин та Іван Михалиха. Кураторія призначила до іспиту 18 кандидатів, але 12 кандидатів зараз відступило. Шість кандидатів здало іспит. Предсідником був дир. д-р Семен Лещій.

На „Фонд хліборобської освіти ім. О. Т. Войнаровського“.

зложили дальше (другий спис): С-ка Акц. для деревного промислу, давн. І. Левинський — 300.— зол.; Софія й Андрій Мельники, Львів — 30.— зол.; д-р Микола Чубатий, Львів — 10.— зол.; Видавнича Спілка „Діло“, Львів — 100.— зол.- Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти „Карпатія“, Львів — 100.— зол.; „Народня Лічниця“, — Львів — 50.— зол. Разом з попередніми зложено 1.290 зол. — Жертводавцям щиро дякує Т-во „Сільський Господар“ і просить дальші датки пересилати до Кооп. Банку „Дністер“, Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550.

Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів.

В суботу 26. ц. м. відбулися Загальні Збо-ри СУА у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 5 (дім Центробанку). Збори відкрив в год. 11.20 передполуднем президент СУА д-р Кость Левицький короткою промовою підкреслюючи, що саме тепер відбувається боротьба за основні права адвокатів. Тому наказом українських адвокатів зорганізуватись у своїй становій організації — СУА, щоб оборонити свої права. По виборі секретарів: м-ра З. Решетиловича і м-ра Чуми та поладнанні формальностей з протоколом з попередніх Загальних Зборів, що його відчитав м-р З. Решетилович, складали звіти: секретарський — адв. д-р В. Лициняк; про діяльність делеґатур — адв. д-р Р. Перфецький, касовий — адв. д-р К. Паньківський і вкінці про діяльність секції українських адвокатських аплікантів при СУА — м-р Ю. Старосольський.

З першого звіту присутні довідалися, що в Польщі є 513 українських адвокатів; з того членів СУА 353 або 69%. Від січня 1937 р. до лютого ц. р. померло 13 адвокатів. Найбільше українських адвокатів, бо 391, живе на території львівського апеляційного суду; решта живе на території краківського і люблинського апеляційного суду, а коло 20 розкинені по цілій Польщі. Зі звіту референта делеґатур СУА присутні довідалися про діяльність та життя поодиноких делеґатур. Організаційних поїздок референта було 8. Створено окрему равську делеґатуру тому, бо з цього району не приїздили члени СУА на сходини львівської делеґатури. Вкінці згадав, що при кожній делеґатурі створено секції аплікантів. З касового звіту присутні довідалися, що ледви третина членів СУА платить членські вкладки і передплату за журнал „Життя і Право“. Якщоб усі члени платили точно вкладки, — можна було би приступити до видавання журналу „Життя і Право“ щомісяця, як цього домагаються члени. Вкінці м-р Ю. Старосольський обговорив діяльність секції українських адвокатських аплікантів, що обєднує тепер понад 220 членів, зокрема спинився на І. конґресом українських адвокатських аплікантів. З черги адв. д-р О. Марітчак поставив внесок в імени Контрольної Комісії, щоби Збори признали абсолюторію Виділові СУА. Над цими звітами розвинулася оживлена дискусія, в якій забирали голос: адв. д-р Т. Залуцький домагаючись, щоби члени платили вкладки та виконували всі доручення Виділу СУА. М-р М. Дзьоба обговорив основно важке матеріяльне і дійсно незавидне моральне положення українських адвокатських аплікантів та відчитав резолюції І. конґресу аплікантів у цих справах. Адв. д-р Рибак (Перемишль) накликував до збереження моралі у взаїмовідносинах українських адвокатів між собою. Одночасно склав подяку през. К. Левицькому за його успішну працю над зміцненням СУА, яку присутні приняли голосними оплесками. Адв. д-р Лев Ганкевич торкнувся справи оживлення журналу „Життя і Право“, збереження прав української мови, справи плачення вкладок до посмертного фонду, підкреслюючи, що кільканацять вдовиць українських адвокатів не дістало з приводу залеглостей з вкладками ні сотика допомоги з адвокатської палати у Львові, прикрашення домівки СУА портретами визначних покійних українських адвокатів і справи кодексу про моральне відношення українських адвокатів і аплікантів між собою. Адв. д-р Лисий (Тернопіль) обговорив справу переміни чвертьрічника „Життя і Право“ на місячник.

По промові адв. д-ра О. Павенцького адв. д-р Ст. Біляк торкнувся справ нехтування української мови в суді на тлі обіжника б. президента львівського апеляційного суду, щоб судді відбирали присягу від українських сторін у польській мові. Всякі зловживання слід подавати Виділові СУА, щоб можна було використати цей матеріял, де слід. У дальшій дискусії забирали ще голос адвокати: д-р Білинський (Самбір), д-р Богачевський (Рава Руська), д-р Мурович (Галич), д-р І. Венґльовський (Бібрка).

Після того Збори одноголосно признали абсолюторію Виділові СУА. та приняли всі побажання, що їх зголосили поодинокі промовці.

НОВИЙ ВИДІЛ.

По 5-хвилинній перерві Збори вибрали на внесок д-ра Ф. Свістеля (під голосні оплески присутніх) президентом СУА. д-ра Костя Левицького, а заступником президента адв. д-ра Михайла Волошина. Крім того до Виділу ввійшли такі адвокати: д-р Лев Ганкевич, д-р Степан Ґаницький, д-р Степан Біляк, д-р Роман Криштальський, проф. д-р Володимир Старосольський, д-р Роман Перфецький, д-р Евген Щуровський, д-р Дмитро Сосюкало, д-р Володимир Лициняк і д-р Кость Паньківський та голова секції аплікантів м-р Ю. Фединський.

До Контрольної Комісії ввійшли: д-р Нестор Савчак, д-р Олександер Марітчак і д-р Евген Давидяк.

По кількох внесках ці ділові Збори закінчилися в год. 3-ій пополудні.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте ласкаво помістити у Вашому цінному щоденнику отсю заяву:

Деякі студентські кола у Варшаві кольпортують поголоску, буцімто я — всупереч постановам українського студентства — до цієї пори є членом чужої пресової організації. В дійсности я виступив зі згаданої організації ще в грудні 1936 р. (на що маю відповідну посвідку), отже на цілий рік раніше, ніж загал українського студентства, приналежного до тої організації.

З правдивою пошаною

Геннадій Которович.

Варшава, 24. лютого 1938 р.

НОВИНКИ.

— ПЕРШИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепіянове тріо есмоль, форт. тріо амоль і варіяції на фортепіяновий секстет. Білети у передпродажі в Союзнім Базарі кожного дня від 9—12 і від 4—7. Для членів СУПРОМ-у 50 прц. знижки за членською виказкою. 2—4

— Заупокійна Служба Божа з панахидою за померших членів Видавничої Спілки „Діла“ і редакторів „Діла“ відправиться в понеділок 28. ц. м. в Успенській церкві в год. 9. рано.

— Заточенці! Еміграція! Прохаємо всі установи, товариства, організації, вільні фахи й підприємства подати впродовж березня ц. р. свої фірмові назви, точні адреси, рік заснування, ч. тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику українського культурного, економічного й суспільного життя“. Заграничні часописи прохаємо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра“, Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. —3

— Літниська! Кліматичні стації! Перед цьогорічним сезоном вийде нашим накладом „Ілюстрований літниськово-туристичний провідник по Галичині“, який крім пропаґандивних описів усіх літниськ, лікувальних живців, туристичних шляхів та районів зимових спортів обійматиме в рівній мірі рекляму всіх місцевих санаторій, готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших підприємств. Щоб не оминути ніодне таке українське підприємство, прохаємо всіх власників і відпаємців літниськових підприємств надіслати нашій редакції: 1) назви й описи своїх підприємств, 2) теперішні адреси власників або віднаємців, 3) знимки своїх заведень та красвидів і 4) відомости про дану місцевість — для вміщення їх в неіснуючому ще в нас, а такому необхідному „Провіднику“. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра“, Станиславів, вул. Вісневського 4. 464 а —3

— **Бенкет чи чума, люксус чи примітивізація?** З приводу одної дискусії говоритиме в понеділок, 28. ц. м. п. Марія Морачевська у клюбі „Нової Хати“ й „Труду“, Ринок ч. 39. Початок год. 6. Членам і гостям раді.

— **З академічних вечорів.** У неділю 27. ц. м. виголосить о. д-р М. Конрад відчит про приватну власність. Саля „Української Бесіди“. Початок в год. 6.

— **„Плекання характеру“** — відчит з циклю виховних конференцій Католицької Акції виголосить дир. Т. Заморока (Станиславів) у неділю 27. ц. м. у салі бібліотеки „Просвіти“, Ринок 10. II. пов. в год. 17. Вступ вільний.

— **Щоб не було непорозумінь.** Проект подрібної програми святкування ювилею 950-ліття прещення України, що його ми помістили у вчорашньому (42) числі „Діла“, є покищо тільки проектом. Він обовязуватиме щойно після затвердження його Єпископатом Галицької Провінції.

— **Дешевий місяць книжки** триває від 21. лютого до 31. березня. Катальоги книжок, нот, списи бібліотек і т. д. висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— **Іспит зрілости в Державній Гимназії з українською мовою навчання у Львові** в зимовому речинці склали: Ольга Бабин, Михайло Пенцак, Романа Михалевич, Лаврик, Ірина Олексин та Іван Михаліха. Кураторія приначила до іспиту 18 кандидатів, але 12 кандидатів зараз відступило. Шість кандидатів здало іспит. Предсідником був дир. д-р Семен Лещій.

Інтерпеляції українських послів у соймі.

1) Інтерпеляція пос. Дм. Великановича в 11. лютого п. р. до міністра комунікації в справі непошанування прав української мови функціонарями польських державних залізниць.

2) Інтерпеляція пос. Івана Завалякута в 11. лютого п. р. до міністра справедливости в справі недопускальних гігієнічних та санітарно-поліційних умовин у будинку окружного суду в Коломиї та в будинках вязниці при тамошньому суді.

3) Інтерпеляція посла Гринька Тершаківця в 22. лютого п. р. до міністра внутрішніх справ у справі незатвердження пляну будови дому кооперативи „Сял" у Слижах, повіт Турка над Стрием, львівського воєвідства.

4) Інтерпеляція посла д-ра Степана Витвицького в 24. лютого п. р. до міністра віроісповідань та освіти в справі службових зловживань Д'опінія Костреса, управителя вселюдної школи в Залізті, повіт Дрогобич, львівського воєвідства.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дебют.

Микола Сирітка тяжко пробивався крізь життя, ввесь час працюючи від ранку до ночі в темнім і непривітнім бюрі. Не мав ні часу ні грошей на світ глянути. Солідною працею добився врешті гарного становища, а платня вистачала йому не тільки на скромне життя. Міг собі позволити і на одіння і на хвилину забави.

Але привичка це друга натура — як сказав свого часу якийсь фільософ. Микола Сирітка так привик до своєї темної бюрової кімнати, до рахункових книг і свого коротенького проходу по Ринку, що й не банував за чимсь іншим.

За вічною працею забув навіть про женячку. Так і лишився старим кавалером, хоч приятелі нераз підсували ріжні проекти:

— От, оженились би! Кому лишете таку гарну платню? А я маю таку гарну дівчину для вас!..

Микола відганявся від таких проектів як від настирливих мух.

— Та де чоловікові вже до женячки! Старокавалерські навички то забійство для жінки. Не хочу нікого робити нещасливим.

І сторчав у старокавалерстві далі.

В карнавалах не показувався ні на один баль.

— Чого мене там!? — казав. — Гармідер, стиск, а я люблю спокій. Коли схочу випити свою сильну з моцною, чи „шніт", то потрафлю це і без балю — в першого ліпшого Атляса, чи Бізанца.

І не давав себе намовити на ніякі карнавалові імпрези.

Але від чого бувають ювилеї і приятелі.

Прийшов і на Миколу Сирітку ювилей — трицятьлітньої праці в установі, а крім того прийшов приятель до хати.

Це рішило справу.

— Добре! — сказав по довгій дискусії. — Піду. „Масковий баль". Гм! — щось у тім є! Але... бачиш... багато клопоту.

— Який, до біса, клопіт? Смокінґ маєш, лякери також... там якийсь ковнірець чи краватку...

— Смокінґ!... Правда, маю, але до чого він. Адже я за тих трицять літ таки трохи погруб! — і глянув критично-жалібним оком на свій животик.

— Спробуй! — намовляв приятель. — От я подивлюся.

Сирітка довго порпав у шафі, вкінці витягнув старий запорошений смокінґ і спробував його на собі.

Не тільки був за малий. Молі і миші подбали за неодну діру в добрій, вовняній матерії.

— Бачиш! — сказав до приятеля Сирітка.

— Бачу, що ти справиш собі новий.

І Сирітка справив. Елеґантний, першої моди і першої кляси. Купив до нього нову сорочку, нові лякери, нову краватку, а коли вже це все приніс до дому, то побачив, що й новий капелюх конче до цього потрібний.

Купив „Габіґ" за сорок золотих з чубом і аж тоді був готовий на баль.

— Знаєш, казав до приятеля — возьму дві пляшки шампану. Одну дам на буфет, а другу випємо з нагоди мого ювилею...

„Масковий Баль" гудів, дзвенів, переливався. Микола Сирітка сидів у кружку знайомих і знаменито себе почував.

— Направду, мені нині дуже приємно! — казав до приятелів. — Дай нам Боже!

Приятель мав уже трохи в чубі і тим самим більше серця а менше зручности.

— Дай писка, Миколо!

Нахилився до поцілунку і вилив нехотячи чарку вишнівки на сніжно білий перед Миколи.

— Пропала сорочка! — сказав другий. — Вишнівка не пустить.

— Дурниця! — сказав Сирітка дипльоматично і непереконливо. — Гальо! Пане фотоґраф! Здійміть нас!

Саме тоді переходив коло них якийсь молодий чоловік з апаратом і питався усміхом: „Чи можна?"

Фотоґраф наставив апарат.

— Хвилька спокою! — сказав і запалив маґнезію.

Маґнезія при знимках річ нова і як фукнула, наш ювилят полетів з крісла на землю.

Приятелі кинулись рятувати.

— Нічого не сталося! — успокоював їх. — Прокляте крісло. Тільки чи не було в ньому цвяха...

Показалося, що цвях був і зачепив нові штани на просторі яких пять центиметрів.

Прикро було, але аж не так, щоб не подумати про відсвяткування ювилею.

— Чекайте! Я маю пляшку шампана!

Пішов до буфету і довідався, що... обі пляшки вже продані.

— Однаж була зарезервована?!

— Прошу вибачити, але ми забули...

Не було ради. Облили ювилей „Самородним" з Народної Торговлі і перейшли до борщу.

— Пані добродійко! Щось той борщ милинням чути?

— Що-о-о? Пане, я сама робила... Як ви можете?!...

— Прошу вибачити... Може не милинням, але таки, слово даю... чимсь...

— Ви мене, пане, образили. Я собі випрошую...

Збоку стояв муж пані і змісця зареаґував.

— Як смієте обиджувати мою жінку?

— Я вашої пані не знаю... Я тільки говорив про борщ. Прошу, можемо покликати комісію знавців! — боронився Сирітка.

— Не комісію, а секундантів. Чуєте: се-кун-дан-тів!

І візитівку з кишені — прошу!

Цього всього було вже Миколі за багато. Обернувся і з візитівкою в руках побіг до гардероби.

— Прошу мої речі! Скоро!...

Довго мусів чекати — вкінці дістав плащ, шалик і кальоші.

— А капелюх?!

— Нема! Здається не було... Може пан добродій без... капелюха були?

— Як?! Я без капелюха?

Прошу шукати, чорний, новий, „Габіґ".

Шукали, перевертали — не було.

Зрештою й не могло бути, бо хтось украв.

— Миколо! А ти куди? — вибіг за ним приятель.

— Ти мені постарайся за капелюх, бо не піду з голою головою через місто. Йду до дому. Спробував — маю досить.

Приятель глянув на сорочку, на роздерті штани, на візитівку в руці, врешті на голову і не пробував уже затримувати. Позичив для Миколи якесь старе капелюшище в сторожа і з міною виносника випровадив друга на коридор.

Галактіон Чіпка.

— **Подяка Комітету Равту Преси.** Комітет Равту Преси почувається до милого обовязку подякувати всім Вп. Паням за труд і датки до буфету; рівночасно складає подяку всім П. Т. Установам і Фірмам, як „Народня Торговля", „Центросоюз", „Маслосоюз", фабрика цукорків „Фортуна Нова", фабр. содової води „Здоровля", цукорні „Добротка", Іванейко і Вельц, дент. Я. Насс, Львівські Бровари, ресторани Ценгут, Мусялович і Рудек (давніше Шковрон), каварні Центральна й Віденська. Всі ці установи й фірми причинилися поважно до гарного буфету, чим доказали свою прихильність для світа української преси.

— **Чи чергова провокація?** У Спортовому Т-ві „Степ" явився вчора якийсь молодий чоловік і не леґітимуючись та не кажучи, від кого він промовляє, заявив, що „Степ" не повинен уладжувати заповідженої вже забави 5-го березня, бо всеодно забава „не вдасться". Як причину подав „національну жалобу". Виходить, що дехто хоче використати ситуацію, витворену історією з „Равтом Преси", щоб цілковито здискредитувати та осмішити само поняття національної жалоби. Хто це робить і кому на цьому залежить?!

— **Специяліст від української справи.** Варшавський щоденник „АБЦ" вмістив інтервю з відомим з настанови до українців польським географом, проф. університету Е. Ромером. На питання, як дивиться на українську справу, проф. Ромер відповів, що у Польщі тільки тому є українська справа, що польський уряд відноситься до українців як до державної сторони, а не як до звичайних громадян. При цьому професор нагородив цілу купу річей, які стверджують, що він чув, що десь дзвонили. Такі речі, як те, що Преосв. Бучко перебуває тут, за „канадійським пашпортом", що „Боже великий" — це заборонена пісня, що Преосв. Бучко доручив замкнути двері церкви щоб цим примусити старорусинів вислухати згадану пісню, що на Академії з нагоди 20-ліття незалежности України „один з членів комітету дозволив собі у приявї репрезентантів армії на провокаційну політичну промову" — все те, всі ці очевидні брехні доказують, якими даними оперує той професор університету, що має претенсії бути знавцем української справи.

— **Польська студентська боївка розігнала просемінар української мови.** У пятницю, 25. ц. м. вдерлася польська студентська боївка до салі у львівському університеті, де проф. Янів вів просемінар української мови з самими українцями. Боївка зажадала припинити просемінар, бо буде „вєц". Професор зажадав від них леґітимацій, яких вони не показали, тимчасом вдерлося ще 15 боївкарів з протиукраїнськими вигуками. Як українці виходили зі салі, боївкарі побили студ. філ. Максима Телішевського. Проф. Янів припинив просемінар, а як виходив зі салі, посипалися на його адресу оклики боївкарів.

— **„Бий жида, хай живе..."** Дня 25. ц. м. відбулося у львівському університеті віче ендецьких студентів, які протестували у звязку з останніми подіями у Вильні проти намагань ввести незгоду між армію та громадянство. Ухвалили також домагання, щоб звільнити студентів, що сидять у Березі. По вічу студенти рушили походом на місто з вигуками „Нех жиє армія народова". По дорозі побили 31літнього жида Якова Бавволя, що переходив біля університету. Демонстранти, що верталися з міста до університету, вибили шиби в одній інституції при вул. Третього Мая, і в крамниці Вайзера, при вул. Сикстуській. В університеті побили одну студентку, але виявилося, що це не жидівка.

— **Перед львівським судом стануло чотирьох львівських громадян: А. Шіндлер, Ф. Кляйнман,** К. Ґеіздала і Т. Жултовський за те, що звели дівчата у віці нижче 15-ох літ; розправа відбувається при замкнених дверях. — Перед апеляційним судом станув залізничий асесор А. Ритвінський та старший муляр М. Продеус, яких суд засудив за хабарництво. Апеляційний суд увільнив Ритвінського, зате Продеуса засудив на 6 місяців вязниці. — Від вини і кари звільнено шофера М. Глоста, що переїхав на смерть Е. Трампуса та залізничого маґазинера К. Мончку і тов., яким закидували зловживання.

— **Неоднакова мірка.** В Добрівлянах, пов. Дрогобич, засновано касу Стефчика, хоч в селі працює вже 10 років сильна українська Райфайзенка. Але українські Райфайзенки з Почаєвич та Солонська, пов. Дрогобич згоди на зареєстрування з Кооп. Ради не дістали, хоч на терені їх праці нема дотепер ніякої кредитової кооперативи.

— **Львівська хроніка.** Львівська поліція арештувала вчора підчас облави кількадесять осіб. Адольф Казимир Бучковський з Голоска Вел. поранив ножем на Замарстинівській вулиці Марію Фронь, опісля напився сільного квасу; відвезли його до шпиталю. — 23-літня Анна Думанська захорувала вчора вечором несподівано на вул. Зибликевича; заопікувалося нею ратункове поготівля. — Польське краєзнавче товариство (вул. Бурлярда 5) уладжує курс провідників по Львові. — Від 14. до 22. лютого вивезено з львівських вулиць 27.000 тон (2.700 вагонів) снігу. — Інспекторат праці залі-

квідував конфлікт між дирекцією та працівниками фірми „Трест": один відділ товарового дому з 24-ма працівниками зліквідовано, решта персоналу вернулась до праці.

— Видовбали ложкою мур вязниці. Володимир Романів і Степан Сусь сиділи у вязниці у Винниках за крадіж. А що мур не був дуже грубий, то вони оба ложкою вижолобили діру в мурі і втекли. Обох злодіїв арештували у Львові і замкнули у Бриґідках, які мають трохи грубші мури, як громадська вязниця у Винниках.

— Завалився фабричний комин. В Лодзі скоїлася катастрофа, яка потягнула за собою одно людське життя. У фабриці Юліяна Льорера завалився фабричний комин високий на 32 м. Зпід руїн видобули дві ранені робітниці, з яких одна померла. Крім того є ще три особи ранені. Комин завалився на висоті 12 м. і впав на збірник, приміщений на другім поверсі, завалюючи дах сушарні та сходи.

— Безробіття у Польщі. Дня 15-го лютого число зареєстрованих безробітних у Польщі дійшло до 553.945 осіб, тобто від стану з 15-го січня ц. р. це число збільшилося на 36.603 особи. За останні два тижні, тобто від 1. лютого число безробітних у Польщі збільшилося на 7.998 осіб.

— Розтратив мирову нагороду Осецкого. Німецький публіцист Осецкий, що дістав минулого року мирову нагороду Нобеля, дав повновласть д-рові Ваннову, щоб перебрав ті гроші у Норвеґії в сумі коло 100.000 марок та переслав йому до Німеччини. Д-р Ваннов полагодив цю справу за провізію 20.000 марок, але гроші переслав до Німеччини на своє конто, з якого позичав своїм знайомим ріжні суми. З суми 100.000 марок удалося Осецкому врятувати 16.500 марок.

— Напад юрби на вязницю. В мексиканськім місті Тіхуана трапилася така подія: Якийсь вояк убив 8-літню дівчинку Ольгу Комачо. Вбивство мало імовірно сексуальне підложжя. Мешканці міста були переконані, що вояк сидів у тамошній вязниці. Юрба напала на вязницю й намагалася її підпалити, щоб виконати самосуд над злочинцем. Вязні і сторожа врятувалися втечею. На поміч покликали відділ війська, який мусів ужити зброї, при чому 3 особи згинуло і 14 було ранених.

— Переполох у пристані. До Ріо де Жанейро приїхав в останньому часі один з найбільших кораблів „Нормандія" з півтора тисячами туристів. Тому, що корабель не міг підплисти до самого берега, малі моторівки мусіли перевозити туристів з корабля на беріг. На одній з моторівок вибухла пожежа, яка викликала переполох між пасажирами. Скінчилося на тому, що попарився керманич моторівки, а перестрашені пасажири поскакали до води, звідкіля їх виловила прибережна сторожа. Населення Ріо де Жанейра оглянуло масово уладження „Нормандії", що осягнула рекорд швидкости. Француський амбасадор уладив у сальонах „Нормандії" великий бенкет для дипльоматичного корпусу і представників бразилійського уряду.

— Вандалізм червоних у Теруелю. Париська преса повідомляє, що з катедри в Теруелю пропала без сліду забальсамована голова б. єпископа Турелю Мавроса, що її переховували там від 500 років. Єпископа Теруелю і Балеарів Мавроса вибрали папою в 1424. р., але він не прийняв цього вибору, щоб залишитись у своїй дієцезії. По його смерти тіло єпископа забальсамували, а голову примістили в окремій урні, що спочивала в катедрі від XVI. віку. По приході війська ген. Франка представники духовенства ствердили, що голова з урною пропала.

— Дитяча цікавість. Довідався я, що один мій знайомий мав недавно дуже прикру пригоду. І то від своєї дитини. В чому річ? Якось добралася його мала донька-школярка до батькової шуфляди і знайшла якусь книжечку. „Тату, що це за книжечка?..." — „Це, доню, щадинча книжка з банку" — каже батько. „Але х'ба не з нашого, бо тут не написано і не надруковано по українськи нічого". — „Ну, так, — збентежився батько — то не з нашого банку". — „А чому?" — допитує доня. „Чейже і в нас є ріжні банки, я читала про них в ґазеті. Я хотілаб бачити книжечку такого українського банку..." Не знаю, як вийшов „бідний" батько з того клопоту, але думаю, що муcів призадуматися над тою справою і над своєю щадничою книжечкою. І коли він добрий батько і вихований, то певно скоро постарається мати таку книжечку, яку „хотілаб бачити" його доня-школярка. Бо та доня, що своїм дитячим умом проглянула, що тут „щось не в порядку", певно освідомила йому своїм прикрим питанням ту правду, що до доброго виховання дитини в громадянсько-національному розумінні, може причинитися тільки щадинча книжечка зі свого рідного банку. (Ощадний).

З театру.

Великий Театр: „НЕЗВИЧАЙНА ПОДОРОЖ", песа на 4 дії Саттона Вейна.

Дія на чердаку англійського корабля, що відчалює від берегів Англії. Корабель як усі інші, і люди теж звичайні. Ніяких замітних подій. Нараз один із пасажирів звертає увагу на особливу обставину, що ніхто з подорожників не знає, куди їде. За якийсь час стверджують уже інші спільно, що корабель не має більш як сім осіб, що сидять разом у каюті, ні капітана, ні керманича, ні моряків. Найбільше таємнича особа з усього товариства (теж з усіма зверхніми ознаками сірої людини) — стюард, що за буфетом роздає напитки пояснює пасажирам, що вони всі — померли і їдуть до... раю або пекла. Нехай не хвилюються і поводяться, як досі; тепер уже запізно щонебудь робити і нехай не ставлять зайвих запитів — усе буде добре і все згодом вияснитъся.

Не всі цьому вірять, не всі реаґують однаково на вістку про свою смерть. Засоби, яких вони вживають спільно для своєї оборони нагадують підготову до судового процесу наївних, смішних людей. Глядачі мають теж нагоду бачити на сцені, як виглядає такий суд перед переходом у позасвітнє царство. Суддя — звичайний пастор в... одязі корабельного капітана і все те, що він говорить засудженцям нагадує проповідь пересічного провінціяльного священника.

Так і виходимо з театру з сумнівами, чи автор не мав наміру дати сатиру на наші погляди про посмертне життя. Але ні, — все тут поважне, так і чути часом намагання залякати нас трохи. Нагадуються слова Толстого про „Життя людини" Андреєва: „Він нас лякає, а нам зовсім не страшно". Коли провідник корабля смерти, який знає все, питається нараз почувши гавкіт: „хто це?" — і йому відповідають, що це улюблений песик Джок (гавкає з земного світа) — можна сміятися. Кілька веселих сцен і дотепних діяльоґів пропадає серед ніякового макабричного настрою. Так і уявляєш собі, як автор склав песу з кількох суто-англійських атрибутів: Біблії, корабля, віскі і банковця. Найгірше те, що він не має ні трохи фантазії і нудний, як протестантський пастор при інтерпретації позагробового життя. Зідхаємо до доби Метерлінка з його наївненькою, але поетичною „Синьою пташкою" і таки трохи демонічного Андреєва.

Гра артистів дуже добра: — на першому місці Е. Солярського та Я. Жмієвської, далі Я. Сташевського, Софії Барвінської, Г. Боровського, Ю. Шиндлера та Е. Квяткевичової. Ролі стюарда та пастора дуже невдячні, добрі для манекінів.

М. Р.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ПОЧАЛОСЯ В ПОЇЗДІ..."

Ви вже знаєте, як виглядає нормальна американська фільма... Якийсь мужчина хоче зробити славу з молодої жінки, в якій закохався. Його кандидатка не має нагоди показати свого таланту. Вона сама або її опікун уживають усяких заходів, щоб появитися на сцені.

Тут молода дівчина з фарми має улюбленого коня, що є кандидатом до перегонової нагороди. Її опікун молодий красунь організує велику ревію на Бродвею. З цього всього вже все ясно — побачимо кінські перегони і перегони молодця за капіталом для вистави ревії. Фільма має кілька веселих сцен, дві-три банальні сентиментальні „віч-на-віч" Роберта Тейльора з Еліанорою Пауел і кусень великої ревії. Еліанора Пауел справді чудово танцює. Але чому сюди приплентався бог молодих жінок — Тейльор, не знаємо.

——о——

Спорт.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ „ПРОСВІТИ".

В суботу 26. лютого як у першому дні масових лещетарських змагань у Львові, відбулися скоки до комбінації і отвертий конкурс у скоках.

У скоках до комбінації перше місце заняв Хамула Б. (Сокіл — Глиняни), друге Хомин (К. Л. К. — Ворохта).

В отвертому конкурсі скоків за нагороду „Діла" І. місце здобув Бойчук (К. Л. К. — Ворохта).

Зголошених змагунів 20, стартувало 15.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Лещетарські змагання з нагоди Ювілейного Року „Просвіти": **збірка і старт:** Ремісничa Бурса, **вул. Пасічна ч. 2** (Личаків) доїзд трамваєм ч. 1. Початок змагань у год. 11 передполуднем.

Ледовище Погоні при вул. Шимоновичів. Год. 5 попол. гаківкові змагання за мистецтво Б-кляси: **Україна II — Дрор.**

Тамже: год. 7. веч. гаківковий метч за мистецтво Польщі: **Україна — Краковія.**

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Після гостини театру ім. Садовського в Дрогобичині. Перш за все треба сказати, що театр Садовського зробив дрогобичанам дуже приємну несподіванку. А саме знаючи, що це давній театр п. Карабіневича, який їздив здебільш по менших місцевостях, думав кожний, що це театрик з дуже малими мистецькими вартостями. Тимчасом театр, хоч і має свої недомагання, як врештою всі наші театри, сами вивязалися зі своїх завдань навіть досить добре. По-перше всі майже наші театри грішать тим, що не добирають, що так скажу, расових людей. Головно відноситься це до мужчин. Так неначе в нас не було гарних мужчин. Грає такий хирлях ролю, скажім, козацького старшини, чи

квідував конфлікт між дирекцією та працівниками фірми „Трест": один відділ товарового дому з 24-ма працівниками зліквідовано, решта персоналу вернулась до праці.

— Видовбали ложкою мур вязниці. Володимир Романів і Степан Сусь сиділи у вязниці у Винниках за крадіж. А що мур не був дуже грубий, то вони оба ложкою вижолобили діру в мурі і втекли. Обох злодіїв арештували у Львові і замкнули у Бригідках, які мають трохи грубші мури, як громадська вязниця у Винниках.

— Завалився фабричний комин. В Лодзі скоїлася катастрофа, яка потягнула за собою одно людське життя. У фабриці Юліяна Льорера завалився фабричний комин високий на 32 м. Зпід руїн видобули дві ранені робітниці, з яких одна померла. Крім того є ще три особи ранені. Комин завалився на висоті 12 м. і впав на збірник, приміщений на другім поверсі, завалюючи дах сушарні та сходи.

— Безробіття у Польщі. Дня 15-го лютого число зареєстрованих безробітних у Польщі дійшло до 553.945 осіб, тобто від стану з 15-го січня ц. р. це число збільшилося на 36.603 особи. За останні два тижні, тобто від 1. лютого число безробітних у Польщі збільшилося на 7.998. осіб.

— Розтратив мирову нагороду Осецкого. Німецький публіцист Осецкий, що дістав минулого року мирову нагороду Нобеля, дав повновласть д-рові Ваннову, щоб перебрав ті гроші у Норвегії в сумі коло 100.000 марок та переслав йому до Німеччини. Д-р Ваннов полагодив цю справу за провізію 20.000 марок, але гроші переслав до Німеччини на своє конто, з якого позичав своїм знайомим ріжні суми. З суми 100.000 марок удалося Осецкому врятувати 16.500 марок.

— Напад юрби на вязницю. В мексиканськім місті Тіхуана трапилася така подія: Якийсь вояк убив 8-літню дівчинку Ольгу Комачо. Вбивство мало імовірно сексуальне підложжя. Мешканці міста були переконані, що вояк сидів у тамошній вязниці. Юрба напала на вязницю й намагалася її підпалити, щоб виконати самосуд над злочинцем. Вязні і сторожа врятувалися втечею. На поміч покликали відділ війська, який мусів ужити зброї, при чому 3 особи згинуло і 14 було ранених.

— Переполох у пристані. До Ріо де Жанейро приїхав в останньому часі один з найбільших кораблів „Нормандія" з півтора тисячами туристів. Тому, що корабель не міг підплисти до самого берега, малі моторівки мусіли перевозити туристів з корабля на беріг. На одній з моторівок вибухла пожежа, яка викликала переполох між пасажирами. Скінчилося на тому, що поранився керманич моторівки, а перестрашені пасажири поскакали до води, звідкіля їх виловила прибережна сторожа. Населення Ріо де Жанейра оглянуло масово уладження „Нормандії", що осягнула рекорд швидкости. Французький амбасадор уладив у сальонах „Нормандії" великий бенкет для дипльоматичного корпусу і представників бразилійського уряду.

— Вандалізм червоних у Теруелю. Парисьска преса доносить, що з катедри в Теруелю пропала без сліду забальсамована голова б. єпископа Турелю Мавроса, що її переховували там від 500 років. Єпископа Теруелю і Балеарів Мавроса вибрали папою в 1424. р., але він не приняв цього вибору, щоб залишитись у своїй дієцезії. По його смерти тіло єпископа забальсамували, а голову примістили в окремій урні, що спочивала в катедрі від XVI. віку. По приході військ ген. Франка представники духовенства ствердили, що голова з урною пропала.

— Дитяча цікавість. Довідався я, що один мій знайомий мав недавно дуже прикру пригоду. І то від своєї дитини. В чому річ? Якось добралася його мала донька-школярка до батькової шуфляди і найшла якусь книжечку. „Тату, що це за книжечка?..." — „Це, доню, щадична книжка з банку" — каже батько. „Але х'ба не з нашого, бо тут не написано і не надруковано по українськи нічого". — „Ну, так, — збентежився батько — то не з нашого банку". — „А чому?" — допитує доня. „Чейже і в нас є ріжні банки, я читала про них в газеті. Я хотіла б бачити книжечку такого українського банку..." Не знаю, як вийшов „бідний" батько з того клопоту, але думаю, що мус'в призадуматися над тою справою і над своєю щадничою книжечкою. І коли він добрий батько і виховник, то певно скоро постарається мати таку книжечку, яку „хотіла б бачити" його доня-школярка. Бо та доня, що своїм дитячим умом проглянула, що тут „щось не в порядку", певно освідомила йому своїм прикрим питанням ту правду, що до доброго виховання дитини в громадянсько-національному розумінні, може причинитися тільки щаднича книжечка зі свого рідного банку. **(Ощадний).**

З театру.

Великий Театр: „НЕЗВИЧАЙНА ПОДОРОЖ", песа на 4 дії Саттона Вейна.

Дія на чердаку англійського корабля, що відчалює від берегів Англії. Корабель як усі інші, і люди теж звичайні. Ніяких замітних подій. Нараз один із пасьжирів звертає увагу на особливу обставину, що ніхто з подорожників не знає, куди їде. За якийсь час стверджують уже інші спільно, що корабель не має більш як сім осіб, що сидять разом у каюті, ні капітана, ні керманича, ні моряків. Найбільше таємнича особа з усього товариства (теж з усіма зверхніми ознаками сірої людини) — стюард, що за буфетом роздає напитки пояснює пасажирам, що вони всі — померли і їдуть до... раю або пекла. Нехай не хвилюються і поводяться, як досі; тепер уже запізно щонебудь робити і нехай не ставлять зайвих запитів — усе буде добре і все згодом вияснится.

Не всі цьому вірять, не всі реагують однаково на вістку про свою смерть. Засоби, яких вони вживають спільно для своєї оборони нагадують підготову до судового процесу наївних, смішних людей. Глядачі мають теж нагоду бачити на сцені, як виглядає такий суд перед переходом у позасвітнє царство. Суддя — звичайний пастор в... одязі корабельного капітана і все те, що він говорить засудженим нагадує проповідь пересічного провінціяльного священника.

Так і виходимо з театру з сумнівами, чи автор не мав наміру дати сатиру на наші погляди про посмертне життя. Але ні, — все тут поважне, так і чути часом намагання залякати нас трохи. Нагадуються слова Толстого про „Життя людини" Андреєва: „Він нас лякає, а нам зовсім не страшно". Коли провідник корабля смерти, який знає все, питається нараз почувши гавкіт: „хто це?" — і йому відповідають, що це улюблений песик Джок (гавкає з земного світа) — можна сміятися. Кілька веселих сцен і дотепних діяльогів пропадає серед ніякового макабричного настрою. Так і уявляєш собі, як автор склав песу з кількох суто-англійських атрибутів: Біблії, корабля, віскі і банковця. Найгірше те, що він не має ні трохи фантазії і нудний, як протестантський пастор при інтерпретації позагробового життя. Зідхаємо до доби Метерлінка з його наївненькою, але поетичною „Синьою пташкою" і таки трохи демонічного Андреєва.

Гра артистів дуже добра: — на першому місці Е. Солярського та Я. Жмієвської, далі Я. Сташевського, Софії Барвінської, Г. Боровського, Ю. Шиндлера та Е. Квятковичової. Ролі стюарда та пастора дуже невдячні, добрі для манекінів.

м. р.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ПОЧАЛОСЯ В ПОЇЗДІ..."

Ви вже знаєте, як виглядає нормальна американська фільма... Якийсь мужчина хоче зробити славу з молодої жінки, в якій закохався. Його кандидатка не має нагоди показати свого таланту. Вона сама або її опікун уживають усяких заходів, щоб появитися на сцені.

Тут молода дівчина з фарми має улюбленого коня, що є кандидатом до перегонової нагороди. Її опікун молодий красунь організує велику ревію на Бродвею. З цього всього вже все ясно — побачимо кінські перегони і перегони молодця за капіталом для вистави ревії. Фільма має кілька веселих сцен, дві-три банальні сентиментальні „віч-на-віч" Роберта Тейльора з Еліанорою Пауел і кусень великої ревії. Еліанора Пауел справді чудово танцює. Але чому сюди приплентався бог молодих жінок — Тейльор, не знаємо.

—o—

Спорт.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ „ПРОСВІТИ".

В суботу 26. лютого як у першому дні масових лещетарських змагань у Львові, відбулися скоки до комбінації і отвертий конкурс у скоках.

У скоках до комбінації перше місце заняв Хамула Б. (Сокіл — Глиняни), друге Хомин (К. Л. К. — Ворохта).

В отвертому конкурсі скоків за нагороду „Діла" І. місце здобув Бойчук (К. Л. К. — Ворохта).

Зголошених змагунів 20, стартувало 15.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Лещетарські змагання з нагоди Ювілейного Року „Просвіти": **збірка і старт:** Реміснича Бурса, **вул. Пасічна ч.** 2 (Личаків) доїзд трамваєм ч. 1. Початок змагань у год. 11 передполуднем.

Ледовище Погоні при вул. Шамоновича. Год. 5 попол. гакейові змагання за мистецтво Б-кляси: **Україна II — Дрор.**

Також: год. 7. веч. гакейовий мечч за мистецтво Польщі: **Україна — Краковія.**

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Після гостини театру ім. Садовського в Дрогобиччині. Перш за все треба сказати, що театр Садовського зробив дрогобичанам дуже приємну несподіванку. А саме знаючи, що це давній театр п. Карабіневича, який їздив здебільш по менших місцевостях, думав кожний, що це театрик з дуже малими мистецькими вартостями. Тимчасом театр, хоч і має свої недомагання, як зрештою всі наші театри, таки вивязався зі своїх завдань загалом досить добре. По-перше всі майже наші театри грішать тим, що не добирають, що так скажу, расових людей. Головно відноситься це до мужчин. Так наче в нас не було гарних мужчин. Грає такий хирляк ролю, скажім, козацького старшини, чи

хочби іншу ролю, і неприємно вам на нього дивитись: ні ролу, ні руху, ні постави, ні краси. Театр ім. Садовського має гарних мужчин. І це приємно. Дивлячися на брата Марусі Богуславки, маєш справжнього козака-запорожця, а не якогось виплеканого сучасного паничика або просто — бабу. Тай у гуртових підрядних сценах приємно вражає расовість. Тільки ще в деяких виговір недомагає (коханець Марусі та ін.). Здалось би ще в цьому напрямку доповнити і склад жіночий. Друга приємна річ — це декорації. Сліпно тут декку дбайливость і побіч декоративної дбайливости театру „Заграва" й Тобілевича можна дати театрові Садовського третє місце. Також власна музика причиняється до позитивної оцінки театру, тим більше, що її рівень досить можливий. Є теж дбайливість у виконуванні ролі, річ природна, з виїмками, впр. ролі Мазепи Слованського, хоч сценічно виведена добре, одначе неопанована якслід словно. Пані Лопкінській, хоч це вебудована сила от хочби в „Марусі" і незрівняна в „Мазепі", бракує ліпшого голосу у співочих партіях. Артисти мусять теж мати голоснішу й виразнішу дикцію. Одначе те все не затирає назагал корисних вражінь. Одна закид мушу поставити поважнішого характеру. Час би залишити такі нецікаві песи, як „Хмара" Суходольського. Нічого там цікавого поза вилинялу й немодну вже побутовщину нема, тимбільше, що й поведення осіб якесь штучне, нереальне, наївне. Шкода витрачувати час на її виставу. Зате можемо бути вдячні за інші вистави, головно за виставу „Мазепи". — При нагоді одно побажання до всіх наших театрів: Давайте більше пес, що виводять типи, характери, головно сильні! Нам і так у житті треба більше характерів і театр повинен нашій молоді предоставити їх взори.

В. С-к.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТІ Етнографічного Товариства Підкарпатської Руси в Мукачеві. Неперіодичне видання. Ч. 6-7. Грудень 1937. Мукачів.

ВІСТИ Музею Визвольної Боротьби України. Виходить 4 рази річно. Ч. 18. Грудень 1937. Праге, ЧСР.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Ч. 15. з 1937 р. і Ч. 1. з 1938 р.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „Сої"; год. 7.30 веч. „Незвичайна подорож".

Понеділок 28. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Ріжнородностей:

Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 28. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:

27. Любов пісня.
28. II. Під кураторією.
1. III. ?
2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Я. Офенбаха.

Нові стилеві декорації і костюми.
3: Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СТРІЛИСЬКА:

27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.

2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружній мечч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурея й" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський кур'єр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Останні дні Помпеїв", „Багате біданятко".
ҐРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Калі Наг".
КАСІНО: „Почалося у поїзді".
КОПЕРНИК: „Останній з'їзд засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мек Ляглен).
МЕТРО: „Кроваві перли", „Королева танцю".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Димша).
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Прокажена", „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Еґерт.
РАЯ: „Я збрехала".
РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія".
СВІТ: „Промінна вагдади", „Експензична жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Кинь їє" (Соня Геніє), „Лет очайдухів".
УТІХА: „Замаскований іздець" (Кен Майнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Шерльок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН: (пл. Марійська 5). „Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 27. лютого 1938.

8.15 Хліб. Газетка, Музика з пл.; 8.30 Про пастівні рослини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тільних коров, гутірка в українській мові виг. Ром. Лехницький,** коло год. 10.30 Після богослуження Оперові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок, орх., форт., віол.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікуваний самовбивник", гумореска; 13.25 Опереткова пробоємка, сальон. орх., спів; 14.40 Представляємо слухачів, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Село у шлеській поезії; 15.45 Для дітей: „Зелинги" опов., З моря та побережжа, Музика з пл.; 16.05 Форт. реситаль Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Енджеєвської з супр. форт.; 16.45 Аптиця та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., спів; 17.55 хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Патент" комедія Люїджі Пірандельо; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт, спів, форт.; 20.35 Спортові вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лещетарські світові змагання у Лгаті; 21.30 Танк. музика, у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

ПОДЯКА.

За успішне вилікування мене в тяжкої серцевої хвороби, за незвичайно дбайливу і совісну опіку складаю щиру подяку д-рові ОСИПОВІ ФІЛЯСОВІ, спеціялістові внутрішніх і дитячих хвороб.

Львів, у лютім 1938 р.

Зиновія Бурачинська.

Понеділок, 28. лютого 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Як працюють мівки; Шуман: Дитячі сцени; 11.40 Перед обєктивом фотографа; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 З великої естради, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова, відповіди на листи, гр. пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. мандоліністів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія кредиту; 17.15 Камер. музика; 17.50 Кореспонденція з Лгаті; 17.57 18.50 Спортова гутірка та вістки; 18.10 Нар. пісні різних народів; 18.25 Літер. хвилини; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Компроміс у житті, діальог із совістю; 20.00 Історія танцю: Еволюція вальса, орх.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. музика, орх., заповідають спікери, що беруть участь у зимовому конкурсі; 21.40 Літерат. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Вівторок, 1. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Увесь світ Петруньці помагає; 11.40 Е. Конте: Чотири шахи, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Муз. гротеска, пл.; 14.00 Уланські марші; 14.25 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.43 Заповідження конкурсу К. К. О.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. загадки для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Прощавай королю Запустів, словно-муз. авд.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Підземні Татри; 17.15 Орхестра; 17.50 Вигибаючі раси наших домашних звірят; 18.00 18.30 Спортові вістки; 18.10 Моди; 18.20 Ем. Кальман: Попурі з оп. „Графиня Маріца", пл.; 18.35 Гутірка; 18.45 „Лещетами у Горганах"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір сміховинок; 19.30 Хор; 20.00 Ф. Р. Лабунський: Орхестра, Шлемінська спів, 20.45 Веч. денник; 21.00—24.00 Орх., рефрени, нар. капеля, спів; у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

Середа, 2. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Г. Касадо: пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Розр. музика, орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Віольончеля, органи; 17.50 Наше серце та легені; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Граніхштедтен: Попурі з оп. „Орлов", пл.; 18.20 Дитячі композиції Моцарта; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Гріх" фрагм. із пов. Сигриди Ундсет „Олаф Гавдуків син"; 19.20 Кілька пісень, Вітовська-Камінська мецосопран; 19.35 Самотина дитини, гутірка Старого Доктора; 20.00 „На стару ноту" пісеньки муж. хору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Діяльог „Гутірка про епічну поезію"; 22.00 Веч. настрої, орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих; 23.30 24.00 Танк. вечерниці.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 22.20 Циг. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіяції на вес. теми, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал" попурі, сопр., тенор, барит., форт., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Мовіка" оп. Досталя; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр.-кат. богословів; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Циганська люлька" оп. Ів. Штравса; ПРАГА 12.25 Опереткова музика, 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравса; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестиваль, 20.00 Сповка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

Понеділок, 28. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.30 Пісні Моцарта й Бетовена, хор, 17.00 Солісти й духові інструменти, 17.30 Веселе оповідання, 21.00 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Спів, 18.30 19.00 Циг. музика, 20.10 21.00 Бетовенівський концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Поезії, 17.30 Форт. реситаль, 19.25 20.00 Вес. карнавал. вечір; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика, 18.25 Сольо на траутоніюм, 20.10 21.00 „Фатальна карнавалова ніч" муз. ком. на осн. Нестроя; КОШИЦІ 18.00 „Відплата" скеч; ЛЯЙПЦІҐ 19.10 20.00 21.00 „Пімста лилика" оп. Ів. Штравса; МІЛЯНО 21.00 22.00 „Авентура тропікаля" муз. ком. Нашамбена; ПРАГА 19.45 20.00 Хор; РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 „Ґвендоліна" оп. Шабріера; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; СТОКГОЛЬМ 20.30 21.00 „Ріґолето" оп. Вердія (III. дія), 22.00 Концерт орх., Скрипка.

Вівторок, 1. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вес. карн. вечір; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛ. 21.00 22.00 „Три вальси" оп. О. Штравса; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 Циг. музика, 17.30 Спів; ВІДЕНЬ 15.40 Для жінок, 17.35 Скрипка, 19.25 20.00 21.00 22.20 23.00 Великий баль в етері; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальська музика та пісні, 19.10 Карнавал народів, вес. муз. авд.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 М. Матис: Дитяча література Ст. Борецький: Наші земледільці; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; ПРАГА 17.30 Смичковий квартет д-моль Сметани, 18.10 Карнавал у Шумаві, 21.20 Орх., хор (твори Сметани), 22.15 „Картини з альбума" Сметани, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 Камор. музика, 22.30 23.00 24.00 Театр Уяви; РИМ 17.15 Спів, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт.

Середа, 2. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Симф. концерт, 21.00 Опереткові мельодії; БІЛГОРОД 20.00 Спів, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.35 22.00 „Ле Фо Маццінн" оп. Гресліза; БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.25 Квартет, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; БЕРОМІНСТЕР 18.30 Пісеньки Боддер'а; ВІДЕНЬ 19.45 20.00 21.00 Симф. концерт під дир. О. Кабасти, Ег. Петрі форт., 22.30 Із улюблених опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Шубертові й Гендлеві твори, 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Пісеньки та музика; ПРАГА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Бранденбурґці у Чехії" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Камер. музика; РИМ 17.15 Популярна музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Вок. концерт, 22.30 Танц. музика; РИГА 18.05 Пісні, 18.30 19.00 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Подяка.

По важкій втраті нашого незабутнього Батька і Дідуся бл. п. Михайла, складаємо щиру подяку всім тим, що піклувалися Ним підчас важкої недуги, а зокрема п. д-рові Гробельному. Дякуємо Всеч. оо. Палагіцькому і Заполяк за відведення тлінних останків на місце вічного спочинку і християнські похорони. Дякуємо Всеч. о. кан. Лушкові за відправу поминального Богослуження.

Дякуємо всім сусідам і знайомим за участь в похоронах. Зокрема дякуємо п. дир. Хроновятові за слова розради і особисту участь в похоронах як делегат Дирекції і працівників „Маслосоюзу" та п. нач. Трачові за поміч при полагоді похоронних заходів.

На кінець дякуємо всім приятелям і знайомим за численні усні та письменні слова співчуття у нашім терпінню.

Андрій, Нуся і Лідія Палії.

Подяка.

В глибокому горі, яке з волі Всевишнього навістило нас через смерть нашого дорогого Вуйка МИКОЛИ ЗАЯЧКІВСЬКОГО складаємо щиру подяку всім, що віддали Йому останню прислугу та причинилися до звеличання Його похорону.

Передовс'м дякуємо проф. д-рові Маріянові Панчишинові, проф. д-рові Чарнецькому та домовому лікареві д-рові Берестові і д-рові Макарушці, які всіми силами старалися втримати при житті нашого Дорогого Вуйка.

Найщирішу подяку складаємо Іх Ексцеленції Кир Никиті і Високопреподобному Духовенству: О. Мітратові Белзюкові, О. Прелатові Л. Куницькому, О. Кан. Лопатинському, О. Кан. Лициякові, О. Кан. Садовському, О. Д-р Костельникові, О. Капелянові Кишакевичеві, О. Синенькому, О. Горчинському, О. Каштанюкові, О. Василеву, О. Хомицові і О. Козицькому за участь у похоронному обряді. Дякуємо ВПанові през. д-рові Костеві Левицькову, Дирекції Народньої Торговлі зокрема д-рові Барвінському, лчанок Самопомочі Службовиків Народньої Торговлі, що заопікся похоронами і всім центральним установам, товариствам і школам Р. Ш. за зорганізовану участь в останній дорозі Покійного. Дальше дякуємо старшині і побратимам Сокола-Батька за те, що доглядали за зразковим порядком підчас похоронного походу і зворушливе прощання Свого найстаршого побратима. Дякуємо вс'м промовцям, голові Надз. Ради Народньої Торговлі д-рові Костеві Левицькому, голові Рідної Школи проф. І. Галущинському, голові Сокола-Батька інж. Хроновятові, ПП. М. Галібеві і д-рові А. Говиковичеві за прощальні слова над домовиною.

Вкінці дякуємо всім Друзям, Приятелям і Знайомим, що в цьому сумному обряді взяли таку численну участь і так виявили свою пошану для Покійного. Спасибі Всім, **Рідня.**

БІРЖА.

Львів, 26. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25, Долари американські 5,26·50, 5 24·00 Долари канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 295·94—294·20, Франки фр. 17·35 — 17·05, Франки швайцарські 122·80—122·00 Фунти англ. 26·53—26·37, Гульдени данц 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·23—132·25, Корони шв. 136·69—135·70. Ліри італ. 21·90—20·80, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 108·00 —102·00 Шилінги австр. 96·00—90·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 111·75 Цукор 36·50, Вугіль 31·50, 31·75, Лільпоп 63·75. Моджеїв 14·50, Островець 55·50, Старахович 39·25, 39·75, 39·88, Габербуш 45·25.

Тенденція сильніша.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 інв 1 ем. 82·50 серія 91·88, 3 поз. інв. 2 ем. 83·00, серія 93·75, 5 конверс. 68·50 прем. дол. 43·10, 4 консол 57·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 26. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слабе.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": На **Інвалідів** зол. 3.15 кооп. „Українська Праця", Крупа. Замість вінка на домовину о. Миколи Стрільбицького на **Рідну Школу** зол. 20.— Леонтина Пилипець, Яструбків. Замість квітів на домовину бл. п. інж. Дениса Бурачинського на **Український Шпиталь** зол. 5.— Д-р Маріян і Цецилія Ґардецькі з Косова.

Виділ Товариства Українських Студентів Католиків „Обнова" у Львові подає до відома П. Т. членів, що в неділю 13. березня 1938 р. в год. 10-ій в домівці Товариства при вул. Коперника 36 відбудуться ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ в такім порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Вибір предсідника. 3) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 4) Звіт з діяльности Виділу. 5) Звіт з діяльности Контрольної Комісії і абсолюторія для уступаючого Виділу. 6) Вибір нового Виділу і Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. — Виділ. 473

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича оказійно, Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм зол. 99.— з млинками, залізом і т. п. Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ОКАЗІЙНО продам 1/3 камениці, нарізньої, комфортової. Адміністрація під „43.000". 441 2-2

ФОРТЕПІЯН Безендорфера майже новий продам. Відомість вул. Піярів 17 м. 8. 475 1-1

ДІМ одноповерховий, новик'нчений на Марійці, горішній Личаків, дешево на продаж. Відомість Йосиф Конець, Льв'в, вул. Голувки 7. 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів українців до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан", Львів 23. 816 4-5

ГРОШІ лежать на вулиці, треба вміти їх зібрати. „Nowości Praktyczne" Warszawa, Złota 37/94.

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім кіо, мануфактури і галянтерії, шукає агентів христіян до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський — пише на машині — змінить патрона. Зголошення до „Діла" під „Пікр'ява практика". 1-1

НАУКА

ІНСТРУКТОР веде першорядні курси крою мужеського кравецтва в місці і на пров'нції. Зголошення слати на адресу: Галаїв Володимир, Львів, ул. Геллинки ч. 39. 438 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДА, пристійна панна, середня осв'та, майно на 10 тисяч, пізнає пана на становищі. Згол. до Адмін. „Діла" під „Поважна". 486 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує в'д 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковaних цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 19-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже примішена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з с'ней. 448 3-5

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазари 5. І. п. (бічна Коперника) виконує всілякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 1-6

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав з заграниці окуліст Д-р ВОРОНИЧ Н. приймає, оперує вул. 3. Мая 3. 417 2-4

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Пречиз'я" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, нирковi, проти усування матиці з'а гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УТРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 13-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець. Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВИАРЕНДУЮ 10 моргів городу яринов'го разом із помешканням і господарськими будинками зараз. Відомість: Д-р Богосевич, Збоїска, Двір, тел. 288-75. 458 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 295-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговатіння, пігменту, волосся, блинаи, дзьоби по віспі і плями. Масажі, тривко усуває зморшки, желтяки і відмороження власною методою. Тривко усуває оволосіння ніг катафорезою. Постійні рум'янці підшкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2683 10-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної доброти

ҐОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит

з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

Відома українська швальня

„ЕМКА"

перенесена з вул. Личаківської на Підвалля ч. 1.

Навіть для НАЙВРАЗЛИВІЙШОЇ ЦЕРИ і для НОВОРОДКІВ І НЕМОВЛЯТ приладжене — вісля — переписну

Аптикаря Візля

НІЖНЕ МИЛО до ЛИЦЯ і для ДІТЕЙ

головна продаж Аптика під „Звіздою" біля міської вежі

Перемишль

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейлону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Позавтра останній день!

нашої пропагандової продажі з 15% опустом від твердих цін. Так дешево тільки раз у році. Ось кілька цін. Сорочки мужеські попел. 4.95, жіночі стройні 1.65—2,50, хусники 65 сот., пошевки 1.60 і т. д. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська ч. 2.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Голлавського 11 а.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на ШЛЮБНІ ВИПРАВИ СТОЛОВІ ҐАРНІТУРИ найліпших виробів краєвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові. 10—11

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила!

мила квітові води господарські матеріали поручає

ВАШЕ ОЧКО

ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

БРИТВИ

найліпші, ґарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 13 а
" Сикстуська ч. 7
" Галицька 16

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, виналем і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Подяка.

По важкій втраті нашого неб'джалуваного Батька і Дідуся бл. п. Михайла, складаємо щиру подяку всім тим, що піклувалися Ним підчас важкої недуги, а зокрема п. д-рові Гробельному. Дякуємо Всеч. оо. Палагіцькому і Заколякові за відведення тлінних останків на місце вічного спочинку і християнські похорони. Дякуємо Всеч. о. кан. Лушкові за відправу поминального Богослуження.

Дякуємо всім сусідам і знайомим за участь в похоронах. Зокрема дякуємо п. дир. Хроновитові за слова розради і особисту участь в похоронах як делегат Дирекції і працівників „Маслосоюзу" та п. нач. Трачеві за поміч при полагоді похоронних заходів.

На кінець дякуємо всім приятелям і знайомим за численні устні та письменні слова співчуття у нашім терпінню.

Андрій, Нуся і Лідія Палії.

Подяка.

В глибокому горі, яке з волі Всевишнього навістило нас через смерть нашого дорогого Вуйка МИКОЛИ ЗАЯЧКІВСЬКОГО складаємо щиру подяку всім, що віддали Йому останню прислугу та причинилися до звеличання Його похорону.

Передовсім дякуємо проф. д-рові Маріянові Панчишинові, проф. д-рові Чарнецькому та домовому лікареві д-рові Берестові і д-рові Макарушці, які всіми силами старалися втримати при життю нашого Дорогого Вуйка.

Найщирішу подяку складаємо Іх Екселенції Кир Никиті і Високопреподобному Духовенству: О. Мітратові Базюкові, О. Прелатові Л. Куницькому, О. Кан. Лопатинському, О. Кан. Лициякові, О. Кан. Садовському, О. Д-р Костельникові, О. Капелянові Кишакевичеві, О. Сивенькому, О. Горчинському, О. Каштанюкові, О. Василеву, О. Хомикові і О. Коз'ицькому за участь у похоронному обряді. Дякуємо ВПанові през. д-рові Костеві Левицькову, Дирекції Народньої Торговлі зокрема д-рові Бардахові, як також Самопомочі Службовників Народньої Торговлі, що занялися похоронами і всім центральним установам, товариствам і школам Р. Ш. за зорганізовану участь в останній дорозі Покійного. Дальше дякуємо старшині і побратимам Сокола-Батька за те, що доглядали за зразковим порядком підчас похоронного походу і зворушливе прощання Свого найстаршого побратима. Дякуємо всім промовцям, голові Надз. Ради Народньої Торговлі д-рові Костеві Левицькому, голові Рідної Школи проф. І. Галущинському, голові Сокола-Батька інж. Хроновитові, ІІІ. М. Галібеєві і д-рові А. Гошковичеві за прощальні слова над домовиною.

Вкінці дякуємо всім Друзям, Приятелям і Знайомим, що в цьому сумному обряді взяли таку численну участь і так виявили свою пошану для Покійного. Спасибі Всім.

Рідня.

БІРЖА.

Львів, 26. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25. Доляри американські 5.26·50, 5 24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 295·94—294·20, Франки фр. 17·35—17·05, Франки швайцарські 122·80—122·00 Фунти англ. 26·53—26·37, Гульдени данц 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·23—132·25, Корони шв. 136·69—135·70. Ліри італ. 21·90—20·80, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 108·00—102·00 Шилінги австр. 96·00—90·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 121·00—115·00

Акції.

Банк Польський 111·75. Цукор 36·50, Вугіль 31·50, 31·75, Ліпльпоп 63·75. Моджеїв 14·50, Островець 55·50, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·88, Габербуш 48·25.

Тенденція сильніша.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 інв 1 ем. 82·50 серія 91·88, 3 поз. інв. 2 ем. 83·00, серія 93·75, 5. конверс. 68·50 прем. доз. 43·10, 4 консол 57·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 26. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . . 3·5? зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слабка.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": На **Інвалідів** зол. 5.15 коопер. „Українська Праця", Крупа. Замість вінка на домовину о. Миколи Стрільбицького на **Рідну Школу** зол. 20.— Леонтина Пилипець, Яструбків. Замість квітів на домовину бл. п. інж. Дениса Бурачинського на **Український Шпиталь** зол. 5.— Д-р Маріян і Цецилія Гардецькі з Косова.

Виділ Товариства Українських Студентів Католиків „Обнова" у Львові подає до відома П. Т. членів, що в неділю 13. березня 1938 р. в год. 10-ій в домівці Товариства при вул. Коперника 30 відбудуться ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Вибір предсідника. 3) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 4) Звіт з діяльности Виділу. 5) Звіт з діяльности Контрольної Комісії і абсолюторія для уступаючого Виділу. 6) Вибір нового Виділу і Контрольної Комісії. 7) Внесення і запити. — Виділ. 473

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича оказійно, Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм зол. 99.— з млинками, вал'ком і т. п. Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ОКАЗІЙНО продам 1/3 камениці, наріжної, комфортової. Адміністрація під „48.000". 441 2-2

ФОРТЕПІЯН Безендорфера майже новий продам. Відомість вул. Шарів 17 м. 8. 475 1-1

ДІМ одноповерховий, невикінчений на Маєрівці, горішній Личаків, дешево на продаж. Відомість Йосиф Котець, Львів, вул. Голувки 7. 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів українців до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан", Львів 23. 816 4-5

ГРОШІ лежать на вулиці, треба вміти їх зібрати. „Nowości Praktyczne" Warszawa, Złota 37/94.

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім віс, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський — пише на машині — змінить патрона. Зголошення до „Діла" під „Пер'ша практика". 1-1

НАУКА

ІНСТРУКТОР веде першорядні курси крою мужеського кравецтва в місці і на провінції. Зголошення слати на адресу: Галавів Володимир, Львів, ул. Гелянки ч. 39. 436 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДА, пристійна панна, середня освіта, майно на 10 тисяч, шукає пана на становищі. Згол. до Адмін. „Діла" під „Поважна". 486 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІНЦ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковaних цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 19-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже приміщена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з сіней. 448 3-5

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазаря 5. І. п. (бічна Коперника) виконує всякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 1-6

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав з загранці окуліст Д-р ВОРОНИЧ Н. приймає, оперує вул. 3. Мая 3. 417 2-4

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прециз'я". Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, киркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 33-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець. Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВИАРЕНДУЮ 10 моргів городу прииноситного разом із помешканням і господарськими будинками зараз. Відомість: Д-р Богосевич, Збоїска, Двір, тел. 288-75. 458 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговатіння, пігменту, волосся, близни, дзьоби по віспі і плями. Масаж, тривко усуває зморшки, жилки і відмороження власною методою. Тривко усуває оволосіння ніг катафорезою. Постійні рум'янці підшкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2683 10-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної доброти
ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.80
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.